National Library Bibliothèque Nationale
NEWSPAPER DIVISION
DIVISION DES JOURNAUX

B1031/c/29/2

THIS PAPER WAS MAILED
WEDNESDAY, MARCH 5, 1986.

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Offices: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4M 2E9, Canada. Editor-in-Chief **A. Kundrats**, 465-7902. USA Editorial Offices: New York, Editor **V. Irbe**, 4035 Rombouts Ave., Bronx, NY 10466; Chicago Editor **V. Jaunkalnietis**, 1805 Taylor Ave., Racine Wis. 53403; California Editor **Karlis Kalejs**, 3822 Markridge Road, La Crescenta, CA 91214.

NR. 10 | SESTDIENA, 1986. GADA 8. MARTS | 36. GADS | SATURDAY, MARCH 8, 1986.

SECOND CLASS MAIL | REGISTRATION NUMBER 2249 | CENA 1.25 DOL.

Cik tālu ies Gorbačova tīrīšanas akcija

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Šonedēļ paiet pirmais gads, kopš Kremļa tronī iesēdās Michails Gorbačovs.

Apbrīnojami ātri viņš sagrāba savās rokās visus svarīgākos varas pavedienus. Mirēju: Brežņeva, Andropova un Černenko, ilūzorās valdīšanas gadiem izbeidzoties, Gorbačovs pa komūnistu partijas karjēras kāpnēm bija pavirzījies tik tālu, ka vecīgajā politbirojā vairs nebija neviena ambīciju pilna karjērista, kas uzņemtos svarīgo, bet arī nenoliedzami riskanto partijas ģenerālsekretāra amatu. Šim partijas ģenerālsekretāram ir jāprot nodrošināt ne tikai partijas augstāko birokratu neaprobežots atbalsts, bet arī *sarkano maršalu* uzticība un draudzība un vissvarīgākais — visuvarenās čekas milzīgā aparāta redzīgās acis un dzirdīgās ausis.

Domā, ka Gorbačova protežētājs jau gadiem ilgi bija rūdītais čekists Andropovs. Domā, ka Gorbačova karjērai ceļu pašķīra neviens cita kā Andropovs.

Gorbačovs apbrīnojami ātri atbrīvojās no sava nopietnākā sāncenša Ļeņingradas kompartijas sekretāra Romanova. Par meistardarbu jāuzskata viltīgā lapsas — Andreja Gromiko izmanevrēšana no ārpolitikas resora, sēdinot to cermoniālā, bet varas ziņā nenozīmīgā prezidenta krēslā.

Līdz Maskavas partijas šefa Grišina novākšanas brīdim Gorbačovs jau bija paspējis nomainīt trešo daļu no Padomju savienības valdības resoru vadītājiem — ministru prezidentu, ārlietu un kara ministru ieskaitot.

Tīrīšanai Padomju savienībā kopš Staļina laikiem ir asiņainas izrēķināšanās pieskaņa. Tā vēršas pret visiem pretiniekiem, kā īstiem, tā arī aizdomās turētiem.

Staļina tīrīšanas akcijā 30. gadu otrā pusē savas galvas zaudēja visi vecie latviešu boļševiki un tāpat žīdu intelektuāļu vairākums. Varbūt tas bija Chruščovs, kas savā laikā atrada formulu, kā bez asins pirts nobīdīt pie malas varbūtējos sāncenšus. No tā laika tīrīšanas upuŗus vairs nenogalina, bet aizsūta lēnai nāvei uz kādu lielās imperijas tālu nomali. Tā savā laikā latviešu nacionālkomūnists Berklavs nonāca kādā nožēlojamā tālā sādžā, kur bija spiests strādāt par kino operatoru. Pat Staļina tuvākam līdzstrādniekam Vjačeslavam Molotovam aizstaupijās čekas lode, un ja viņš nav nomiris, tad dzīvo vēl šodien, saņēmot pensiju, kas ļauj viņam vilkt dzīvību.

Par. 27. komūnistu partijas kongresu runās vēl ilgi kā pašā Padomju impērijā, tā arī Rietumpasaulē. Tikai pēc mēnešiem atklāsies, ka arī šis kongress būtībā bija tikai jau iepriekšējo kongresu atkārtojums ar nelielām dekorāciju pārmaiņām.

Gorbačovs runātāja tribīnē nekāpa ar žilbinoša reformātora drēbēm mugurā. Viņa runa bija tikpat pilna ar konservātīvām klišejām, kā Londonas skrodera darinātais Angļu drānas neuzkrītošais uzvalks viņa mugurā. Reformu gaidītāji būs rūgti vīlušies, jo tukšiem solījumiem vairs neviens netic. Kas tad īsti atskanēja no Gorbačova mutes? Tā bija tā pati vecā propagandas plate, kuŗā rožainas nākotnes izredzes sajauktas kopā ar kapitālisma bojā ejas paregojumiem un solījumiem par komūnisma uzvaŗu pasaulē. Kas par to, ka pa starpām izskanēja mazi draudi valsts apzadzējiem, nelabojamām žūpām, profesionāliem slaistiem un (protams) arī imperialistu aģentiem — disidentiem.

Komūnisms arī Gorbačovam tronī sēžot nemainīsies, jo sistēma paliks tā pati vecā. Tas, ko Gorbačovs solīja, ir tikai dažu vecās sistēmas krunku izlīdzināšana, atstājot visu varu tik un tā partijas rokās.

(Turpinājums 20. lp.)

Plkv. Kalpaka un latviešu karavīru atceres sarīkojumā Toronto. Pie plkv. Kalpaka uzņēmumā TLB sestdienas skolas 2. klases audzēkne Inese Urdziņa. Foto J. Ligeris

Korporācijas Daugaviete Toronto kopas locekles R. Soste, R. Pērkone, I. Puķīte, A. Staivere un Z. Jansone gādāja par dalībnieku pacienāšanu Kalpaka sarīkojumā TLB Sestdienas skolā.

Daugaviņa

SVIN SAVU 15. GADU JUBILEJU AR DRAUGIEM TAUTAS DEJU UZVEDUMĀ

BALTIEŠU VAKARS

SESTDIEN, 1986. gada 15. martā, pulkst. 19.30

Minkler Auditorium, Seneca College, Toronto (Finch Ave. E. — Hwy 404)

Ieeja 10 un $8; pensionāriem un studentiem atlaide $2.

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1986. GADA 8. MARTS, 10. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Valdes priekšsēdis — Pēteris Ratnieks. Laikraksta atbildīgais redaktors — A. Kundrats. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9, tālr. 465-7902. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N. Y. 10466, U.S.A. Tālr. 1-212-994-7917. — Čikagas redakcijas vad. A. Zaube, 3353 N. Avers Avenue, Chicago, Ill. 60618. Redaktors Austrālijā Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos materiālus neuzglabā, bet pēc vēlēšanās sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personiskais uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV: par vienu gadu — 46 dol., 6 mēnešiem — 24 dol., 3 mēnešiem — 14 dol. Atsevišķa numura cena 1.25 dol.

Sludinājumu maksa sludinājumu daļā $2.50, tekstā $3.00, pirmajā vai pēdējā lp. $5.00 par 1 cm telpu. Sarīkojumu kalendārā $2.00 par rindiņu, atkārtojot 4 reizes un vairāk 25 proc. atlaide. Laikraksta abonēšana un sludinājumi — tālrunis 466-1514.

MEMBER ETHNIC PRESS ASSOCIATION ONTARIO

Laikraksta apgāds patur tiesības atsevišķos gadījumos sludinājumus arī nepieņemt. Ja nodotā sludinājumā laikrakstā ieviesusies kļūda, tad šis sludinājums tiks atkārtots bez maksas. Laikraksta apgāds par kļūdaini ievietotu sludinājumu atbildīgs tikai par tādu summu, cik pēc sludinājuma likmes izmaksājusi kļūdaini iespiestā teksta telpa. Grozījumus sludinājumos var pieteikt ne vēlāk kā vienu dienu pēc sludinājuma nodošanas.

Dadža zīm. LA.

Viktors Kalniņš

Prokonsula Pugo problēmas

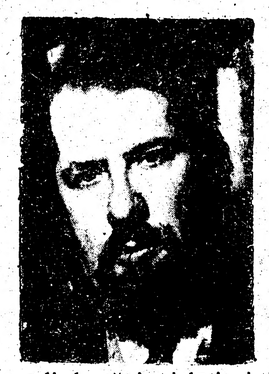

Tas nebūtu komūnistu kongress, ja tajā necilātu ideoloģiskās problēmas. Tā kā jaunā padomju vadība tik daudz runā par saimnieciskām nebūšanām un drošina, ka turpmāk viss būs citādi, tad ideoloģijai jākalpo ekonomiskās attīstības paātrināšanai. Pugo prasīja radikāli grozīt attieksmi „pret marksistiski leņinskajām mācībām un padarīt elastīgāku to sistēmu; stingrāk jāprasa, lai katrs komūnists nemitīgi celtu savu idejiski teorētisko līmeni."

Ķīna daudz no marksisma, atmeta, un saimniecībā daudz kas uzlabojās. Lai radītu labklājību, nav jākaļ pamatlicēju gudrības, bet jāstrādā. Un lai cilvēki labāk strādātu, viņiem labāk jāmaksā un jāražo vairāk preču, lai par nopelnīto naudu būtu ko pirkt. Liekas, tās ir elementāras patiesības. Bet atkal un atkal velk gaismā vecas metodes: „Efektīvs audzināšanas līdzeklis darbam ir sociālistiskā sacensība.

„Tiesa gan, Pugo atzīst, ka tajā ir daudz formālisma, bet ko citu viņš var ierosināt? Kā kādreiz Chruščova laikos skan vārdi: „Komūnistiskā tikumība nostiprinās cīņā pret sīkīpašniecisko psichologiju, patērniecisko noskaņojumu, mantrausību, bezatbildību un parazītismu un žūpību, visu, kas pretrunā ar sociālistisko dzīves veidu". Runājot par žūpību, tā jau ir sociālistiskās sabiedrības dzimumzīme.

Vārdi par sīkīpašniecisko psichologiju neatstāj nekādas cerības, ka iniciātīva audzēt, teiksim, pārdošanai uz savas piemājas zemes dārzeņus un augļus būs stingri kontrolēta, un tādi buržuju izlēcieni kā Ķīnā vai Ungārijā netiks pieļauti. Turklāt tālāk provincē vietējā vara var vēl vairāk ierobežot iniciātīvu. Par tādiem gadījumiem bija dzirdēts. Pagājušajā gadā spilgtākais tāds piemērs ir gan dzirdēts ne par Latviju, bet par dienvidu republikām Grūziju un autonomo Abhāziju. Tur bija aizliegts savu dārzu augļus pārdot tirgū, bija aizliegts izvest no republikām, bet bija jāpārdot valstij par noteiktām cenām. Tā mandarīnu kg bija jāpārdod par 80 kapeikām.

Pugo referātā neiztiek arī bez tradicionālas militāri patriotiskās audzināšanas slavināšanas un aicinājumiem pienācīgi „ieaudzināt darbaļaudīs vienotās saimes, brālīgo tautu nesatricināmas draudzības jūtas, veidot viņos un pirmām kārtām jauniešos lieliskās sociālistiskās tēvijas aizstāvju īpašības. Kā tad citādi! Latviešu puišiem jāpilda šie pienākumi tālu prom no savas dzimtenes Afganistānā un jāiet bojā Kremļa globālo mērķu labā.

Protams, neaizmirst arī cīņu pret naidīgo ideologiju: „Vēl viens svarīgs ideologiskās frontes sektors ir cīņa pret naidīgo ideologiju. Lai šo cīņu pastiprinātu, republikā izveido kontrpropagandas sistēmu. Lūk, kādi militārās terminologijas vārdi: fronte, sektors.

Tātad vēl pašā Latvijā ir fronte, tiesa gan, tagad ne mežos, bet cilvēku dvēselēs. Ar to ir jācīnās! Zīmīga ir Pugo atzīšanās, ka pēdējos gados samazinājies partijas biedru un kandidātu īpatsvars paidagogu vidū.

Nodaļas beigās Pugo „sadod" radošiem darbiniekiem: „Vēl parādās ne mazums pelēcīgu darbu. Atsevišķos darbos izpaužas domu šaurība, tiekšanās pazemināt sociālo un ētisko ideālu (jādomā, ka Pugo skumst par sociālistiskā reālisma ziedu laikiem, kad Latvijā pēckara gados ražoja tādu neliterātūru kā Griguļa „Māls un porcelāns" vai Sakses „Pret kalnu").

Tālāk Pugo saka: „Dažos rakstos un apcerējumos par pirmspadomju perioda kultūras darbiniekiem notikusi atkāpšanās no šķiriskajām pozicijām, ideālizēta viņu daiļrade, noklusēts viņu pasaules uzskata, idejiski ētiskās nostājas pretrunīgums. „Kādu laiku likās, ka vulgāri sociologiskā pieeja Latvijā galvenajos vilcienos ir pabeigta, ka vairs neatgriezīsies tie laiki, kad uz Aspāzijas vai Poruka galvām gāza dubļu spaiņus, kad Upīts savā patologiskā naidā lādēja Frici Bārdu vai katrā rakstā. Izrādās, ka šī Pugo rindkopa atgādina Staļina un Ždanova stilu kultūras dzīvē.

Lasītāju vēstules

MĒS NEESAM VAIRS NABAGI

Es nedomāju tā, kā to domā A. Danenbergs savā lasītāju vēstulē, kas iespiesta laikraksta Latvija Amerikā 8.februāŗa 6. nr., 2. lp. Es nedomāju, ka nauda, kas ir ieguldīta Kalamazū Latviešu Studiju Centra celšanā un uzturēšanā, ir nelietderīgi izlietāta. Ja šim centram izdodas kaut vienu latvieti atgriezt atpakaļ latviešu vidē, tad jau šis darbs ir attaisnojams. Bet tagad tur esot jau 10 un, paredzams, būšot 20. Cerams, ka šo centru izmantos simtiem latviešu jauniešu. Ja tas notiks, tad tas būs neatsveŗams ieguvums cīņā par latviešu tautu un neatkarīgu Latviju. Vai gan Danenbergs nezina, cik drausmīgs ir latviešu tautas nobirums šodien. Vai gan Danenbergs nezina, ka šis nobirums ar katru dienu aug. Šo malā stāvētāju, šo vienaldzīgo, šo knauzeŗu skaits šodien mums ir tik liels, ka kauns tos skaitļos pieminēt.

Mēs neesam vairs nabagi. Mūsu rokās šodien ir miljoni.

Mums patīk skaistas dzīvojamās mājas, mums patīk ērti dzīvokļi, mums patīk vismodernākie, visērtākie un visskaistākie automobiļi. Mums patīk vasaras mājas skaistu ūdeņu malā, mums patīk burvīgas zēģellaivas, mums patīk atļauties arī kādreiz kādu pudelīti dārga dzēriena, bet, kad mums ir jānoziedo daži dolari latviešu sabiedriskām vajadzībām, cīņai par latviešu tautu un Latvijas neatkarību, tad bieži vien naudiņas pietrūkst.

Ad. Svenne Sarnijā.

NEAIZMIRSĪSIM

Presē lasījām, ka ierosināts izdot grāmatu par 2. Pasaules kaŗā kritušiem latviešu kaŗavīriem. Daugavas Vanagu centrālās valdes ideoloģiskās nozares vadītājs Alfreds Puķīte lūdza pieteikties, kas vēlētos grāmatu iegādāties, un aicina sniegt tuvākas ziņas un informāciju par zināmiem kritušiem.

Cik vērtīga iecere!

Neizprotama ir latviešu sabiedrības izrādītā nevērība, vienaldzība. Izsludinātai aptaujai — vai izdot kritušo kaŗavīru sarakstu īpašā grāmatā, atsaucība bijusi vāja.

Kāds būtu iemesls neatsaucībai? Negribētu pieļaut domu, ka vienaldzības grēks būtu pat sirdsapziņu apklusinājis un licis mums, brīvībā un pārticībā dzīvojošiem, aizmirst tos, kas atdeva dzīvības, lai dotu iespēju mums pie šīs brīvības un pārticības nokļūt.

Pieņemu un ceru, ka aicinājums paslīdējis neizlasīts, nododoties atvasaras priecīgām nodarbībām. Bet vēl jau nav par vēlu paveikt nokavēto.

Pārdomāsim, atcerēsimies pašu piedzīvoto, vecāku vai vecvecāku stāstīto par nokļūšanu brīvībā. Lasīsim līdzgaitnieku liecības, faktus deviņās „Latviešu Kaŗavīrs Otrā Pasaules Kaŗa Laikā", grāmatās, kas apliecina to vīru cīņas Volchovā, pie Nēveles, Opočkas, Meirāniem, Lubānas, Jelgavas, Saldus u.c. un beidzot Kurzemes cietoksnī, kur latviešu kaŗavīrs palika neuzvarēts. Tie bija mūsu kaŗavīri, kas atdeva savas dzīvības, bez kuŗu upuŗiem lielākai daļai no mums nebūtu bijis lemts izkļūt brīvībā.

Vai drīkstam aizmirst latviešu kaŗavīru dzīvības ziedu upuŗus? Neuzvelsim nepateicības smagumu savām dvēselēm un sirdsapziņai.

Atsauksimies uz kritušo kaŗavīru grāmatas izdošanas aicinājumu, ziedosim savu ārtavu pateicībā un piemiņā tiem, kuŗu palīdzībā šodien jau trešā paaudze brīvībā dzīvojošo kāpj zinību, sasniegumu, ieguvumu kalnā.

Ierosināsim un ziedosim pieminekļa vai vismaz piemiņas plāksnes uzstādīšanai Brāļu Kapos Katskiļos.

Atsaucieties, rakstait Daugavas Vanagu centrālās valdes ideoloģiskās nozares vadītājam Alfredam Puķītim, 358 Tulip Ave, Floral Park, N.Y. 11001.

Ārija Kalpaka-Grundmane.

JAUNS DAUGAVAS KAPITĀLIZDEVUMS

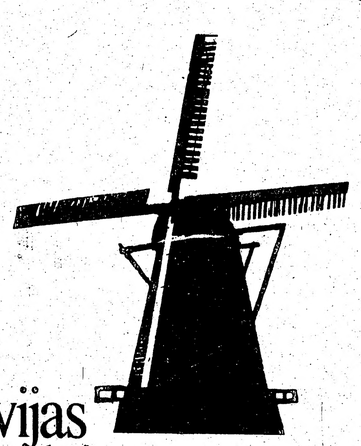

Līvija Vītoliņa

Latvijas dzirnavas

Arno Teivens, Latvijas dzirnavas. 367 uzņēmumi, 297, (1) lpp. Stokholmā, Daugava, 1985.

Līdz šim vienīgās latviešu grāmatas par dzirnavām bija sācis prof. Inž. Kārlis Ieleja (1909—1970), bet nepaguva daudz. Īsi pirms savas nāves Minchenē viņš visus attiecīgos materiālus bija atstājis Vladislavam Locim un iedevis tam trīs savu labu paziņu inženieŗa adreses ar lūgumu, lai es viņiem lūdzot pārņemt, turpināt un pilnīgi pabeigt šo viņa darbu. Neviens no viņiem aiz dažādiem iemesliem to neuzņēmās, un tas mums ar Loci sagādāja ļoti lielas grūtības, jo paziņu šinī nozarē mums gandrīz nemaz nebija. Prof. Ielejas lūgums abiem bija kā liels pienākums un arī liela interese, sevišķi man — dzirnavās dzimušai meldeŗa meitai. Izmeklējāmies diezgan *daudz, bet bez panākumiem.* Beidzot man radās doma šo lielo un svarīgo darbu piedāvāt architektam Teivenam. Tiklīdz viņš no Loča bija saņēmis un izskatījis prof. Ielejas dzirnavu darba sākumu un turpinājumu programmu, viņš šo milzīgo un nozīmīgo darbu uzņēmās tūlīt. Mēs abi ar tagad. nelaiķi Loci visus prof. Ielejas atstātos materiālus un grāmatas sakārtojām, un Locis tos nogādājis līdz Latvijas brīvības laikiem kādā drošā ārzemju archivā glabāšanā.

Lai gan visus iegūtos materiālus Teivēns nav varējis grāmatā ievietot, tie toties visi ļoti pamatīgi izpētīti no dzirnavu sākumiem pirms tūkstošiem gadu līdz šim laikam un, cik iespējams, ievietoti. Pat grāmatas ievads sastāv no piecām sīkām, bet ļoti labi aprakstītām malšanas nodaļām ar 70 uzņēmumiem (9—28. lp.).

Viss darbs sadalīts astoņās daļās: pirmatnējā graudu sasmalcināšana, griežamās dzirnavas, ūdens un vējdzirnavas, dzirnavu iekārtas un celtniecības tālākā attīstība, ziņas un pārskati par dzirnavām 17—20. g. s., dzirnavnieki un dzirnavu celtnieki, dzirnavas mākslinieku un rakstnieku darbos. Katra no šīm daļām sastāv no daudzām sīki izstrādātām un aprakstītām nodaļām ar attiecīgiem uzņēmumiem, kas darbu visvairāk apgaismo un dod tam vislielāko vērtību.

Pirmā graudu malšanas technika bijusi ar t. s. graudberžiem — uz lēzeni iedobta akmens uzbērta sauja graudu, kas saberzti ar rokā paņemtu ieapaļu akmeni. Apm. tai laikā lietotas varbūt arī koka piestas. Ar 11. g. s. ieviesušās griežamās rokas dzirnavas, kas sastāvēja no diviem dzirnakmeņiem. Šis vissmagākais darbs bijis jāveic tikai sievietēm, kā to pierāda arī lielais vairums attiecīgo tautasdziesmu. Rokas dzirnavas lietotas visur, ne tikai lauku mājās un muižās, bet arī iekaŗotāji, piem. zviedri, tās izmantojuši. To lietošana samazinājusies, kad malšana pārgājusi izdevīgākajās vējā un ūdensdzirnavās, tomēr lauksaimniecībās rokas dzirnavas vai visas palikušas un noderējušas kaŗa laikos. Tās vēl tagad esot atrastas Latgales lauksaimniecībās.

Kad īsti ūdensdzirnavas sāktas celt Latvijā, nav zināms, bet pirmās ziņas par tām ir no 13. g. s. sākuma. Šis laiks ir bagāts vēsturiskiem naida, pat kaŗa notikumiem Rīgā un apkārtnē vācu bruņniecības, garīdzniecības un Rīgas pilsoņu starpā Naida un pat kaŗa attieksmes bijušas ļoti ilgi. Šai grāmatā ir daudz sīku un vērtīgu ziņu (55—65.lp) no minētā sākuma par Daugavgrīvas klosteŗa, Sv. Marijas, Vācu ordeņa, Brāļa Bertolda un daudzajām t. s. Smilšu dzirnavām.

Par visām ūdensdzirnavām provincē (65—79. lp.) dati nav iegūti, toties par Mazstraupes un Bukultu dzirnavām (67—70. lp.) uzņēmumi un apraksti diezgan sīki un labi. Lai gan par visām chronoloģiskā kārtībā (no 1255—1767. g.) pieminētām ūdensdzirnavām (71—79. lp.) tuvāku ziņu nav, saraksts tik ļoti pareizs un lietderīgs, ka būtu noderīgs darba paraugs mūsu modernajiem vēsturniekiem.

Par ūdensdzirnavām muižās svarīgi paskaidrojumi — malšanas tiesības un noteikumi, techniskā iekārta, dzirnavu izveidojums (ar attiecīgiem zīmējumiem), tāpat par ūdensratiem un dzirnakmeņiem un ēkām — senajām lauku koka un mūŗa. Sarakstā daudz pamatīgu dzirnavu aprakstu jau no sākuma un diezgan vecos laikos, kā arī tagadējos. Piem. Silto dzirnavas Lizuma pag. (91—97 lp., īpašn. Vitandi), Lielupes ūdens un vējdzirnavas (101—107. lp.), īp. Sniķeri (tagad Zviedrijā), Līgas dzirnavas Kandavas pag., īp. M. Bērziņa līdz savai nāvei 1972. g. (114—118. lp.) u.c. Pat tagadējam Zviedrijas valsts galvas pusbarona Olofa Palmes mātes tēvam vai brālim (100. lp.) V. von Knieriem bijušas lielas, skaistas akmens Mūrmuižas dzirnavas, bet vēlāk piederējušas E. Namniekam. Dzirnavas vairs nedarbojoties, bet ēka, kā to rāda tās jumta uzņēmums, vēl labā stāvoklī.

Vējdzirnavas aprakstītas tādā pašā kārtībā kā ūdensdzirnavas. Tās pirmo reizi minētas Latvijā 1330. g. Rīgā, Rīgas pilsētas kaŗa zaudējumā pret vācu ordeni. Vējdzirnavām bijuši trīs veidi — vispirms staba vējdzirnavas ,,bucenes'', tad holandiešu tipa koka un mūŗa un paltroka (arī no Holandes), kas maz izplatījusies varbūt daudzo dzelzs skrituļu dēļ uz laukakmens mūŗa pamatnes. Vējdzirnavas Rīgā un apkārtnē sava augstuma dēļ redzamas daudz vairāk un droši vien visos zīmējumos, kartēs un plānos. Skaits liels un skaidri rāda savu būves veidu. Vairākas dažādas vējdzirnavas agrāk un pat arī tagad ievietotas Brīvdabas mūzejā Rīgā. Gandrīz visas koka vējdzirnavas iznīcinātas. Holandiešu tipa mūŗa vējdzirnavas provincē uzņēmumos vēl daudzas redzamas, kādas no tām arī vēl lietojot.

Autoram izdevies sagādāt daudz materialu, ta ka visas vējenes pamatīgi aprakstītas no ārpuses un arī to iekšējā iekārta.

Nākamā nodaļa Dzirnavu iekārtas un celtniecības tālākā attīstība arī sīki uzrādīta, tāpat nodaļa ar vērtīgām fotogrāfijām par dzirnavu celtnēm (164—173. lp.).

Latviešu dzirnavniecības sākumi laikam bijuši ap 1820. gadu. Līdz tam laikam latvieši strādājuši muižu dzirnavās kā muižu strādnieki, kur meldeŗu amatus iemācījušies arī bez atļaujas un mācīšanas. Muižu privilēģijas ierīkot un uzturēt dzirnavas atceltas tikai 1871. gadā. Tad sākusies latviešu dzirnavu celšana un iegāde — ļoti daudz un ātri. Dzirnavu cēlēju skaits ātri pieaudzis, bet tas sācies jau apm. no šī gadsimta vidus. (174—191., 225—235. lp.). Grāmatā minētas kā latviešu celtas Brutuļu, Putras, Brankšu, Buku un Melbāržu vējdzirnavas. Kā jaunākas: Plāces, Salienas, Kalnamuižas, Lubes, Veclīves, Taurupes Līču, Ungurpils, Jukānu un Krāslavas kalna ūdensdzirnavas. Visi uzņēmumi un apraksti saņemti no šo dzirnavu īpašniekiem. Divas no tām — Buku un Līču vēl it kā strādājot. Kā pāris ūdens, tā vējdzirnavas celtas vēl šī gadsimta sākumā, bet kas ar tām noticis un vispār cik veselas dzirnavas vēl atlikušas, nav zināms.

Vērtīgas ziņas un pārskati, kā arī dzirnavu statistiķa no 17.—20. g. s. pēc iespējas savākta un kā noderīga, pat vajadzīga, ievesta kopā ar 3 attiecīgām kartēm 196—203. lp.

Vēl sīkāk aprakstīti nekā citās dzirnavu nodaļās ir vispirms cittautu, visvairāk vācu, dzirnavnieki un dzirnavu cēlēji, visvairāk Rīgas meldeŗa amatnieki. Minēts arī Stokholmā 1685. g. 13. jūlijā izdotais Rīgas meldeŗu amata kārtības apstiprinājums (205—207. lp.) un pielikts dzirnavu cēlēju saraksts Rīgā un Vidzemē, kā arī Kurzemes un Zemgales meldeŗu amata apraksts un lielais ,,Jauno Kurzemes meldeŗa amata šrāgu uzmetums (211—217. lp.), tāpat sīkas ziņas par dzirnavu cēlējiem Kurzemē un Zemgalē un dzirnavnieku dumpi Jelgavā 1792. g. Pēdējais vēsturnieku darbos diezgan bieži pieminēts, bet vislabākā skaidrība par šo dzirnavnieku amata konfliktu ar Kurzemes Hercogu Pēteri Bīronu lasāma tikai grāmatas 218—219. lp.

Grāmatas pēdējās daļas par dzirnavu cēlējiem — latviešiem, latviešu dzirnavniekiem un viņu dzimtām agrākos laikos un pēdīgi Latvijas valstī ir tikpat labas kā visas citas, tikai vajadzētu būt daudz lielākām. Beigās nodaļa ,,Dzirnavas mākslinieku un rakstnieku darbos'' nepārspējami labā autora gaumē, tikai nesaprotu un nevaru piedot, kādēļ tur pieminētas pilnīgi nederīgās un pat saturu traucējošās Rīgas viskreisākā rakstnieka Imanta Ziedoņa domas viņa grāmatā ,,Kurzemīte''.

Pasās beigās pagastu un dzirnavu saraksti visos apriņķos un pagastos ar īpašnieku vārdiem. Visi agrākie vietu vārdi abās valodās — vācu un latviešu, kas turpmākos pētījumos nepieciešami un noderīgi. Arī zviedru laikā Latvijā visi nosaukumi bija vācu valodā. Tas pats sakāms par personu vārdiem abās valodās. Tāpat arī visu Latvijas dzirnavu un īpašnieku saraksts un kopsavilkums angliski un vāciski.

Ka Teivēnam par dzirnavām nebija tikai darbaprieks, bet arī šī darba mīlestība, pierāda šīs vēl vienīgās grāmatas nepārspējamais saturs. Mums trimdā izdotas daudzas vērtīgas un interesantas grāmatas arī vēsturē, bet tik pamatīgi un sīki izstrādāta šī ir vienīgā un pirmā. Nezinu, vai vēl kāds cits ir savam darbam ziedojis 15 gadus laika un vācis un meklējis vajadzīgos materiālus visā pasaulē. Ielejam to vēl gandrīz nemaz nebija krājumā. Mums visiem trim bija mutvārdu un rakstveida sarunas tikai par darbu, ko viņš tūliņ sāka, pie tam vēl nemaz nezinot, vai dabūs atmaksu par visiem lielajiem izdevumiem materiālu sagādē un darba samaksu. Vismaz, cik zinu, darba piecos sākuma gados bija tikai izdevumi un liels laika ziedojums, bet ne vēstis, ka tas materiāli atmaksāsies un ka to vispār publicēs.

Lai gan no dzirnavām prom biju 10 gadu vecumā, man tās vēl arvien ļoti interesē. Visas un visur, tāpēc šo Teivēna lielo darbu rindu pa rindai esmu izlasījusi un ar attiec. literātūru salīdzinājusi. Tur nav nevienas kļūdas ne saturā, ne iespiedumā.

Tomēr — tāpat kā gandrīz visu citu vērtīgu darbu autoriem, — arī Teivēna vērtīgajam un vajadzīgajam darbam ir liels trūkums — nepieciešamais personu saraksts. Šis trūkums ir jāizlīdzina. Vismaz 10 vērtīgām grāmatām esmu bijusi spiesta savām vajadzībām personu sarakstu izgatavot. Es to parasti mēdzu darīt jau sākumā lasot, jo šāds darbs prasa daudz laika, bet šoreiz dzirnavu grāmatas saturs man neatļāva laiku tādam darbam uzreiz ziedot. Bez personu saraksta es nevaru nekad iztikt, tā ka drīzumā šo skaisto un manai sirdij tuvo grāmatu, kur minēti arī kopā ar savām dzirnavām mani tuvinieki, sākšu lasīt rindu pa rindai un izgatavot nepieciešamo sarakstu.

Šī grāmata ir no visām pārējām trimdā izdotajām dažādu vēstures nozaŗu grāmatām visvērtīgākā. Labs darba paraugs mūsu vēsturniekiem. Uz uzrādīto avotu un literātūras sarakstu ne vienmēr var paļauties. Diemžēl, es nezinu nevienu citu zinātnisko avotu, kas visus savus materiālus būtu tik pamatīgi izpētījis kā Teivēns. Šis viņa darbs ir labs paraugs visiem citiem.

Grāmata ieteicama ne tikai dzirnavniekiem, bet visiem, kam interesē citas nozares, mūsu dzimtenes skati un vēsture. Tās skaistais Daugavas izdotais vāks un saturs iepriecinās visus lasītājus.

Cerēsim, ka Teivēnam izdosies dabūt vēl vairāk materiālu un izdot tikpat vērtīgu grāmatas turpinājumu.

AUGUSTS
KOPMANIS
SKULPTŪRAS
Izstādes atklāšana piektdien. 1986.g. 14. martā, pl. 20.00
LATVIEŠU CENTRA TORONTO MAKSLAS GALERIJA
Galerija atverta sestdien un svētdien no pl. 11.00 20.00
Ielugumus neizsutīs. Visi laipni aicināti.
CENTRA MAKSLAS KOMITEJA

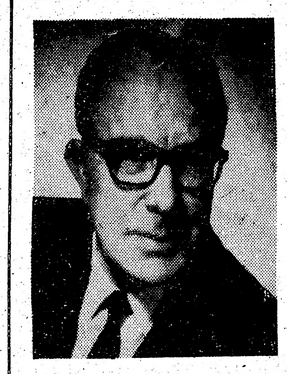

Vilis Hāzners

Draudi Latvijas nākotnei

Ieskats okupētās Latvijas dzīvē 1985. gada otrā pusgadā

(Turpinājums)

Plēnumā klāt bija (kā vienmēr) Maskavas pārstāvis — Vissavienības komjaunatnes CK nodaļas vadītājs *V. Jevdokimovs.*

Jaunais komjaunatnes vadītājs Latvijā *Ivars Priedītis* dzimis 1954. gadā, PSKP biedrs, beidzis Rīgas PI un pašreiz mācas neklātienē Latvijas lauksaimniecības akadēmijā. Strādājis VEF'ā par konstruktoru biroja tehniķi, tad par plastmasu pārstrādes rūpnīcas inženieri, bet kopš 1978. gada ir komjaunatnes darbā. Bijis Rīgas rajona komitejas nodaļas vadītājs, komitejas otrs un pirmais sekretārs un CK strādnieku un lauku jaunatnes nodaļās vadītājs un Vissavienības CK instruktors (tātad ar pilnu Maskavas skolas „gudrību" un piedzīvojumiem). Kopš pag. gada bija Latvijas komj. CK sekretārs, tātad ar lielām zināšanām un piedzīvojumiem komjaunatnes darbā. Arī pilnīgi uzticams Maskavai!

* * *

Šis pats plēnums izskatīja komjaunatnes uzdevumus attiecībā uz brīva laika organizācijas uzlabošanu, kas skaŗ īpaši komjaunatnes audzināšanas darbu. Kaut pēdējam republikā pievērš lielu uzmanību, tomēr trūkumu audzināšanā un sabiedriskā „tuvināšanā" ir daudz. No Pugo referāta izrietēja, ka Latvijas iedzīvotāju rīcībā ir pašreiz 943 klubi, 702 uz laukiem. Ir kopā 103 estrādes. Kultūras namu zāles spējot uzņemt 295.000 cilvēkus.

Tieši jauniešu rīcībā esot 40 stadionu, vairāk nekā 2.000 volejbola un basketbola laukumu, 300 šautuvju (!) un pāri par 600 sporta zāļu, kas ik gadus varot uzņemt 170.000 cilvēku. Jauniešu rīcībā esot arī vēl daudz citu klubu, mūzeju, teātŗu un kinoteātŗu telpu. Taču visas tās gaužam maz izmantojot. Daudzi klubi pat brīvdienās stāvot pustukši, netiekot izmantoti arī daudzie sporta stadioni, tos izmantojot labi, ja 30—40% apmērā. No 115 bērnu un pusaudžu klubiem, kādi izveidoti pilsētās, katrs piektais nemaz netiekot izmantots. Tas liecinot, ka komjaunatnes darbība esot vāja. Līdz ar to netiekot izpildīti PSKP CK lēmumi, ka „lai brīvajā laikā jaunieši un jaunietes tukši neizklaidētos, lai visas brīvā laika pavadīšanas formas sekmētu viņu idejisko bagātināšanu, fizisko attīstību, augstu kultūras prasību un estētiskās gaumes veidošanos, iepazīšanos ar mūsu zemes (domāts Krievijas, VH) un pasaules kultūras labākiem sasniegumiem."

Runātājs uzsvēra, ka sevišķi svarīgi tas esot tagad, kad saasinājusies iedoloģiskā cīņa un pretinieks, izmantodams kultūras vērtību brīvās apmaiņas iespēju, pretim kultūras vērtībām tādējādi uzdod patērētāju sabiedrības „vērtības". Tās nolūks esot jauniešu apziņā ieviest uzskatus un priekšstatus, kuŗu pamatā ir buržuaziskā dzīves veida standarti. Viss tas esot jāievēro (te nu bija Ženēvas konferences norunas! VH), un tāpēc arī republikā darbojoties 243 tautas kollektīvi, 52 lietiskās mākslas studijas, vairāk nekā 10.000 mākslinieciski pašdarbības kollektīvi un pulciņi, kuŗos esot jāpiedalās arī jauniešiem. Taču esot vairākas komjaunatnes komitejas, arī rajonu un pilsētu komitejas, kas izvairās no pašdarbības mākslas jautājumu risināšanas un propagandēšanas. Republikā esot pašreiz vairāk nekā 400 kollektīvu, kuŗos darbojoties tikai 2.700 dalībnieku. Bet arī tajos bieži esot vāja režija, scenāriju autoru bezgaumība, neveiksmīga programmas vadīšana. Daudzos kollektīvos idejiski mākslinieciskais līmenis esot pārāk zem, nekur nederīgs savā saturā. Republikā arī neesot jaunatnes techniskās jaunrades klubu, novatoru, izgudrotāju, inženieŗu, grāmatu draugu klubu. Vairāk esot jāizmanto iespēja, ko dod *militārā sporta nometnes.* Tagad esot republikā 38 dažādas nometnes, un 1985. gadā tās esot apmeklējuši tikai 2.700 pusaudžu, starp tiem 500 grūti audzinamo!

Daudzas komjaunatnes komitejas esot apjukušas un nezinot ko iesākt ar jauniešiem. Vissliktāk esot ar audzināšanu kopmītnēs. Te netiekot nodrošināta vispusīga un saturīga atpūta.

Par jūras kuģniecības klubiem jaunatne neinteresējoties nemaz! Brīvā laika audzināšanas trūkuma pēc jaunatnes brīvā laika pavadīšana kļūstot bieži patvarīga. Daudzi nodarbojoties ar huļiganismu, tā piem., Rīgas 40. vidusskolas vienībai, uzturoties Cēsu rajona kolchozā „Zelta druva" telpās, tie izdauzījuši logu rāmjus, sabojājuši durvis, nosmērējuši sienas un izdarījuši citas negēlības, nodarot kolchozam lielus zaudējumus.

Valkas un Gulbenes rajonā komjaunatnes vadības darbu nejūtot nemaz. Daudzās vietās komjaunatnes vadība pret dzeršanu un žūpību izturoties bezrūpīgi. 1985. gada pirmajā pusgadā pie atbildības par dzeršanu Ludzas rajonā saukts 31 jaunietis un Rēzeknes rajonā — 41. Bet komjaunatnes sods uzlikts tikai četriem.

Kā vienmēr, plēnums pieņēma plašu lēmumu, kā veikt jauniešu idejisko un tikumisko audzināšanu. Tie vairāk esot jāiesaista sociālās sacensībās par godu PSKP XXVII kongresam, jāveido un jārada jaunas tradicijas ceļam uz komūnismu, jāgādā, lai ieaudzinātu katrā jaunā cilvēkā atbildību par brīvā laika izmantošanu un beidzot no 1986. līdz 1990. gadam uz Fīziskās audzināšanas institūtu jānosūta mācīties ar komjaunatnes ceļa zīmēm 850 mūsu republikas komjaunieši. Viss laiks jāizmanto komūnisma celšanai!

Visi šie uzdevumi nu būs jāveic komjaunatnes CK sekretāriem, kuŗi, ieejot 1986. gadā, ir šādi:

Latvijas komjaunatnes CK pirmais sekretārs I. Priedītis, otrs sekr. A. Bogmolovs, sekretāri Ž. Brenčevs, A. Bērziņš, I. Kudrjacevs.

Pēdējie divi ieņāca CK no malas, agrāk nekur nebija nodarbināti partijas vai komjaunatnes aparātūrā. Tik daudz zināms, ka abi ļoti sekmīgi padodas partijas (Rīgā un Maskavā) pavēlēm un norādījumiem un nemaldīgi tic latviešu tautas pārkrievināšanas nepieciešamībai.

Latvijas PSR Augstākā padome un Ministru padome

Abi šie organi ir Latvijas KP izpildu iestādījumi. Katru viņu rīcības soli nosaka un kontrolē partija.

Kaut Augstāko padomi ievēlēja tikai 1985. gada sākumā un valdību sastādīja 30. martā, partijas vadītājs B. Pugo ir pēdējo mēnešu laikā izdarijis daudz pārmaiņu. Savā rīcībā Boriss Pugo pat pārspēj Michailu Gorbačevu, kas liecina par Latvijas diktātora drošo stāvokli.

Patiesībā visu Augstākās padomes darbu starpsesiju laikā vada tās prezidijs, kuŗā trīs locekļi ir arī partijas CK biroja locekļi.

Īsumā pasekosim Augstākās padomes un tās prezidija darbam pēdējos mēnešos.

26. jūlijā prezidijs „mazgāja" Madonas rajona izpildkomiteja par trūkumiem tās darbā: nepievērš vajadzīgo vērību izglītības jautājumiem, trūkst darba disciplīnas, neievēro padomju dzīves veidu, ir rajonā daudz liekēžu, žūpu, sabiedriskās kārtības pārkāpēju, vāja kultūras dzīve... Šo „mazgāšanu" attiecināja arī uz citiem republikas rajoniem.

22. sept. notika Latvijas PSR AP jaunu deputātu vēlēšanas četros vēlēšanu apgabalos, kur bija radušās vakantas deputātu vietas:

Rīgas 8. vēlēšanu apgabalā par AP deputātu ievēlēja Egonu Lēvendēli, dzim. 1934. gadā; partijas biedrs, jaunais RPI rektors, kas stājās mirušā A. Veisa vietā. Par viņu balsoja 99,98 proc. vēlētāju.

Mārkalnes 155. vēlēšanu apgabalā ievēlēja Ivaru Strautiņu, dz. 1942. g.; partijas biedrs, LPSR Patērētāju biedrību savienības valdes priekšsēdis. Balsoja 100%! Strautiņš stājas P. Krūmiņa vietā, kuŗu atcēla no amata un izslēdza no partijas par nelikumīgu darbību.

Kuldīgas 218. vēlēšanu apgabalā par AP deputātu ievēlēja Jāni Cherinu, dz. 1943. gadā; partijas biedrs, Latvijas PSR Ministru padomes priekšsēža vietnieks. Balsoja 100% vēlētāju!

Kandavas 306. vēlēšanu apgabalā par AP deputātu ievēlēja Vladimiru Jegorovu, dz. 1939. g., Latvijas PSR iekšlietu ministru. Balsoja 99,92% vēlētāju, kaut gan Jegorovs, tāpat kā Oherins, Latvijā nekad nebija līdz šim dzīvojuši un neviens vēlētājs tos nepazina. Abi, saprotams, ir krievi.

Latvijas PSR Augstākās padomes prezidija lēmumi:

5. nov. prezidijs iecēlis L. Bartkeviču par Latvijas PSR Ministru padomes priekšsēža vietnieku un Latvijas PSR Ārlietu ministru. No šī amata atbrīvots V. Krūmiņš sakarā ar aiziešanu pensijā.

Leonards Bartkēvičs dzimis 1932. g., partijas biedrs. Beidzis LVU un PSKP CK Sabiedrisko zinātņu akadēmiju. Līdz 1960. gadam dienējis Padomju armijā. Pēc tam bijis Rīgas pilsētas komitejas sekretārs, komjaunatnes CK sekretārs un kopš 1963. gada tās CK pirmais sekretārs. Kopš 1969. g. Rīgas pils.

(Turpinājums sekos)

Padomju Jaunatne

Attēlos:

* Komjaunietis Edmunds Pauliņš strādā Andrupenes padomju saimniecībā. Šī mehanizētās slaukšanas operatora profesionālā meistarība šobrīd ir tik liela, ka pulša vārdu nereti daudzina visā rajonā. Komjaunatnes rajona komitejas organizētajā sociālistiskajā sacensībā Edmunda vārds ir labāko vidū.

* Ezernieku vidusskolas devītās klases audzēknes Svetlana Burceva un Ināra Stepulāne. Meltenes nesen sekmīgi uzstājās slaucēju profesionālās meistarības konkursā, bet zināšanas un praktiskās iemaņas viņas ieguva lopkopības pamatu stundās skolā.

ALEKSEJA GONČAROVA teksts un foto

Rīgas pilsētas 2. ģimnazijas gada svētkos

Šā gada 12. februārī pagāja 70 gadi no ģimnazijas atklāšanas dienas. Ģimnazijas pirmsākums saistīts ar Latviešu izglītības biedrības vidusskolas dibināšanu 1. Pasaules kara laikā 1916.g. 1915.g. rudenī, kad no Rīgas bija evakuētas gandrīz visas mācību iestādes, kad ļoti daudz skolu jaunatnes, dažādu iemeslu dēļ nevarēdama Rīgu atstāt, bija palikusi bez skolas, L.I.B. ar tā laika priekšnieku Dr. A. Butulu sāka domāt par sen lolotās idejas īstenošanu — dibināt pirmās nacionālās vidusskolas.

Grūta un pārāk komplicēta bija šī jautājuma risināšana. Biedrībai nebija līdzekļu skolu uzturēšanai, nedz arī atļaujas dibināt šādas latvisšu vidusskolas. Nebija ne telpu, ne grāmatu ar latviešu terminoloģiju. Lielākā daļa paidagogu bija evakuējušies uz Iekškrieviju. Dabūt atļauju atgriezties Rīgā bija ļoti grūti. Sākuma posmā daudz pūliņu pielikuši Dr. A. Butuls, V. Olavs, valsts domnieks J. Zālīts, Elma Pilsētniece, doc. K. Kundziņš. Tā kā skolnieku pieplūdums bija tik liels, ka nevarēja visus vienkopus novietot telpu trūkuma dēļ, tad šo vidusskolu sadalīja divi daļās. Sieviešu ģimnaziju novietoja *A. Ķeniņa namā Tērbatas ielā* 15/17 ar 422 skolniecēm E. Pilsētnieces-Grāves vadībā, un zēnu reālskolu ar 336 skolniekiem Kronvalda bulvārī 8 (toreiz Puškina bulv.) ar doc. K. Kundziņu par vadītāju. Skolotāju, telpu un līdzekļu trūkuma dēļ bija jānoraida 300 skolnieku.

1916.g. 30. janvārī, pēc vecā stila, notika abu L.I.B. vidusskolu — meiteņu ģimnazijas un zēnu reālskolas oficiāla atklāšana, kur garīgo aizlūgumu vadīja priesteris Ceriņu tēvs un māc. E. Bergs. Savā tālākajā attīstības laikā L.I.B. vidusskola pārdzīvo vairākus ļoti grūtus posmus. Vācu okupācijas varas pēdējie mēneši (1918.g. aug.—nov.) bija it sevišķi grūti. Pārtikas un apkures trūkums spieda skolniekus pusbadā ar virsdrēbēm sēdēt neapkurinātās klasēs. Gripas epidēmija, kas piemeklēja Rīgu 1918.g. rudenī, spieda pusi no skolniekiem un mācības spēkiem palikt mājās.

Kad prof. K. Kundziņš griezās pie vācu izglītības administrātora Makensena ar lūgumu apvienot L.I.B. vidusskolu vienkopus un ierādīt lielākas telpas, tad šis Makensens strupi atcirta: „Es gibt kein lettisches Schulwesen, es gibt nur ein allgemein-baltisches Schulwesen" un pagrieza muguru prof. K. Kundziņam.

Vācu okupācijas vara lika visādus neiedomājamus šķēršļus L.I.B. vidusskolai. Mācību grāmatas, kuŗas vajadzēja pārtulkot latviešu valodā, tika cenzētas un apgūlās uz ilgu laiku cenzēšanas komisijā, tāpēc tās nevarēja laikā iespiest. Terrorizēja visas latviešu skolas ar vāciešu landesvēra svinībām, draudēja ar skolotāju apcietināšanām, līdz Latvijas patstāvības rīts atausa 1918.g. 18. nov.

Nevienam latvietim Rīgā nebija ne mazāko šaubu, ka Vācija kaŗu zaudējusi jau oktobŗa mēneša sākumā. Gandrīz viss skolu paidagoģiskais personāls ieradās Nacionālā teātŗa telpās. Klāt bija daudz vecāko klašu audzēkņu. Otrā rītā, 19. novembrī, skolas direktors noturēja svinīgu aktu, un pēc trīskārtīgas valsts himnas nodziedāšanas skolotājs Mēklers apsveica skolas jaunatni, aizrādīdams, ka pie īstas brīvības ved tikai viena teka, viens ceļš, un tas ir tautas izglītības ceļš. Lai tāpēc jaunība liek sev par mērķi strādāt tam, lai tauta visā savā kopībā nāktu pie izglītības. Apgaismība dara tautas brīvas!

Pēc tam Kārlis Krūza aizrādīja, ka pārdzīvojamais brīdis mūs ieved it kā viņās gaišajās ābeļu un liepu birzīs un

2. Rīgas pilsētas ģimnazijas zīmēšanas kabinetā 1937. gadā.

ozolu gāršās, kur tautas dvēselē dzima tās dziļākā dziesma, mūsu tautas dzeja. Ilgus gadus to nomāca svešas domas, skaņas un vārdi. Tagad tā no jauna sāk skanēt mūsu sirdīs. Mīlēsim savas dvēseles dziļo, svēto skaņu, mīlēsim tās sargātāju — savu jauno Latviju! Akts nobeidzās ar vēlreizēju himnas nodziedāšanu.

Otrā rītā vairāki vecāko klašu zēni ierodas pie direktora un paziņo, ka viņi ar vecāku piekrišanu nolēmuši iestāties jaundibināmās nacionālās armijas aizsardzības rotā. Rīgas skolotāju biedrība pieņem rezolūciju, ka ar 1918.g. 18. novembri visi priekšmeti jāmāca mātes valodā. L.I.B. skolu vadība griezās pie Rīgas pilsētas valdes, lai tā uzņemas aizgādību par L.I.B. vidusskolu un ierāda tai kopējas telpas. Skolu vadība dabūja piekrišanu, bet nepaspēja to īstenot, jo 1919.g. 3. janvārī Rīgā ienāca lielinieki.

1919.g. 15. janvārī L.I.B. vidusskolu pārdēvēja par Rīgas pilsētas 2. vidusskolu un ierādīja tai telpas ilggadējā pilsētas reālskolas ēkā Nikolaja ielā 1-c (tagad Valdemāra ielā). Sākās lielinieku terrora laiks. No Krievijas iebraukušais izglītības komisārs A. Vecgailis kā pirmo dekrētu izdeva atcelt klašu audzinātājus un skolas direktoru un nodibināt skolnieku komitejas un šūniņas. Katrā klasē iecēla ziņotājus. Vecgailis bija pārsteigts, ka no ziņotājiem neienāca neviena apsūdzība, jo šie skolnieki solidārizējās ar saviem skolotājiem. Tad Vecgailis ķērās pie t.s. 10 darba procesiem, kur skolu sadalīja 10 darba grupās un izsūtīja pa Rīgas nomalēm un mēslu laukumiem lasīt vecas pudeles, stiklus un vecus dzelžus, lai celtu sociālismu.

Mācības viņu neinteresēja. Tā kā skolnieki ar sakostiem zobiem pacieta arī šo pazemojumu, Vecgailis nāca ar visradikālāko projektu par R.P. 2. vidusskolas kā nacionāli noskaņotas izformēšanu. Līdz tam viņš tomēr netika, jo 22. maijā Rīgā ienāca Baloža brigāde.

Šajā laikā par Rīgas pilsētas 2. vidusskolas direktoru ievēlēja Fr. Zālīti, par viņa palīgiem inž. V. Ozoliņu un E. Pilsētnieci-Grāvi. Skola iesāka mācības 11. septembrī, bet jau oktobŗa sākumā Rīgai uzbruka Bermonts. Liels skaits vecāko klašu audzēkņu pieteicās brīvprātīgi aktīvajās aizsargu rindās. Tl pašu darīja arī daļa skolotāju. Latvijas labā savu jauno, zaļoksnējo dzīvību zaudēja nacionālā armijā brīvprātīgi iestājušies audzēkņi H. Miltus, K. Barons, K. Bindemanis, skolniece Valija Veščūnas L.K.O.K. par varonību.

Pēc Latvijas atbrīvošanas Rīgas pilsētas 2. ģimnazijā bija ļoti liels skolnieku pieplūdums — 1200. Diemžēl, pusi vajadzēja noraidīt telpu trūkuma dēļ. Sākās ļoti ražens zinātniskais darbs. Sakārtoja, uzlaboja, papildināja visus zinātniskos kabinetus. Rīgas pilsētas 2. ģimnazija bija piesaistījusi par mācībspēkiem ļoti augstvērtīgus zinātniekus. Es minēšu tikai dažus: prof. Dr. K. Kundziņš, prof. Dr. V. Maldonis, prof. E. Blese, prof. M. Prīmanis, prof. P. Kundziņš; rakstnieki: Fr. Bārda, V. Eglītis, K. Krūza, V. Dambergs u.c. Tāpat vairāki ģimnazijas absolventi Latvijas brīvības laikā sasniedza ievērojamu stāvokli: operdziedātājs Mariss Vētra, prof. Konstantīns Čakste, prof. Dr. Ed. Šmits, L.K.O. kavaliere Helena (Valija) Veščunas, Dr. med. T. Sniķers, Anšlāvs Eglītis, koncertpianists Kārlis Zaļups, prāv. A. Veinbergs, prāv. A. Ozols u.t.t.

Tad nāca 30. gadu saimnieciskie krizes gadi. Rīgas pilsētas domes vīri ar savām partiju ķildām un kreiso novirzienu uzbruka Rīgas pils. 2. ģimnazijai, draudot vispirms ar dažu klašu slēgšanu, vēlāk ar visas ģimnazijas slēgšanu it kā naudas trūkuma dēļ. Tā kā Rīgas pils. 2. ģimnazija bija ļoti populāra un nacionāla kā vecākā no latviešu ģimnazijām ar pārpildītām klasēm, tas sacēla lielu sašutuma vilni visā Rīgas sabiedrībā. Tika organizēti skolotāju, skolas padomes locekļu, skolnieku protesti pie visiem iespējamiem valstsvīriem, lai šo apkaunojošo domes lēmumu atceltu. Beidzot tas arī vainagojās ar panākumiem.

1930.g. augustā par jauno skolas direktoru ievēlēja E. Nagobadu, paturot abus iepriekšējos palīgus, jo Fr. Zālītis atlūdzās, gribēdams vairāk laika ziedot zinātniskiem vēstures pētījumiem.

Latvijas valdība bija tik humāna pret latvijā dzīvojošām minoritātēm, ka bija atvēlējusi 49 ģimnazijas 24 procentiem iedzīvotāju, bet latviešiem tikai 50 ģimnazijas ar 76 proc. iedzīvotāju. Lai neviens neuzdrošinās pārmest mūsu valdībai neiecietību pret mūsu minoritātēm!

Beidzot Rīgas pils. 2. ģimnazija varēja uzsākt normālu mācību programmu ar 20 klasēm, katra gada gājumā pa 3 meiteņu klasēm, 1 zēnu un 1 reālklasi, kur bija zēni kopā ar meitenēm, mācoties 25 priekšmetus ar 52 skolotājiem. Tomēr 21/33. mācību gadā tikai atraidīti 115 lūgumraksti uzņemt Rīgas pils. 2. ģimnazijā. No 1918.g. pirmā saīsinātā kursa izlaiduma līdz 1921/33.g. izlaidumam Rīgas pils. 2. ģimnaziju beiguši 1892 absolventi. Pēc 1933.g. man ziņu trūkst, jo 1933.g. beidzu ģimnaziju.

Par gaišāko un skaistāko dienu Rīgas pils. 2. ģimnazijas pastāvēšanas laikā izvērtās skolas vadības sarīkotās svinības par godu inspektrisei Elmai Grāvei, atceroties 25 gadu darbības jubileju 1932.g. 22. oktobrī.

Visa skola bija greznota lauru kokiem, gandrīz visas meitenes tērpušās tautas tērpos. Ģimnazijas aula pārpildīta tā, ka daudziem jāstāv koridorā. Kad prof. K. Kundziņš ieveda Grāves kundzi aulā, viņa bija skaistā tautas tērpā ar lielu rožu klēpi uz rokas. Mēs, koristi, diriģenta Bobkovica vadībā dziedājām „Integer vitae" un prof. V. Maldonis gāja pretim un apsveica ar vārdiem: „Tagad es zinu, kā rozes plaukst, lēni, klusītiņām..." Viņu sveikt bija ieradušies pārstāvji no visām izglītības instancēm, — mākslas, operas, teātŗa, sabiedrības pārstāvji, absolventi un viņas tuvākie draugi un radi. Pāri par 300 telegrammu, Vesela rinda runātāju. Vakarā goda mielasts ar 250 viesiem. Koncerta daļā tikai absolventi, operdziedātājs Mariss Vētra, koncertpianists Kārlis Zaļups, brīvmākslinieces dziedātāja Olga Medne. 1932.g. 18. nov. pēc Izglītības ministrijas ierosinājuma Elma Grāves kundze tika apbalvota ar Triju zvaigžņu ordeni....

Satumsa nakts, sākās Baigais gads. **Prof. R. Zaļups.**

LATVIJAS SKAUTU PREZIDENTA

ĢENERĀĻA KĀRĻA GOPPERA FONDA

izdevumā

iznākusi **RŪTAS RUDZĪTES** grāmata

KĀ LĀCĪTIS DROSMI UN GUDRĪBU MEKLĒJA

AR ANNAS ANNUS-HAGENAS ilustrācijām.

Autore ir saņēmusi Goppera Fonda balvu literātūrā par šīs grāmatas manuskriptu 1983. gadā.

Grāmatā tēlotas kucēnu gaitas, kas vēlas izaugt par varenu un ievērojamu suni. Šis darbs ir atšķirīgs no jau mums zināmiem dzīvnieku stāstiem, jo stāsta varonis „Lācītis" raugās uz savu dzīvi un apkārtni ar „suņa acīm" un, vadīdamies no savas pieejas, nonāk bieži nesaskaņā ar cilvēku vēlmēm. Fābula ir ar kāpinājumu, kas saista lasītāja interesi līdz grāmatas beigām. Darba tematā neuzbāzīgi ievītas pozitīvas audzinātājas idejas. To lasīs kā bērni, tā arī pieaugušie ar aizraušību un interesi.

Cena: Kanadas $12.00 / ASV $10.00

Čeki rakstāmi uz „Goppera Fonds" vārda.

Grāmatas pasūtināmas līdz ar pievienotu samaksu:

KANADĀ — J.Treimanis, 8 Nipissing Dr., ISLINGTON, Ont., CANADA, M9B 4V5

ASV — Goppera Fonds, P.O. Box 115 N.E. Station, LIVONIA, MI 48152 U.S.A.

Arnis Akmentiņš

Arģentīna nav Lejputrija

(10. turpinājums)

Ai! Jūs nekā nezināt! Visas avīzes daudzina mana vīra vārdu! Navarro ir Arģentīnas, Dienvidamerikas un pasaules biljarda meistars. Mums jābrauc uz Lapazu piedalīties Bolivijas meistarsacīkstēs. Vai jūs to saprotiet? Tai pazudušajā koferī ir mana vīra biljarda bumbas un nūjas... Mēs nevaram kavēties! Lidmašīna...

— Ai! Kādēļ man vajadzēja nodot... sūtīšanai... m... manu koferi? Man ss... smokings... pie labākā... Bu... Buenosairesas... drēbnieka šūts... tagad p... pazudis! Apžēlojieties! Es esmu pliks! Pliks! Pliks! — biroja telpas atstādams, vaid nelaimīgais brūtes tēvs.

Kur palikušas dona Mauricio vienpadsmit tecilas? Arī to neviens nezina pateikt.

— Paciencia! Maņana!

— Uz Arģentīnas dzelzceļiem nekas nepazūd! — jau agrāk dzirdēto apgalvojumu atkārtodams, es saku.

— Jums taisnība, seņor! — melnīgsnējais iezemietis, lepni smaidīdams, piekrīt. — Agrāk, kad visi mūsu dzelzceļi piederēja privātām angļu sabiedrībām, vienā otrā vietā un gadījumā kārtība varbūt bija labāka. Bet tagad! Kad pateicoties ģenerālim Peronam, mūsu dzimtenē valda sociāla taisnība, saimnieciska neatkarība un politiska brīvība, arī dzelzceļi ir mūsu! — viņš speciāli uzsveŗ trīs pēdējos vārdus. — Nu esam mēs saimnieki paši savā zemē! Tādēļ! Ko nozīmē sīkas neērtības un kļūmes?! Kļūdīties ir cilvīciski! Pacietību, dāmas un caballeros! Gan beigās viss būs labi!

Izdzirduši tādu valodu, ļaudis pieklājīgi klusē. Ar fanātiskiem peronistiem, kuŗi kā papagaiļi automatiski atkārto husticiālistu partijas propagandas saukļus, nav vērts strīdēties. Par vadoņa vai viņa kundzes apvainošanu liek cietumā! Labi pārtikušo arģentīniešu dzīves rota ir lēnprātība un cēlas manieres. Godā tiek turēti labiešu tikumi.

*

Sešos četrdesmit ar motorvāģi braucu uz Huhui. Debesis tinušās pelēcīgos miglājos. Pūš stiprs vējš. Drīz savelkas tumši mākoņi, un lietus gāž straumēm. vilcienā maz ceļotāju. Uz pretējā sola kāds italiešu inženieris ļoti izskatīgai tumšpelēkā kostīmā ģērbtai iezemiešu jaunavai, kuŗa sēž viņam blakus, stāsta, ka strādājot autobusu sabiedrības uzdevumā, ierīkodams visās lielākajās provinces pilsētās elektrības vadus jaunajiem Mercedes-Benz trolejbusiem. Italietis, gandrīz teātrāli vaibstīdamies un lielās, melnās acis izteiksmīgi bolīdams, spāniski runā ļoti vāji un ar stipru italiešiem raksturīgu akcentu. Jaunās dāmas nepacietīgā ziņkāre grūti apmierināma. Viņa, bieži vien nesagaidījusi atbildi, izsaka reizē trīs četrus jautājumus. Runā ar italieti, bet blenž uz manu pusi. Beigās nenociešas un jautā:

— Kas jūs tāds, kurp un no kurienes ceļojat? Vai pazīstat Barilochi?

— Esmu latvietis.

— O! Interesanti! — viņa izbrīnā iesaucas. — Esmu dzirdējusi, ka Buenosairesā lietuviešu esot diezgan daudz... Zinait! Barilochē es iegriežos vismaz trīs reizes katru gadu. Pagājušajā sezonā tur bija kāds zviedru slēpošanas skolotājs. Ai! Por Dios! Kas par vīrieti! Visas manas draudzenes viņā iemīlējās. Vai jūs arī protat slēpot un slidas skriet?

— Ha! — es mazliet lielīgi pasmaidu. — Esmu gandrīz uz slēpēm piedzimis. Un slidas skriet?! To mūsu pusē iemācās katrs mazulis reizē ar kājām iešanu.

— O! Regio! Maravilloso! (lieliski, brīnišķīgi). Cik ilgi paliksit Huhui pilsētā? Es šeit esmu dzimusi. Bet jau sen kopš dzīvoju Buenosairesā. Vai esat precējies, cik jums gadu?

— Precējies. Trīsdesmit gadu! — es mēģinu atbildēt, bet seņoritas ziņkāre ar neatvairāmu spēku un ātrumu traucas tālāk.

Es esmu neprecējusies! — viņa rāda savas labi koptās rokas, kur neredz laulības gredzenu. — Samīlējusies gan esmu bijusi vairākas reizes, bet nekas arī vairāk nav sanācis... Lielāko laiku pavadu ceļojot. Pa košākajām Arģentīnas pilsētām. Esmu tēva vienīgā meita. Buenosairesā dzīvoju divas „kvadras" tālu no „Plaza Italia". Mans tēvs ir galvaspilsētas satiksmes pārvaldes direktors. Kādus sportus jūs piekopjat? Vai jums patīk zirgu skriešanās sacīkstes?

Pirms kaut ko pagūstu atbildēt, viņa kā jautrs kalnu strauts čalo tālāk.

— Es ļoti uzjautrinos hipodromā —, ne par zirgiem, bet uz publiku skatīdamās. Protams — no prezidenta ložas! Vai tas jūsu vārds? — viņa ar krāsotu rādītāja pirksta nagu viegli pieskaŗas vizītkartei, kuŗa ādas ietvarā karājas pie manas ceļa somas roktuŗa.

Es apstiprinot pamāju.

— O! Vārds ļoti interesants! Skan neparasti. Bet uzvārds?! Varbūt grūti izrunājams? Kad brauksit atpakaļ uz Buenosairesu; vai pazīstat Italiju; vai Šveices kalni citādi nekā Arģentīnas; vai esat bijis kaŗā; kā tagad dzīvo vācieši; kādēļ šeit Arģentīnā ļaudis ar tik primitīvu domāšanas veidu; kas jums patīk labāk — intimas mājas viesības vai lielas galā balles?

Aiz logiem lietus gāžas straumēm. Visās kalnu ielejās skrej platas un viļņojošas duļķainu ūdeņu upes. Braucam un tērzējam. Cenšos atbildēt, kad vārdu un jautājumu plūdumā rodas kāds klusuma mirklis. Reizēm valodās iekrīt arī italietis. — Bella, bella Italia! — viņš neskaitāmas reizes atkārto. Seņorita, laikam lai mūs abus labāk apskatītu, brīdi pa brīdim noņem tumšās saules acenes zeltītos ietvaros un krietni paliecas uz priekšu.

— Buenosairesā vīrieši ir ļoti mutē izlaidušies! — jaunā dāma sūdzas. — Skatās, kā acīm apēst gribēdami un gaŗāmejot sauc visādas jēlības. Jūs liekaties simpatisks!

— Paldies! — es pasmaidu par šo komplimentu. Italietis skaļi ievelk elpu un lepni izgāž krūtis.

— Žēl, ka ceļojums tuvojas nobeigumam...

— Žēl! — es atzīstu. — Arī jūs esat interesanta sarunu biedrene!

Trīspadsmit kilometrus pirms Huhui vilciens apstājas un paliek uz vietas nekustīgs vairāk nekā stundu. Konduktori staigā pa motorvāģa kabīnēm un mierina pasažieŗus.— Priekšā no sliedēm esot izlēcis kāds preču vilciena vagons. Laiku īsinādami, runājam par reliģiju, politiku un visādām iezemiešu izrīcībām. No mūsu jaunās paziņas stāstiem uzzinām, ka valsts pasta un telefona ministra mājā esot milzīgs peldbaseins, kur peldētājiem šampanieša glāzes pasniedzot viesmīlis, kas, baltā frakā tērpies, airējot speciālu bāra laivu.

— Ai! Jūs nevarat iedomāties, cik brīnišķīga dzīve ir mūsu galvaspilsētā! — jaunava jūsmo. — Izrādes Kolona teātrī... Koncerti! Viesības! Balles! Svētki! Ai! Mēs vienmēr kaut kur esam ielūgti. Mūžam nerimst prieks un līksmība.

Mani dīda mazs šķelmības velniņš. Tādēļ pasmaidu un saku:

— Piedodiet! Vienkāršas cilvēciskas ziņkāres dēļ es vēlētos jūs sastapt tai rītā, kad beigsies šīs dzīres...

— Kā tas iespējams?

— Nezinu! Pieņemsim, ka jūsu tēvs kādu dienu pēkšņi vairs nebūtu Buenosairesas satiksmes pārvaldes direktors...

— Ha, ha, ha! Tad viņš būtu kļuvis ministrs! Ģenerālis Perons savus draugus nekad neaizmirst...

— Bet ģenerāļa Perona vietā varētu gadīties kāds cits ģenerālis...

— Neiespējami! Husticiālisma ideja ir mūžīga! Šie svētki nekad nebeigsies! Ha! Jūsu fantastiskā iedoma ir nepiepildāma vēlēšanās!

— Tā nesakait! Tālu pa pasauli klejodams, esmu piedzīvojis visādus brīnumus. Daudzi kādreiz ticēja arī Italijas un Vācijas vadoņu varenībai...

— O, no! Tie bija citi laiki! Citas tautas, citi apstākļi...

Arģentīnieši paliks mūžam uzticīgi savam Vadonim. Vai esat akls, ka neredzat! Cik ielas, laukumi, slimnīcas, skolas, pilsētas un provinces jau tagad nosauktas ģenerāļa Perona un Evitas vārdā?

Uz šādu jautājumu grūti atbildēt. Kas gan var pateikt, kur beidzas tautas griba un sākas veiklu iztapoņu pazemīgā kalpība? Daudzi likumi un dekrēti vienbalsīgā vienprātībā tiek pieņemti tikai tādēļ, lai apliecinātu padevību vadonības principam un gūtu personiskus labumus. Diktatūras valstīs lielākais tabū ir Vadoņa persona. Ik uz soļa katrā Arģentīnas pilsētā uz namu sienām un mūŗiem var redzēt milzīgus uzrakstus: PERON CUMPLE, kas brīvā tulkojumā nozīmē: Perons pilda, ko solījis.

(Turpinājums sekos)

Ciānas draudze pērk īpašumu

Čikagas latviešu ev. lut. Ciānas draudzes ārkārtas sapulce nolēma pirkt no Ilinojas pavalsts 3,9 akrus lielo zemes gabalu ar abām ēkām, ko pašlaik valsts nomā draudzei kopā ar Kr. Barona latviešu skolu.

Sapulcē piedalījās 153 pilntiesīgi draudzes locekļi. To vadīja priekšsēdis Raimonds Griķis un prāvests Vilis Vārsbergs, kas izskaidroja izziņotās darba sekas priekšlikumu un atbildēja uz jautājumiem.

Balsojot atklāti, priekšlikumus pieņēma ar visām balsīm.

Īpašumu no valsts pirks draudze saskaņā ar speciālo likumprojektu, kas atļauj valstij šo zemi pārdot. Novērtētā cena ir 666,650 dol. Par līdzīpašniekiem varēs kļūt arī citas latviešu organizācijas, pērkot savām vajadzībām līdzšim neizmantoto blakus ēkas platību par 28 dol kvadrātpēdā.

Ciānas draudzes attiecības ar Kr. Barona skolu un skautu un gaidu organizāciju tiek uzskatītas kā sevišķas, un viņas pēc nolīguma bez īres varēs izmantot savas un draudzes telpas, kaut arī īpašuma iegādē tās spētu piedalīties ar nominālu maksu. Kr. Barona skolas padome par mērķi nolikusi sagādāt 10 proc. no pirkšanas cenas, kam viņa cer gūt atbalstu no skolēnu vecākiem, kā arī citām Čikagas latviešu draudzēm un organizācijām.

Līdzekļu sagādei draudze īstenos trīs gadu ziedojumu akciju, aicinot ikvienu draudzes locekli ziedot pēc savām spējām. Neviens ziedojums nebūs par mazu, bet no tiem, ko Dievs vairāk svētījis, tiks arī vairāk prasīts, uzsvēra prāv. Vārsbergs. Ziedojumu akcijas mērķis ir 500,000 dol., kas kopā ar jau iekrātiem līdzekļiem atļaus samaksāt visu pirkšanas cenu un par pirmiem nepieciešamiem kapitālremontiem.

Līdz sapulces beigām ziedojumos un solījumos bija jau saņemti 105,700 dol.

Sapulce arī deva padomei tiesības izdarīt iekšējus aizņēmumus no draudzes locekļiem, kas atmaksājami uz pieprasījumu 90 dienu laikā, kā arī komerciālu aizņēmumu, ja tāds būtu vajadzīgs.

Uz jautājumu, ko draudze ar visu īpašumu iesāks, tiešas atbildes nebija. Tas noskaidrosies, cerams, nākamā pusgadā. Īpašums pērkams viss, pēc zemes apraksta likumprojektā. Tā izmantošana atkarāsies no citu organizāciju līdzdalības un interesēs tā iegādē un izmantošanā.

J.R.

Kopēja darba panākumi

ŅUJORKAS DRAUDZEI 90 GADU

Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes pilnsapulcē 16. februārī Jonkeru baznīcas telpās priekšnieka G. Ivanova vadībā 119 dalībnieki noklausījās valdes, revīzijas komisijas un citus ziņojumus, lēma par jauno budžetu, ievēlēja amatpersonas un debatēja dažādus jautājumus. Šinī laikā draudze atzīmēja arī 90 pastāvēšanas gadus.

Pirmais latviešu dievkalpojums Ņujorkā noticis 1896. gada 5. janvārī pēc vecā stila, māc. A. Rebanes vadībā, kas bija ieceļojis no Vācijas. Pirmais dievkalpojums notika Manhatenas lejas galā vācu Pilger Haus kapellā, bet nākamajā dievkalpojumā 22. martā vācu Sv. Mateja baznīcā arī tanī pat apkārtnē dibināja draudzi ar 47 dalībniekiem. Mācītājs Rebane drīz pārcēlās uz Bostonu, bet apmeklēja arī Ņujorku un citus latviešu centrus. Pēc mācītāja Rebanes nāves 1911. gadā latviešu draudžu aprūpi pāeņēma Jānis Steiks, kas arī dzīvoja Bostonā, bet 1921. gadā pārcēlās uz Ņujorku, noturot dievkalpojumus reizi mēnesī Broņksā. Gadu vēlāk dievkalpojumi notika Sv. Marka baznīcā Manhatenas lejas galā katru svētdienu. Viņš 1923. gadā atgriezās Latvijā, bet darbu turpināja mācītājs Kārlis Podiņš, kas mira 1951. gada jūnijā.

Ņujorkas draudze pārorganizējās 1946. gadā, pieņēma jaunu satversmi, iestājās sinodē un par jauno mācītāju ievēlēja Richardu Zariņu no Zviedrijas, draudzē bija ap 200 locekļu. Pēc pieciem gadiem, kad bija sākusies iecelošana no Vācijas, draudze pārsniedza jau 2000 dvēseles, bet vēl pēc dažiem gadiem jau ap 4000. Draudzes namu Bruklinā iegādājās 1947. gadā, par otro mācītāju pieņēma A. Ozolu 1951. gadā, bet 1959. gadā par trešo mācītāju aicināja Osvaldu Gulbi. Bērnu nometni Katskilos iegādājās 1956. gadā, baznīcu Jonkeros 1965. gadā, bet Salā uzcēla jaunu baznīcu 1967. gadā. Pēc māc. Gulbja nāves mācītāja vietu četrus gadus ieņēma Lauma Lagzdiņa-Zušēvica, tagad šo novadu apkalpo māc. L. Saliņš. Kā ērģelnieks un koŗa diriģents no 1949.līdz 1979. gadam darbojās Bruno Skulte, izceļoties ar Betlemes baznīcā rīkotiem koncertiem, oratorijām, kantātēm un saviem sakrāliem darbiem. Brīvmāksliniece Rita Pētersone bija ērģelniece un diriģente Bronksā un vēlāk Jonkeros. Longailendā diriģenta pienākumus pildīja Roberts Balodis.

Marta Lucāne bija darbvede draudzes namā Bruklinā 25 gadus, pilnsapulcē saņemot draudzes materiālu atbalstu un ziedu pušķi. Draudzes metriskos reģistros no 1947. gada reģistrētas 1040 kristības, 1312 iesvētes, 729 laulības un 1677 bēres. Draudze izdod Baznīcas Ziņas, ko bez maksas piesūta draudzes locekļiem.

Ņujorkas draudzes bilance šogad ir 1.730.000 dol., no tā pāri par 1 miljonu dol. ir īpašumos — baznīcas Jonkeros un Salā, draudzes nams Bruklinā un lauku īpašums Katskilu kalnos. Pārējais sadalīts pa 32 dažādām kasēm, pie kam līdzekļi noguldīti kopējā fondā, tā dodot lielākus augļus. Šogad 545.000 dol. noguldījums devis 46.600 dol. ienākumus, bet kopš 1980. gada augļos ienākuši 233.000 dol.. Draudzes locekļi dzīvo 28 ASV štatos un piecās dažādās zemēs, bet Ņujorkas un Ņudžersijas štatos tie dzīvo 212 dažādās pilsētās. Draudzes sastāvā 2156 iesvētīti un 224 neiesvētīti locekļi, kopā 2380, kas ir par 75 mazāk nekā iepriekšējā gadā.

Vērojams, ka latviešu draudzēs locekļu skaits samazinās, mirušo skaits lielāks, dzimušo mazāks, skolās un nometnēs mazāks bērnu skaits. Tomēr draudžu brīvprātīgie maksājumi pieauguši un ieņēmumi vairojušies. Ņujoorkas draudzē ir daži izņēmumi. Salasa pamatskolā pieaudzis jaunāko klašu skolēnu skaits, draudzes dievkalpojumu skaits pieaudzis no 186 un 190 gadā, kristību skaits no 6 uz 14, iesvētīto no 17 uz 31. Pie draudzes darbojas 3 pamatskolas ar 105 skolniekiem un divas vidusskolas ar 32 dalībniekiem. Tā sadalīta piecos novados ar atsevišķu pārvaldi, bet draudzes valdē ir priekšnieks un valdes locekļi, kas nāk no visiem novadiem. Tāpat novados ir atsevišķas dāmu komitejas ar samērā lieliem ienākumiem. Palīdzības fondā atrodas 27.500 dol., bet pēdējos gados daudz līdzekļi ienākuši Uzticības fondā, turpat 48.000 dol. Lauku īpašuma budžetu pilnsapulce pieņēma 86.000 dol. apmērā, pie kam tur paredzēti lielāki remonti un uzlabojumi. Pagājušo gadu lauku īpašums ieņēmis 13.000 dol. vairāk nekā budžetā paredzēts, galvenā kārtā no atpūtas nama apmeklētājiem.

Šie panākumi radušies nesavtīgā kopējā darbā. Kamēr citos lielākos un ne tik lielos latviešu centros ir vairākas draudzes, Ņujorkā ir tikai viena draudze ar kopēju draudzes pārvaldi, kaut darbība daļēji sadalīta pa pieciem novadiem. Draudzei bijuši nesavtīgi darbinieki, ar krietnu izdomu un plāniem, savas ieceres tie pratuši izvērtēt un darbos apvienoties. Draudzes locekļi nav skopojušies ar brīvprātīgiem ziedojumiem iecerētiem mērķiem. Daudz darīts talku kārtā, tā paveicot bērnu nometnes izbūvi un vēlāk labošanas darbus. Salas baznīca uzcelta pašu spēkiem, draudzes nams un baznīca Jonkeros arī pārbūvētas talku kārtā. Liekas, ka te nopelni ir mācītājam Richardam Zariņam, kas prata draudzi saturēt kritiskajos iecelošanas gados, kad radās jaunas draudzes. Šinī laikā Betlemes baznīcā Bruklinā nereti svētdienu dievkalpojumos apmeklētāju skaits pārsniedza tūkstoti, kaut toreiz apmeklētāju skaitu ietekmēja vēlēšanās saskatīt paziņas, radus un draugus no senākiem laikiem.

Dažreiz saskaņa draudēja izjukt, bija pat mēģinājums dibināt jaunu draudzi, kaut vēsākas galvas tomēr vēlējās paturēt kopēju draudzi. Ir bijusi arī uzskatu dažādība, kas parasti pēc debatēm saskaņojās kopējā mērķī vai darbā, kaut atsevišķos gadījumos bijuši sarūgtinājumi. Meklējot labākus dzīves apstākļus, draudzes locekļi no pilsētas pārceļas uz priekšpilsētu vai pensionāri pat uz siltāka klimata vietām. Tomēr arī šajos gadījumos tie paliek Ņujorkas draudzes locekļi, viņi jūtas ieauguši šinī draudzē. Ar to izskaidrojams draudzes plašais apjoms.

Pilnsapulce pieņēma draudzes budžetu 207.800 dol. apmērā. Mācītāju, skolotāju un draudzes darbinieku algas paaugstinātas par 5%, bet draudzes nodeva paliek līdzšinējā — 85 dol. gadā, zem 65 gadiem, puscena pensionāriem. Aizvadītajā gadā draudze saņēmusi dažādos maksājumos un ziedojumos 1980.500 dol. Budžetā paredzēts maksājums 1500 dol. Rītdienas fondam, kas ir viens dolars no katra maksātāja.

Draudzes valdē uz trim gadiem ievēlēja Valteru Zālīti, Jāni Zariņu un Arvidu Bļodnieku, par draudzes priekšnieku uz vienu gadu V. Zālīti, revīzijas komisijā paliek līdzšinējie I. Lagzdiņš, E. Pētersons un G. Gobiņš. Izsniedza apbalvojumus desmit darbīgiem draudzes darbiniekiem, kas saņēma Baznīcas Virsvaldes atzinības rakstus. V. Gobiņš ieteica valdei apsvērt iespēju maksāt papildu atzinību tiem draudzes darbiniekiem, kam ģimenē aug bērni, ieteicot piemaksu 250 dol. mēnesī. A. Kūlītis izteica neapmierinātību ar ALA delegātu izvēles metodi, aizrādot arī, ka draudzes jaunās satversmes jautājums nav nokārtots. A. Zemītis atgādināja, ka pirms trim gadiem atlikts priekšlikums izstāties no amerikāņu sinodes, un tas būtu nokārtojams.

Māc. R. Zariņš pasniedza iepriekšējam draudzes priekšniekam G. Ivanovam ALA mūža biedra karti Nr. 3950, ko draudze dāvina atvadām. Bijušā priekšnieka G. Ivanova un nākamā priekšnieka V. Zālītes dzīvesbiedres saņēma ziedus. Par pilnsapulces dalībnieku pacienāšanu rūpējās Ziemeļu novada dāmu komiteja.

V. I.

J. Kadelis pēdējā gaitā

Minsteres pilsētas Lauheides kapu kapličā 7. februārī bija pulcējušies sēru viesi no tuvienes un tālienes, lai pēdējā ceļā izvadītu pēkšņā nāvē mirušo PBLA Informācijas biroja vadītāju Jūliju Kadeli. Atvadīšanās aktu vadīja prāvests E. E. Rozītis, asistējot Minsteres latviešu draudzes mācītājam J. Ozoliņam. Melaiķa mūža māju sedza Latvijas krāsas. Ap aizgājēja šķirstu, saules gaismas pajumtē, bija pulcējušies turpat vai 160 bēŗu viesu, lai atvadītos no Jūlija Kadeļa.

Tālākais bēŗu viesis nāca no ASV: PBLA valdes priekšsēdis Dr. O. Pavlovskis; viņš cildināja ārkārtīgās darba spējas, pamatīgumu un veiksmi politiskajā darba laukā. Runātājs atgādināja, ka nekad iepriekš starptautiskajā presē un citos ziņu avotos tik bieži nav pieminēts Latvijas un Baltijas vārds kā tieši Jūlija Kadeļa laikā. Par to lai viņam paldies!

Eiropā dzīvojošo latviešu un politisko organizāciju un pārstāvniecību vārdā atvadu vārdus sacīja LAK EC prezidija priekšsēdis J. Ranka (no Anglijas). Sekoja vesela rinda dažādu organizāciju pārstāvju, kā arī draugu atvadu vārdi.

Pēc garīgā akta kapličā bērinieki pulcējās Minsteres latviešu ģimnazijas aulā, lai pie azaida galda pakavētos atmiņās par aizgājēja darbīgo un raženo, bet pārāk īso mūžu. Ziedu un vainagu vietā bēŗu viesi savu ārtavu iemaksāja Latvijas Brīvības Fondā, saziedojot turpat ap DM 3000.—.

J. Kadeli pārpelnoja Dortmundā. Ievadītas sarunas, lai pelnu urnu novietotu Eslingenā, latviešu kapu nodalījumā. Tur pēdējo atdusas vietu atradis arī nelaika tēvs: LKOK plkv. J. Kadelis. Tēvs un dēls — abi cīnītāji par Latvijas brīvību — plecu pie pleca. Loks noslēdzies.

TORONTO ZIŅAS

Toronto latviešu katoļu vienības gada sapulcē 16. februārī Latviešu namā no 300 vienības locekļiem piedalījās 49. Sapulce notiek katru otro gadu. Locekļu skaits, kas sešdesmitajos gados pārsniedza 600, ar katru gadu samazinā. Pēdējos gados miruši 9, dzimuši 3 bērni. Sapulce apskatīja vienības darbību par laiku no 1984. līdz 1986. gadam. Izkārtots rudens sarīkojums, katoļu kongress 1984. gadā un 1985. gadā mācītāja Dr. B. Kokina 50 gadu priesterības jubileja ar 400 dalībniekiem. Izdota vēsturnieka T. Puisāna grāmata Latviešu katoļi Kanadā. Vienība ziedojusi Kristus Dārzam 1200 dol., atbalstīti kaŗa invalidi, skolu jaunatne, gaidas un skauti u.c. Uz turpmākajiem diviem gadiem ar aklamāciju ievēlēja līdzšinējo priekšnieku Jāni Budži, valdes locekļus Antonu Vuciņu, Kazimiru Kučinski, Ādamu Šleseri nekandidējošo Pēteŗa Broka un Jāņa Repšes vietā no jauna Korneliju Zariņu un Jāni Niedru. Revīzijas komisijā ievēlēja Bruno Loginu, Aleksandru Ancānu un Kārli Benconu. Dāmu komitejas pienākumus turpmākajos divos gados uzņēmušās vienības locekles, kuŗu uzvārdi sākas ar burtiem L.,M.,O. un P. Priekšniece ir Jadviga Pērkone. Šāda dāmu komitejas izraudzīšana pastāv jau vairākus gadus. Mežciema pārvaldes priekšnieks A. Reķis ziņoja, ka gaidāms vietējās Breisbridžas pašvaldības paziņojums par Mežciema pārregistrēšanu. Mežciema sapulce paredzēta šīgada aprīlī.

Meklēju pilna laika

SEKRETĀRI

savam elektroinženieŗu birojam
Toronto, Ontario.

Vēlama iepriekšēja pieredze biroja darbos, mašīnrakstīšanas spējas, prasme lietot vai arī vēlēšanās mācīties datoru lietošanu.

Vēlama arī latviešu valodas prasme, kā vārdos, tā rakstos.

Alga un darba noteikumi — pēc vienošanās un atkarībā no iepriekšējās pieredzes.

ALFONS KALNS
Kalns Associates Limited
Consulting Electrical Engineers
985 Broadview Ave,
Toronto, Ontario M4K 2R9

Pieteikties nekavējoši —
rakstiski angļu valodā — 2510 Cliff Road
Mississauga
Ontario L5A 2P4
vai zvanīt vakaros 416 - 275 - 3227

Laikraksta
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos
un DV grāmatnīcas nodaļās
Latviešu Namā un Centrā
kā arī spiestuvē.

TORONTO ZIŅAS

● Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas Pulkveža Oskara Kalpaka piemiņas aktu ievadīja ar lūgšanu skolotāja Elizabete Pētersone, aicinot kopīgi nodziedāt mūsu valsts himnu Dievs, svētī Latviju. Pēc tam kalpakietis K. Tannis īsā uzrunā pastāstīja par pulkveža Kalpaka cīņām un viņa traģisko nāvi. Skolas saimes vārdā skolotāja E. Pētersone pasniedza K. Tannim un Daugavietes seniorei Zanei Jansonei pa rozei, iepazīstinot ar akta runātāju Z. Jansoni, dzimtā vārdā Ezeru, kas ir sestdienas skolas 16. izlaiduma absolvente, darbodamās šinī skolā sešus gadus par skolotāju. Viņa ir valodas terapiste Skarboro galvenajā slimnīcā. Viešņa bērniem saprotamā veidā izskaidroja mūsu valsts zaudējumu un cenšanos atkal atgūt brīvu Latviju. Skolēnu priekšnusumos 5. klase deklamēja Andreja Pumpura Imanta, 7. klase Zinaidas Lazdas Varoņa kaps, bet 6. klases skolēni stāstīja par latviešu disidentu Gunaru Astru, viņa cīņu un ciešanām par Latvijas brīvību. 6. un 7. klase vēl piedalījās ar koŗa dziesmām, pārmaiņus dirigējot pašiem skolēniem Eduardam Sproģim un Miķelim Rundānam. Māŗa Priedīša pieteikto Nu ar Dievu Vidzemīte nodziedāja visi kopīgi, klavieŗpavadījumu spēlējot Sandrai Brastiņai. Visiem akta dalībniekiem un viesiem pateicās skolas pārzine M. Matīsa. Daugavietes bija sagādājušas bērniem cienastu.

● LNAK glabāto reto grāmatu kollekcijas pārņemšana Latviešu Centra bibliotēkā notika 23. februārī-, kad LNAK valdes priekšsēdis T.Kronbergs un kultūras nozāres vadītāja Inta Purva nodeva ap 400 reto grāmatu sējumu, kuŗus pārņēma Latviešu Centra valdes priekšsēdis V. Liepiņš un bibliotēkas vadītāja R. Ruģele. Šie sējumi aizdoti uz ilgtermiņa noteikumiem. Grāmatas varēs saņemt tikai lasīšanai uz vietas bibliotēkā, tāpat kā visas citas tur glabātās retās grāmatas.

● TLB sestdienas skolas 13. gadu vecā skolniece Velta Ozola 3 gadus bijusi laikraksta Etobicoke Guardian iznēsātāja un nesen kļuvusi Carrier Crier Cub reportiere. Viņa krāj pastmarkas, gatavo apsveikumu kartītes, izmantojot nopresētus kaltētus ziedus un darbojas gaidu organizācijā. Mācas kanadiešu skolas 8. klasē. Velta iecerējusi kļūt par advokāti. Sestdienas skolas 8. klases skolniece Linda Ezergaile, pārstāvot savu kanadiešu skolu, piedalījusies laikraksta The Toronto Star rīkotajās vieglatlētikas sacīkstēs, kur palīdzējusi gūt pirmo vietu 4 X 160 m stafetē, sasniedzot jaunu rekordu: 1 min., 23,4 sek. Viņa ieguvusi arī trešo vietu 40 metru skrējienā.

● Pie Toronto latviešu biedrības nodibināts bijušā TLP sestdienas skolas pārziņa nelaika Jāņa Ozola piemiņas fonds latviskās izglītības veicināšanai.Dāvinājumus fondam pieņem TLB valdes loceklis Jānis Briedis, 254 Bain Ave., Toronto, M4K 1G3, tālr. 461—3408.

● Sv. Jāņa draudzes bazārā 27. februārī šogad publikas apgrozījās mazāk, bet ienākumi bija tie paši. Saziedoto mantu izlozi vadīja Gaida Plaude un Astrīda Pērkone ar palīdzēm. Kafijas galdu pārzināja saimniece Berta Miškina. Bazārs kopā ar kafijas galdu deva draudzes dāmu komitejai ap 3000 dolaru ienākumu.

● Sv. Andreja draudzes 37. gadasvētku dievkalpojums ar dievgaldu un draudzes padomes un darbinieku ievešanu amatā 9. martā pl. 11. Pēc dievkalpojuma draudzes pēcpusdiena ar mācītāja J. Cālīša referātu Kā tulkošana ietekmē Dieva vārda saprašanu. Ieeja pret ziedojumiem par labu Kristus Dārzam. Dāmu komitejas kafijas galds.

● TLTA Latvisko zināšanu seminārs otro pusgadu beigs 9. martā pl.13. Latviešu namā ar prof. Alexsandra Dreimaņa referātu par Latvijas dabas un vēstures pieminekļu saglabāšanu un aizsardzību un labvēļu pusdienām. Šo semināru vadīs Anda Sprūdža. Priekšnesumos Ariānas Liepiņas vadītais dziesmu un koklētāju ansamblis. Solistes Anda Sprūdža, Ariana Liepiņa un Sandra Ķuze-Brastiņa. Pieteikšanās pusdienām, zvanot 741—4085 (A. Melnbārdei) vai 741—5970 (J. Galejam). Šīs vakariņas rīko TLTA Latvisko zināšanu semināra labvēļu padome.

● DV Toronto nodaļas kluba pēcpusdienu referātu ciklā 16. martā pl. 15 Dr. Linarda Luksa referāts par tagad aktuālo tematu presē, televizijā un sabiedrībā: AIDS, slimības apzīmējums, ko tagad zina pat pusaudži un sirmgalvji. Šī slimība pēdējos gados strauji izplatas, radot vispārēju satraukumu savas ļoti ļaunās dabas dēļ. Ārsti to uzskata vēl par nedziedināmu. Pēcpusdienu vadīs Hugo Miķelsons.

● Latviešu Centrā rīkotie kursi Lūdzu, ciemos! namamātēm viesību galdu klāšanai un dažādu cienastu gatavošanai notiks otrdienu vakaros: 4. un 18. martā, 1., 15. un 29. aprīlī un 6. maijā. Par lektorēm darbosies Lilija Palmere, Dace Priede, Ērika Lupmane, Zane Grigora un Silvija Vanka. Kursu laikā Panasonic firma demonstrēs jaunākā tipa mikroviļņu krāsniņas. Kursu dalības maksa paredzēta 30 dol., pieskaitot tiešos izdevumus pārtikas vielām. Tuvāka informācija un pieteikšanās Centra birojā, tālr. 759—4900.

● Kristīgās sadraudzības pēcpusdiena 8. martā pl. 14 Sv. Jāņa baznīcas telpās. Pēcpusdienu vadīs Erna Baruša, runātājs evaņģelists Dāvids Miķelsons, kas vada arī radio raidījumu latviešu valodā.

● Toronto latviešu koncertapvienības 27. sezonas priekšpēdējā koncertā 14. martā pl. 20 mūzicēs pianisti Arianna Goldiņa un Remy Loumbrozo. Abi mākslinieki savu kopdarbību uzsāka 1980. gadā un kopš tā laika guvuši starptautisku ievērību. Arianna Goldiņa beigusi Latvijas valsts konservātoriju. Viņas skolotāji bijuši Ilze Graubiņa un Jānis Ķepītis. Loumbrozo studējis Parīzes konservātorijā, bet magistra gradu abi pianisti ieguvuši Džuliarda mūzikas skolā Ņujorkā. Koncertapvienības pēdējais koncerts šinī sezonā 25. aprīlī, kad viesosies māsas Saliņas, mecosoprans Laila un flautiste Lalita.

● 18. februārī miris Kristus Dārza iemītnieks vecais strēlnieks Jūlijs Saliņš. Aizgājējs 27. februārī būtu piedzīvojis 93. mūža gadus. Viņš ir meirānietis. Pirmo izglītību baudījis Meirānu skolā. Latvijas brīvības laikā bija nodarbināts kā mērnieks. Bēgļu gaitas vadīja Vācijā. Pēc iecelošanas Kanadā dzīvoja Montrealā, kur līdz pensionēšanai bija nodarbināts slimnīcā. Montrealā viņu redzēja rosamies latviešu sabiedrības vidē. J. Saliņu pēdējā gaitā no Rosar bēŗu nama uz St. James krematoriju, 22. februārī, izvadīja vietējais pareizticīgo mācītājs. Viņa pelnu urnu guldīs Montrealā, Rovdonas kapsētā.

● Toronto latviešu pensionāru apvienības Akc. sab. Latviešu Nams akciju turētāju kopas sanāksmē piedalījās 13 dalībnieku, kas pārstāvēja 48 Nama akcijas, jeb 37 proc. Sapulce ievēlēja savu pārstāvi Edgaru Broderu a/s Latviešu Nams gada sapulcei, kandidātu uz Nama valdi izraudzīja Jāni Kūlnieku un revīzijas komisijai Kārli Benconu un Edg. Broderu, bet par kandidātēm dāmu komitejā Sofiju Zaķi un E. Kuzņecovu. Iekšējā darba kārtotāji: Edg. Broders, A. Ķikule un E. Brencis. Sapulce godināja nelaika Jāņa Ozola piemiņu.

● Mednieku un makšķernieku kluba internās žibulēšanas sacīkstes (asaru) notiks 8. martā, plkst. 7 rītā, pie Roches Point.

● Kanadas latv. karņa invalidu apvienības biedru gada sapulce notiks 16. martā, plkst. 2 p.p. Latviešu namā, 491 College ielā.

ANDREJS EGLĪTIS CIEMOSIES KANADĀ

Toronto DV nodaļas biedru pilnsapulcē klāt bija 114 dalībnieku. Pēc revīzijas komisijas priekšsēža A. Putniņa ziņojuma par valdes labi veikto darbu ilgākas debates izraisīja vēstures mūzeja sekcijas vad. A. Brumeļa ziņojums par mūzeja līdzšinējo darbību. Viņš arī norādīja, ka mūzeja darbība pagaidām apstājusies. Skaņu filmas Brīvības cīņas satura teksts radījis negātīvu kritiku. Filmas satura izvērtēšanas komisijas pārstāvis kapteinis J. Šmits sapulces gaitā deva ieskatu par Brīvības cīņu norisi, norādot, ka filmas saturā ieviesušās kļūdas, kas labojamas.

Debatēs izvērtēja DV kluba darbību. Par kluba financiālo stāvokli tuvāku raksturojumu sniedza kasiere Alma Reinberga. Viņa arī pasvītroja, ka klubs vairs pilnībā nekalpo tikai latviešiem, bet arī kanadiešiem. Kluba vad. A. Šterns ieskatīja, ka kluba uzlabojumiem veltītas pūles, bet tās nav attaisnojušās. Tā darba laiks samazināts arī līdz minimam.

V. Brasliņš aicināja jau laikus padomāt par DV nama 20 gadu jubilejas atzīmēšanu nākamā gadā.

Sapulce pievienojās M.Lorberga ierosinājumam piešķirt dzejniekam Andrejam Eglītim 500 dol. daļēju ceļa izdevumu segšanai no Zviedrijas uz dziesmu svētkiem Toronto, lai piedalītos rakstnieku cēlienā. Tāpat piešķīra 500 dol. nacionālpolītisko mērķu sekmēšanai. R. Pētersons informēja, ka novembŗa beigās Toronto iecerēta Vispasaules antibolševistiskās līgas konference.

LNF Zviedrijā pārst. V. Tikiņš pateicās par DV nodaļas devumu fonda darbības atbalstam. Biedrzinis J. Veckers informēja, ka nodaļā pašreiz 538 biedri, to vidū 152 vanadzes.

O. Zvirgzdgrauds ierosināja padomāt par kāda nodaļas biedra sūtīšanu uz sanitāru kursiem. Tas būtu attiecīgi apmācīts sniegt pirmo palīdzību sirds lēkmes vai līdzīgos gadījumos.

DV pārstāvis Baltiešu veterānu līgā V. Kalniņš aicināja veterānus piedalīties Līgas delegātu salidojumā 15. martā pl.13. Lietuviešu namā. Dzidra Gulbe savukārt norādīja uz nodaļas vanadžu kopas rīkoto Pavasaŗa vakaru — Lieldienas pavadām un pavasari sagaidām — 5. aprīlī DV namā.

Novusa kluba vad. H. Jākobsons informēja, ka kluba rīkotās novusa sacīkstes notiks 6. aprīlī pl. 9 DV namā.

Pieņēma 1986.g. budžetu 136.900 dol. apmērā.

Pieņēma Z. Akota ierosinājumu Kanadas DV delegātu saņāksmē ieteikt paaugstināt biedru naudu tikai ar 1987.g. Sapulcē arī bija ieradies Baltiešu federācijas pašreizējais prezidents nodaļas biedrs Dr. G. Siliņš.

Sapulcē bija pārvēlami valdes darbinieki H. Jākobsons, V. Vičs un K. Gulbis. Pēdējais savu kandidātūru vairs neuzturēja. Ar aklamāciju ievēlēja H. Jākobsonu, V. Viču un H. Miķelsonu, bet revīzijas komisijā līdzšinējos A. Putniņu, S. Leimani un A. Kormu. Debates izraisījās pēc nominācijas komisijas pārstāvja A. Putniņa pieteiktiem delegātu kandidātiem delegātu sanāksmei no 12.—13. apr.

Delegātu sapulcei par nodaļas pārstāvjiem ievēlēja Z. Akotu, L. Ozolu, R. Pētersonu, M. Lorbergu, V. Cini un Mirdzu Lejiņu. Sapulci vadīja I. Zamlovskis ar P. Ratnieku. Protokolēja R. Pētersons un M. Lejiņa.

Priekšsēža Z. Akota aicināti, sapulces dalībnieki ar klusuma brīdi godināja aizvadītajā darbības gadā 15 mūžībā aizsauktos nodaļas biedrus.

Sapulci beidzot, vadība pateicās nodaļas vanadzēm par pusdienu cienastu. **O. K.**

Kārļa Suntaža būvdarbi,
Metro lic. B 2494.
Būvē jaunas mājas un vasarnīcas. Izdara pārbūves, remontus, krāsošanas un mūrēšanas darbus. Sagādā atļaujas.
Zvanīt 751-6829.

LATVIEŠU LEĢIONA ATCERES DIENA

Sestdien, 15. martā, plkst. 19.00
DV namā, 125 Broadview Ave., Toronto

Piedalās:
Arveds Celms — Leģiona atceres uzruna
Juris Cīruls — Dziesmas
Fanny Levitan — Klavieŗu pavadījumi
Stanis Butkēvics — Dzejas

Ieeja: $6.—
ieskaitot cienastu

Aicina DV Toronto nodaļas valde

Laimonis
labo
automašīnas

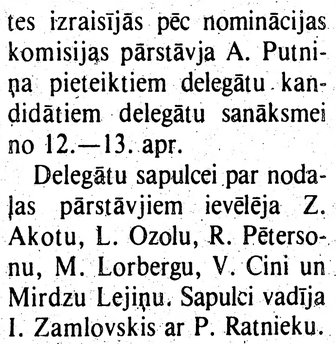

labāk
lētāk
ātrāk
603 Gerrard St. E.
Tālr. 466—0540

Leonija Ozolkalne

Kur tu esi?

(4. turpinājums)

Jā, kur tāds nu atkal radies, ne kur dzirdēts, ne kur noklausīts, bet pēkšņi krišus iekritis sirdi, no sirds mutē un tur tas ir:

— Katrai stundai savi stāsti,
Saules rietam citi glāsti...

— Skaties! — Zītars priecīgi noklakšķināja mēli.

— To tu labi pateici, no istabas pretējā kakta piebalsoja virieša balss.

Veja svilpe! — gandrīz pasvilpodams, nošņācās Peteris Priede.

Un Anda Metra? — Vasarās iebraucot radu lauku mājās, viņai patika atgulties saulē, vērojot mākoņu skreju, arvien jautājot: kā tā, tik viegli var slidēt? Tā laiski gulot var just, ka kāds stars pieskarās pakausim, šķirstot nekartība pajukušos matus. Un pēkšņi, nez' no kurienes, viņa ieskanas mazās dziesmas. Ar siltu prieku skanedamas, tas ka lietus lāses ielīst sirdī. Jeb sudraba sijādamas, paliek karājoties egļu zaros. Un tad brīžiem ir sajūta, it kā viņa pati būtu tā lāsēm piebirise egle, ar saules varavīksnām ik pilienā. Un viņa nezin pati, no kurienes tas nāk, no kādiem dziļavotiem gulgo. Bet nu prieks izlīst vārdos un skaņas, surstot uz meles. Teiktais vārds pašupojas gaisā, līdz pārvērties rasas lāse, nolīst egles zarā. Tur nu tas varavīkšņo, līdz rīts ar slapušu muti, izdzer to sausu un diena saulrieta ietinusies iemieg...

Un vārdi, tie nepateiktie, sāk grauzt kā smilšu grauds papēdi. Doma pēc domas nāk ārā no dziļumiem, pārvēršoties vārdā, teikumā, gaŗu gaŗajās virknēs un apstāšanās nav, līdz tās visas, kā lietus lāses, izlijušas ar siltu prieku.

Nekā jau tur nav, nekā nav no viņas, viņa — tikai čaula kāda vadītāja rokās. Nopietnības nemaz. Jau no pat mazotnes.

Izteikts vārds izskan un izgaist. Un tomēr, iekšpusē paliek silts vizmojums. Liekās, ka kāds ir atnācis parunāties, kaut neredzams un nesataustams. Un tie nav skaļie, parastie sarunu vārdi. No tiem daudzbalsīgi dun un skan aiztālas balsis. Vai tās no kapiem, vai no vel nedzimušiem mužiem? —

Mājas dziļumā, asi Svirkstot, atkal noskan pa zemi vilkta ķēde, sekojot pirmītējai smagajai nopūtai. Skaļi ieraudas bērns. Aši soļi aizdipina gaiteņa tumsā. Negaidītais troksnis iesēdinājis Andu no pussapņainām domām atpakaļ bailēs, minot, vai kāds piekusis milzis stenēdams nes šos svešās zemes kalnus, kuŗus tā bija pamanījusi pa vagona logu. Galva tai arvien vēl ir sveša un smaga kā visa šī apkārtne ar savām nopūtām un elsām. Ja vien varētu aizmigt, lai tad rītā pamostoties pagaistu visi rēgi. Pirmāk pārtrūkušā doma bija samezglojusies. Lēnām gurdenumam gredzenojot pieri, tā mēģina atšķetināt mezglus un cilpas. Un domu tilti atkal ceļas, savienojot tuvos un tālos. Jo tumsai ir cits tāluma mērs, tai nav aizliegumu un šķēršļu, tāpēc apsedzies ar savām domām, jo cita tev nekā vairs nav.

Šai naktī svešums Andu tik ļoti saldē. Cilvēks izmisīgi pieķeŗas tam, kas viņam ir dārgs. Tā ir saujiņa atmiņu, kuŗas tas nes sev līdz, lai pelēko s.undu nokrēslī nenoslāptu. Jo mēs visi esam gruzdošu atmiņu ugunskurs.

U. Anda pavelk ciešāk dūnu maisu pār pleciem, lai siltums neizgaistu.

* * *

Pēc mazās Jelgavas dēkas atgriezusies Rīgas darbā, Anda staigāja gandrīz kā pirkstgalos pacēlusies. Iepazītais jauneklis tai neiziet no prāta, un atceroties neparasto situāciju ar lakata cilpu, tai bieži sevī ir jāpasmaida. Un tad tie runātie vārdi, ne vārdi — kā apaļi burbuļu gredzeni tie atpeld un pārplīst smieklos, citam citu dzenot. Un valsis pēc valša liek viņu kājām saskanā slīdēt pār gludo grīdu. Tāds vakars... Ta smaidos un atmiņās iegrimušu to bieži pārtrauca Pēteris Priede ar kādu kaitinošu piezīmi:

— Andai smieklos piepūsti vaigi, klausaities tik, drīz skanēs kāzu zvārguļi. — Pēc brīža atkal:

— Mūsu dzīvības burbulis sastapis Peru Gintu. Kas zin', aizvizinās to līdz ar ziemeļblāzmām, — dzēla Pēteŗa mēle.

Un Andas doma zem pieres smalkās rieviņas raksta:

— Kādēļ tev katrā ziņā jābūt Peram Gintam, lai mana sirds tevi sauktu? — Nē, tu esi manas Zemgales dēls, ar gaišiem rudzrogu matiem. Tavas rokas smaržo mazliet rugteni, pēc zāļu saknēm un svaigas velēnas. Un aciš tev — zilpelēka debess, iekritusi pieres dobumos. Kājas tev, ejot pār pļavas teku, notrūkušo ziedu un zemes valguma apbirušas.

Ne, tev nav jābut citādi skaistam, jo tu esi atspidums no visa tā, kas ap tevi. Budams atspulgs un dabas daļa, kā lai tu būtu citāds?

Tā zvaigzne iepeld debesu ziluma, tā, nemanot tu esi ienācis manās debesīs un esi zvaigzne starp citām. Lai kādi Pēteŗi te plosas, musu likteņa cilpu tiem neatraisīt.

Zila, zila vasara sēž ārā, auklējot dienu pēc dienas, un visām ir saules acis. Izdraiskojusies ar baltām mākoņu drīksnām, sēž debesu kupolā un smejas drīz putna balsī, drīz čukstot sienāža čirkstā. Sauļojoties izsmaida baltu mīļumu pīpenes ziedā, izsmaržo ceriņu tvanā, ieskanas jasmīna zvanā.

(Turpinājums sekos)

Grāmata

Miķelis Geistauts

atkal dabūjama.

Ar piesūtīšanu maksā $55.- Pieprasīt

autoram: K. Lesiņš, 918 E 22nd Str., Apt. nr. 606, Minneapolis, MN. 55404,

vai tēln.: M. Geistauts, 9042 James Ave., S. Bloomington, MN. 55431,

vai: L. Rumaka grāmatnīca, 27 Miller Place, Hampstead, NY. 11550

*

Dažas atsauksmes par grāmatu

Tā ir liela formata ar 200 illustracijam (no tam dažas krāsas), teksts divi valodas... **Edgars Ķiploks, Svetrītu Zvani.**

... viņa māksla stasta par latviešiem. **Andris Straumanis, Vidienes Balsis.**

Gramata dod plašu un vispusīgu parskatu par M. Geistauta mākslas darbiem. **M. Rozentale, Vidienes Balsis.**

Pati ļoti priecajos par mazo zena skulpturiņu 52... **Alida Cīrule, Brejkrasu Loka.**

Šī ir viena no greznakam gramatam, kadas publicetas 1983. gada. **M. Rozentale, Latvija Amerika.**

... ta ir lepnums mana gramatu plaukta,... **Dr. Leo Beinerts, Patriņš Vestnesis.**

Šo bagatigo un skaisto tehniecibas darbu sakopojumu, kas iepem nozīmigu vietu līdzas musu citam telotaju mākslu publikacijam, uzskatīsim ka svarigu latviešu mākslas pandeju un reprezentetaju. **Imants Lungalis, Vācijas „Latvija".**

Monografija ir laba davana pašiem un sveštautiešiem. **G.C. Universitas.**

Laiku pa laikam latviešu mākslas gramatu cienitaji piedzivo gluži negaiditus patkamus parsteigumus, atklajot kada jauna, rūpigi sagatavota izdevuma iznakšanu. **Gunārs Jurjāns, Austrālijas „Latvija".**

... svešuma kalies, griezies un cirties marmora un granita, koka un metalla un ar tiru, cildeni latvisku telu mākslu tik cieši iekalies latvju tautas bkteni, ka uzcelis sava māksla gartgo Latviju svešumā,...

Edmunds Zirnītis, Treji Vārti.

... Paldies par gramatu, paldies par Tavu muža darbu! **Viktors Jurģis, Treji Vārti.**

Geistauta mākslas credo ir Vorkutas vergu nometnes sacelšanas dumpja vadītajas Birutas Blumas portrets,... **Edmunds Zirnītis, Latvija Amerikā.**

You are to be congratulated on your extremely realistic and outstanding artistry... thank you again for your artistic talent. **Nelson W. Rupp, D.D.S., M.S., Associate Director.**

... enjoying it now and shall retain it for inclusion in our future Presidential collection.... **Nancy and Ronald Reagan.**

Arvīds Melliņš

Dzimtenei

Es rakstu vēstuli,
katra rinda
tūkstots jūdžu gaŗa.

Strazdi aizlaidās
uz ziemeļiem.
Nometīsies
mana tēva vītolā.

Upurtraukā mirras kūp.
Nesīs lūgšanu
tev.

Tu uzsmaidīji man,
mana princese,
mana pelnrušķīte.

Manu kalnu galotnēs
dzimtenes saule mirdz —
tik silta!

Pie tava cietuma loga
manas rozes zied
sarkanām lāsēm.

* * *

Sniedze Grante

*

Stāvi stili, ozoliņi,
Jūrai pāri dzirdam —
cērt un cērt.
Ozolu cērt.
Tūkstošus gadus,
zemē un debesīs dziļi
ieaugušu,
savzemes ozolu cērt.
Tāli tālu
zīles kaisās.
Taigās un tundrās
atcirstās saknes balo.
Cērt un cērt . . .
Ozols vēl zaļo.
Zaros putni vij lizdas,
rītu gaidā —
dziesmai savai.
Stāvi stili, ozoliņi . . .

* * *

Viktors Kaminskis

Rīga

Mana vecā baltā Rīga
Kā lai Tevi nemīlē,
Tu kā ilgu sapnis dusi
Katrā latvja dvēselē.

Tevi priekos kā ar bēdās
Piemin katra latvja sirds,
Dienās nebaltās un baltās
Zvaigznes trīs pār Tevi mirdz.

* * *

Ilmārs Zelmenis

Vecie kanaki

Nu sveiki, brāl ,
vēl izdzersim šo kausu,
vēl parunāsim vecu vecās runas
par laikiem tiem,
kas, liekas, tikko bij.
Uz brīdi aizmirsīsim piekusušās kājas
un plecus atlieksim kā kādreiz mēs.

Tu atmini, kad toreiz nāves laukos
starp mums un mūžību
vairs nebija nekas,
un kad mēs lupataini gūstā salām,
kaut kā par kanakiem mūs kristīja.

Par kanakiem mēs arī sevi saucām,
un zini, brāl , šis vārds man tīkams ir;
to iedot kāds, ne atņemt var mums,
ne pirkt, ne izmainīt to izdotos.

Vai zini, iedzersim vēl vienu,
tak jaunāki vairs nepaliksim mēs.
Brāl , kanaki tik mūsu laikā bija,
bet izplēnēs — tāpat kā viss...

Sarīkojumu Kalendārs

8. martā pl. 18.30 Westin hotelī Kalpaka balle.

9. martā pl. 12.30 (pēc dievkalpojuma) Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu telpās māc. F.T. Kristberga referāts — Getsemanes dārzā.

9. martā pl. 11.30—15.00 azaids Latviešu Centrā. Pl. 14.00 vid. zālē E. Lejiņa travelogs „Tiroles skaistās ainavas".

9. martā pl. 12:30 Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu telpās māc. F. Kristberga referāts „Getsemenas dārzā."

9. martā pl. 13.00 vanadžu pilnsapulce DV namā.

9. martā (svētdien) pl. 13 Latviešu Namā Latvisko zināšanu semināra prof. A. Dreimanis referēs par Latvijas dabas vēsturisko pieminekļu saglabāšanu un uzraudzību. Pēc semināra pl. 15 labvēļu pusdienas.

9. martā pl. 7.30 Roaches Point pie Simco ezera DV žibulēšana. Visi gaidīti.

11. martā pl. 19 TLB Latviešu Nama akciju kvīšu turētāju sapulce biedrības telpās.

13. martā pl. 14 Latviešu namā pensionāru apvienības lielais sarīkojums ar klātiem galdiem. Piedalās: māc. A. Celms, koris. Deklamācijas. Loterija. Ieeja $3, viesiem $4.

14. martā pl. 20 Latviešu Centrā A. Kopmaņa skulptūras izstādes atklāšana. Izstāde atvērta sestdien un svētdien no pl. 11—20.

15. martā pl. 19.00 Latviešu leģiona dienas atcere DV namā.

15. martā pl. 19.30 DVTK Daugaviņa 15 gadu jubilejas uzvedums Seneca kolledžā, Minkler auditorijā.

16. martā pl. 11.30—15.00 azaids Latviešu Centrā.

22. martā pl. 18.30 Latviešu Centrā Daugaviņas jubilejas balle. Spēlēs Kaija.

22. martā Sv. Andreja baznīcā komponista un diriģenta Arvīda Purva skaņdarbu un 60 gadu jubilejas koncerts.

23. martā pl. 11.30—15.00 azaids Latviešu Centrā. Pl. 14.00 vid. zālē māc. J. Cālīša „Ceļojums uz Svēto zemi" — slīdītēs.

19. aprīlī pl. 19 Latviešu namā tikšanās ar LNAK sesijas dalībniekiem.

20. aprīlī pl. 17.00 DV sieviešu koŗa Zīle koncerts Hart House zālē.

25. aprīlī (piektdien) pl. 20.00 DVTK izrāde „Ir Akmeņi raud" Fairview Library Theatre, 35 Fairview Mall Dr., Willowdale.

26. aprīlī (sestdien) pl. 16.00 DVTK izrāde „Ir Akmeņi raud" — turpat.

26. aprīlī pl. 19 DV namā Invalidu apvienības sarīkojums ar balli. Spēlēs E. Zakuļa orķestris.

TORONTO LATVIEŠU KONCERTAPVIENĪBAS 27. SEZONAS KONCERTI

14. martā, piektdien, duopianisti, Arianna Goldiņa un Remy Loumbrozo no Nujorkas ASV.

25. aprīlī, piektdien Laila Saliņa, soprāns, Lalita Saliņa, flauta.

Visi koncerti notiks Jane Mallett teātrī (bij. Town Hall) St. Lawrence Centre for the Arts, pl. 20.00.

Kādēļ Kanadā bija jārada fonds ar 3 biedriem

Latviešu Fonda padome sanāca uz sēdi St. Pētersburgas pilsētā, Floridā. Sēdē piedalījās padomes locekļi Anita Padega, Guntis Bērziņš, Juris Cilnis, Juris Petričeks, Andrejs Plakans, Ilze Sīle, Klāvs Zichmanis un priekšsēdis Aivars Ronis. Nebija klāt Tālis Forstmanis.

Kopš pilnsapulces Losandželosā padomes sastāvā notikušas lielākas pārmaiņas. Viens no svarīgākajiem sēdes uzdevumiem bija pārrunāt turpmāko darbību.

Mums trimdā šodien darbojas daudz dažādu fondu, no kuŗiem pazīstamākie ir Latviešu Nacionālais Fonds, Amerikas Latviešu Palīdzības Fonds, Latvijas Brīvības Fonds un (Latviešu) Patiesības Fonds. Visi tie latviešu sabiedrībā, ikdienas valodā runājot, bieži vien apzīmēti ar vārdu „latviešu fonds". Līdz ar to, kaut arī Latviešu Fonds darbojas jau 16 gadus un šajā laikā dažāda veida un rakstura kultūrālu un izglītības projektu atbalstam ir piešķīris vairāk nekā 350.000 dol., fonda vārds un darbības mērķis latviešu sabiedrībā ir maz pazīstams.

Iepriekšējā darbības gada sākumā LF ieguldījumu apsaimniekošanu ar pilnsapulces piekrišanu nodeva profesionālas firmas rokās. Šo pienākumu uzticēja Nesbitt Thomson Bongard sabiedrībai Toronto, Kanadā. Firma ieguldījumu apsaimniekošanu, sekojot padomes pieņemtām un noteiktām vadlīnijām, līdz šim ir veikusi apmierinoši.

No saņemtiem sēklas naudas pieprasījumiem kā neatbilstošu sēklas naudas principiem padome noraidīja Ģirta Zeidenberga lūgumu piešķirt atbalstu ērģelnieces Brigitas Miezes koncerta turnejas izkārtošanai. Toties prof. Jānim Peniķim Latvijas politiskās vēstures mācības materiālu un konspektu sakopošanai, kuŗus paredzēts lietot Rietummičigenas universitātes latviešu programmas vēstures/politikas kursā, piešķīra 1500 dol. Tāpat 7. Vispasaules latviešu jaunatnes kongresā Toronto paredzētās mākslas izstādes sagatavošanai atvēlēja 625 dol.

Lai paātrinātu pašreiz sagatavošanā esošā prof. Jāņa Siliņa „Latvijas māksla 1915—1940" sējuma izdošanu, fonda padome šim mērķim 1981. gadā piešķirto 5000 dol aizdevumu pārvērta piešķīrumā. Ņemot vērā radušos apstākļus, arī Baibai Vītoliņai, Zviedrijā, 1973. gadā piešķirtā aizdevuma neatmaksātos 1200 dol. pārvērta piešķīrumā.

Latviešu Fonds ir ASV valdības iestāžu atzīta Mičegenas pavalstī inkorporēta bezpeļņas organizācija. Kā tādai visi fondam ziedotie līdzekļi, kā arī neatmaksātie fonda padomes un revīzijas komisijas locekļu izdevumi ir atvelkami no nodokļiem. Šādu stāvokli LF mēģināja panākt arī Kanadā, bet, lai to izdarītu, bija jānodibina atsevišķa bezpeļņas organizācija ar nosaukumu Latvian Humanities Foundation. Inkorporēta 1982. gadā, LHF tikai 1984. gadā saņēma tiesības izrakstīt ziedojumu kvītis Kanadas ienākumu nodokļu maksātājiem. Kā neatkarīga, pakļauta saviem statūtiem un Kanadas valsts likumiem, LHF visu šo laiku pastāvēja pie Latviešu Fonda, un tās vienīgie biedri un reizē arī valdes locekļi bija Kanadā dzīvojošie trīs LF padomes locekļi.

Nesen Kanadā nodibinātās LATS organizācijas pagaidu valdes priekšsēdis Voldemārs Gulēns pagājušā gada beigās Latviešu Fonda padomei iesniedza piedāvājumu pārņemt LHF vadību, reizē ierosinot priekšlikumu, kas LATS organizācijai dotu tiesības pieņemt ziedojumus un ar LF starpniecību izdarīt izmaksas specifiskiem LF atbalstu saņēmušiem projektiem Kanadā.

Tuvāk iepazīstoties ar LATS priekšlikumu, padome to atzina par nepieņemamu. Pēc padomes uzskatiem šāds izkārtojums varētu fonda darbā ienest neparedzētus sarežģījumus, jo sevišķi tāpēc, ka būtu darīšana ar divu dažādu neatkarīgu un atsevišķu valstu likumiem pakļautu organizāciju ciešu sadarbību, kas ne vienmēr būtu iespējama.

Atzīstot, ka arī LHF nodibināšana nav devusi cerētos panākumus, bet gan ir radījusi stāvokli, kas Latviešu Fondu varētu saskaldīt daļās, padome nolēma LHF darbību izbeigt, jeb, pareizāk sakot, neuzskatīt to turmāk par LF sastāvdaļu.

Svētdienas rītā sēdes dalībniekiem bija iespēja viesoties St. Pētersburgas latviešu biedrības pilnsapulcē, kur dalībniekus iepazīstināja ar fonda darbību un mērķiem.

A. Ronis

Kultūras dienas Toronto

Tās ievadīja ar Mākslinieku vienības Latvis gadskārtējās gleznu darbu izstādes atklāšanu, 28. februāra vakarā, Sv. Jāņa draudzes sabiedriskā zālē.

Latvis pr-ks Ed. Krūmiņš, aicināja klusuma brīdī pieminēt mūžībā aizsaukto Latvis pr-ku Jāni Zuntaku.

Izstādes atklāšanas uzrunā LNAK valdes pr-dis T. Kronbergs aprādija uz mākslas vērtībām, latviešu tautas dzīvē. Norādot, ka tauta bez savas mākslas ilgi nedzīvo. Viņš izteica prieku par mākslinieku aktivitāti, izsverot, ka arī LNAK mākslas darbu kolekcija ikgadus kļūst bagātāka.

LNAK valdes kultūras noz. vad. Inta Purva savukārt aprādijia, ka LNAK mākslas darbu kolekcija ir domāta galvenokārt latviešu tautai, ar to parādīsim, ko esam trimdas dzīves laikā, mākslas laukā darījuši. Šogad LNAK mākslas kolekcijas, izvēlējās Alīses Kalniņas darbu Astrāls skats.

Izstādē bija redzami 74 dažāda rakstura darbi. Izstādē bija skatāmi arī nelaika mākslinieka J. Zuntaka darbi. Izstādi pirmās dienas vakarā apmeklēja ap 150 mākslas darbu cienītāji. Tie paņēma līdzi 5 mākslas darbus. Izstādi slēdza 2. marta vakarā. **O.K.**

SV. KATRĪNAS

8. martā pl. 19 vīru koŗa Viesturs koncerts—balle 101 Garnet Str.

Soļo tēva pēdās

JAUNĀKAIS BALETA DIREKTORS VĀCIJĀ

Ābols nekrīt tālu no ābeles, šos vārdus var attiecināt uz Andri Plūci, Harija Plūča dēlu, kas tagad ar panākumiem soļo sava slavenā tēva pēdās. Savas skatuves gaitas viņš iesāk Bonnas pilsētas teātrī, kur ar panākumiem pavadīja trīs gadus. Pēc tam Andri Plūci angažēja Frankfurtes operas baletā, kur četrus gadus bija solists un iestudēja arī dažus baletus. Šinī sezonā Andri Plūci angažēja Gīsenes (Gie Sen) pilsētas teātris, kur viņam uzticēta baleta vadība.

Tā Andris Plūcis ar saviem 26 gadiem ir jaunākais baleta direktors Vācijā. Bez direktora pienākumiem viņš ir solists un choreografs. Viņa iestudējumā pašreiz repertuārā ir trīs baleti, kas saņēmuši labas preses atsauksmes.

Andris Plūcis dzimis 1959. gada 7. martā Cīrichē, kur tēvs harijs Plūcis bija mācībspēks Cīriches baleta akadēmijā. Kad toreizējais Vīnes Valsts operas direktors Herberts fon Karajans aicināja Hariju Plūci uzņemties vadību Vīnes Valsts operā, ģimene pārgāja uz dzīvi Vīnē. Te arī sākās Andŗa pirmie baleta soļi Vīnes Valsts operas baleta skolā. Pēc tēva nāves, ģimene pārcēlās atpakaļ uz Angliju, kur Andris Absolvēja Karalisko baleta skolu Londonā.

J.B.

DETROITA

● Ievērojot Detroitas Sv. Pāvila latviešu ev. lut. draudzes mācītāja Valtera Līventālu mācītāja amatā nokalpotos vairāk nekā 38 gadus un sekmīgo kalpošanu Detroitas draudzē jau vairāk nekā 33 gadus, Baznīcas virsvalde viņam piešķīrusi mācītāja nopelnu krustu 70 dzīves gadu atcerē 27. martā.

Draudzes padome saziņā ar archibīskapu nolēmusi šo augsto atzinības simbolu pasniegt svinīgā dievkalpojumā 16. martā. Dievkalpojumā apsolījis piedalīties archibīskaps Arnolds Lūsis.

Draudzes padome sarīkojuma organizēšanai izraudzījusi rīcības komiteju, kas kopā ar dāmu komiteju nolēmusi pēc svinīgā dievkalpojuma rīkot viesu un draudzes locekļu kopēju mielastu draudzes sabiedriskajās telpās.

Draudzes padome arī nolēma pasniegt mācītājam V. Līventālam kopēju visas draudzes atzinības un pateicības balvu un cer uz visu draudzes locekļu atsaucību. Pieteikumus veltei lūdz ziņot rīcības komitejas locekļiem: Lonijai Banderei, 1698 Banbury Rd. Birmingham, MI 48008 (646—1607), Herbertam Eversam, 1966 Chancery Dr., Troy, Mi 48098 (879—0775), Rudolfam Junkulim, 4628 Laurel Club Circle, W. Bloomfield, Mi 48033 (626—4169), Annai Žukovai, 14208 Westgate, Detroit, Mi 48239 (535—4296). Turpat arī izdarāma pieteikšanās svētku mielastam. $5.00 no personas tiešo izdevumu segšanai, līdz š.g. 9. martam.

A.D.

Pēteris Bērziņš Edmontonā savā Jaunatnes līgas hokeja vienībā izpelnījies vērtīgākā spēlētāja novērtējumu.

Mūžībā aizsaukta mūsu mīļā filistre

Guna Renāte Kūlniece

Dzim. Kaziņa

Dzimusi 1932. gada 27. februārī Rīgā
mirusi 1986. gada 24. janvārī Melburnā

**„Es, mūžīga esot, izgaistu,
Un izgaistot sniedzu mūžību,"
Rainis**

KORPORĀCIJA SPĪDOLA

**Džonu D
Izraēlā.**

galvoja, k
1942. un
Trebliknas
metnē Po
gāzes ierīč
to žīdu izr
no žīdu
vis sieviet
*pēc tam
krāsnīm.* S
cietsirdības
jis iesaukt
go.

Amerik
katēgoriskā

**Demonstr
Markosa**

RAIBĀ NEDĒĻA

ARĪ RĒGENS DEPORTĒ

Pasaules prese nesen ziņoja, ka ASV izdevušas Izraēlai 65 gadu veco ukraiņu izcelsmes klīvlandieti Džonu Demjanjuku. Vīzentāļa kaŗa noziedznieku vajāšanas organizācija apgalvoja, kad Demjanjuks 1942. un 1943. gadā esot Trebliknas koncentrācijas nometnē Polijā bijis sargs un gāzes ierīču operātors ieslodzīto žīdu iznīcināšanā. Viņš esot no žīdu darba grupām izrāvis sievietes, tās izvarojis un pēc tam nosūtījis uz gāzes krāsnīm. Savas neiedomājamās cietsirdības dēļ Demjanjuks bijis iesaukts par Jāni Briesmīgo.

Džonu Demjanjuku tiesās Izraēlā.

Amerikas tiesā Demjanjuks katēgoriski noraidīja visus pret viņu celtos apvaiņojumus un ar dokumentiem pierādīja, ka tajā laikā viņš patiesībā ir bijis iesaukts Sarkanā armijā. Amerikāņu prokurors apsūdzību balstīja uz dažiem Eiropā iegūtiem dokumentiem un fotogrāfijām. Pēdējās daži vēl dzīvi palikušie Tremblinkas koncentrācijas nometnes iemītnieki uzzīmēja Demjanuku, bet citi apzīmēja dažādas citas uzņēmumā redzamās personas.

Demjanjuka deportācija uz Izraēlu notika lielā slepenībā bruņotā apsardzībā Telavīvā viņu nogādāja īpašā cietuma kamerā, kur kādreiz žīdi turēja nacistu kaŗa noziedznieku Eichmani.

Tā kā tiesājamam piedēvētie briesmīgie noziegumi pastrādāti Polijā, tad jābrīnās kādēļ viņu izdot nepieprasīja Varšava.

Pret Demjanjuka vajāšanu ASV iestājās tūkstošiem ukraiņu. Vai Izraēlas tiesā pierādīsies, ka tiesājamais Džons Demjanjuks patiesībā nav Treblinkas nometnes Jānis Briesmīgais? Nav šaubu, ka Demjankjuka izdošana Izraēlē notika ar Rēgena administrācijas visaugstāko ierēdņu ziņu.

Tāpat Rēgenam bija zināms tas, ka neskatoties uz tūkstošiem kroātu nacionālistu protestiem, uz Dienvidslaviju deportēja kādreizēja Kroātijas iekšlietministru Andrijo Artukovicu. Viņu apsūdzēja septiņsimtūkstošu Kroātijas čigānu un žīdu nogalināšanā. Arī viņš vainu katēgoriski noliedza . Amerikāņi tagad jau 86. gadu veco, slimo un pa daļai senīlo Artukovicu uz nestuvēm nogādāja lidlaukā nosūtīšanai drošai nāvei Dienvidslavijā.

Artukovica deportācija dramatiski atbalsojās daudzās Ziemeļamerikas pilsētās. Pie ASV konsulāta Toronto sapulcējās pāri par 2000 nacionālistu. Protestā par Artukovica izdošanu komūnistiem 67 gadu vecais Markos Dujeks aplēja sevi ar benzīnu un mēģināja dzīvs sadedzināties. Klātesošie viņa dzīvību gan paspēja glābt, bet Dujeks vēl joprojām atrodas slimnīcā kritiski slimo nodaļā.

Vai pienāks diena, kad Rēgens šī divas neiedomājami netaisnās deportācijas no sirds nožēlos?

AKINO UZ DEVĪTĀ VIĻŅA

Akino amnestiju var izmantot komūnisti.

Filipīnu iekšpolītisko krizi daudzi uzskata par brīnišķīgu demokratijas uzvaru, kuŗā dažās dienās taisnības un tiesību aizstāve jaunā Filipīnu prezidente Akino triumfēja iepretīm diktāroram Markosam.

Patiesībā līdzšinējā diktātora Markosa atteikšanos panāca Rēgena pēkšņā nostājas maiņa. Sava loma bija arī vairāku augstāko Filipīnu virsnieku pāriešana Akino pusē. Laimīgā kārtā Markos paklausīja amerikāņu ultimātam un tādējādi aiztaupīja pilsoņu kaŗa uzliesmojumu.

Pēc tam kad Markosu no Guamas pārveda uz Honolulu, viņa nākotne vēl nav izšķirta.

Jaunā prezidente Akino peld uz popularitātes devītā viļņa. Viņa jau pieteikusi vispārēju amnestiju, kas skaŗ arī tā dēvēto tautas vienības partiju — komūnistu terrosimu. Pasaule noklusēja to, ka Markosa — Avino vēlēšanu sacensības laikā ar Padomju ieročiem bruņotie komūnistu bandīti pārņēma savā varā ne mazāk kā trīsdesmit pilsētiņas.

Komūnistu vadoņi tagad deklarējuši labas sadarbošanās gribu ar Akino. Polītiski maz piedzīvojušā Akino droši vien vēl neaptveŗ to, ka sadarbošanās ar komūnistiem nozīmē visu komūnistu prasību izpildīšanu.

Laikraksta
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos
un DV grāmatnīcas nodaļās
Latviešu Namā un Centrā,
kā arī sp estuvē.

OLAFA PALMES NĀVE

Olafs Palme dzīvoja arī Latvijā.

Pagājušā nedēļā pasauli pārsteidza ziņa, ka Stokholmā no terrorista lodes miris ministru prezidents Olafs Palme. Uzbrucējs viņu pārsteidza, kad Palme ar dzīvesbiedri devās no kinoteātŗa uz mājām.

Pastāv aizdomas, ka ļaundaris pieder pie Rietumvācijas komūnistu terroristu Bā-Meinhofa bandas.

Palme jaunības gados uzturējās Latvijā. Par šo laiku viņš sarakstījis tendenciozi nievājošu stāstījumu. Vēlāk Palme nonāca ASV, kur studēja kādā universitātē. Sākot savu polītiķa karjēru, viņš nicīgi izteicās par amerikāņu lomu apbruņošanās un miera nodrošināšanās laukā.

Palme bija arī starptautiskās sociālistu internacionāles prezidents. Viņš gan sludināja Zviedrijas neitrālo nostāju, bet atbroņošanās un miera propagandas kampaņās nostājās Maskavas pusē.

Pagājušā gadā Palme publicēja kādu nozīmīgu polītisku rakstu, kuŗā paredzēja, ka sociāldemokratija nākotnē iegūs daudz uz kapitālisma un komūnisma irstošām drupām.

GESTA ĀBOLS — ĪRNIEKU VARONIS

Kad pirms pieciem gadiem kāds Toronto dzīvokļu mājas saimnieks nelikumīgi paaugstināja īres maksas, īrnieki nolēma meklēt laba advokāta palīdzību. Viņi izvēlējās jauno latviešu advokātu Gestu Ābolu. Kā zināms Ābols pirms vairākiem gadiem aiztaupīja Latviešu kreditbiedrībai vairāku 100,000. dol. zaudējumu, panākot lai bankrotējušā aizņēmēja naudu atmaksā izvairīgā apdrošināšanas sabiedrība.

Kanadas prese tagad ziņo, ka pieminētā nelikumīgā īres paaugstināšanas lietā advokāts Gesta Ābols pēc piecu gadu neatlaidīga darba panācis savu klientu uzvaru vissaugstākā tiesas instancē.

Īrnieku prāvas uzvarētāji pateicās Ābolam.

Demonstranti pie ASV konsulāta Toronto mēģina glābt Markosa Dujeka dzīvību.

Montrealas DV soļo priekšgalā

Nodaļas pilnsapulcē 1986. g. 15. februārī Sabiedriskā Centrā piedalījās 40 dalībnieku. Nodaļas priekšnieks J. Norvels atklāja sapulci, aicinot ar klusuma brīdi pieminēt mūžībā aizsaukto nodaļas dalībnieku Arvīdu Bērziņu.

Priekšnieks ziņoja, ka veterāniem un lāčplēšiem divus gadus no vietas nosūtīti 300.- dol., katru reizi, ko dalībnieki saziedojuši un valde papildinājusi. Nolasīja Kanadas valdes pr-ka Brikmaņa atzinības vēstuli par jaunu dalībnieku piesaistīšanu organizācijai. Sevišķa atzinība par to pienākas biedrzinim Jānim Biļinskim. Valdes darbību apgrūtina valdes locekļu izklaidās mājvietas — pat ārpus Montrealas. Sarīkojumi apmeklēti ļoti labi.

Vanadžu priekšniece E. Vītiņa ziņoja, ka nodaļā 24 vanadzes, kas pulcējušās 3 sanāksmēs un kārtojušas 3 sarīkojumus ar kuplu apmeklētāju skaitu — Ģimenes dienu, kafejnīcu un tirdziņu. Bijušas palīdzīgas arī nodaļas citu sarīkojumu izkārtošanā. Ziemsvētkos apmeklēti slimnīcās ievietotie. Ar saviem līdzekļiem materiāli atbalstījušas Sabiedrisko Centru, Patiesības fondu, lauku īpašumu Dzintarus u.c.

Sarīkojumu vadītājs Eižens Reveliņš pakavējās tuvāk pie katra nodaļas sarīkojuma. 2. martā par Kalpaka, kalpakiešu un leģionka atstāto mantpjumu referēja D. Vītols. 18. maijā par Kurzemes kapitulāciju referēja I. Skrastiņš. 15. jūnijā Līgo svētki Dzintaros ar Ačkupa piedalīšanos. 11. augustā varoņu piemiņas diena Dzintaros ar dievkalpojumu, piedaloties prāv. A. Voitkum un palīgmācītājam G. Hūnam ar sprediķi. Dievkalpojuma vietā iekārtoti soli un uzbūvēta pret lietu aizsargāta altāŗa telpa, kam savu darbu ziedojuši V. Hūns, Mālderis un Gributs. Pirmais no viņiem ziedojis materiālus apm. 400.- dol. vērtībā.

Dievkalpojumam sekoja D. Vītola referāts Tautas varoņi — tautas lepnums. 5. oktobrī Dzintaros sezonas slēgšanas sarīkojums. 9. novembrī nodaļas 35 gadu darba atceres sarīkojums ar Toronto DV vīru koŗa uzvedumu Kad pārnāksi, bāleliņ? Apsveikts vīru koris Junda 30 darba gados ar ziediem un aploksni. Reveliņš vēl norādīja par turpmākiem sarīkojumiem — 8. martā Leģiona atcere Sabiedriskā Centrā un 15. martā Toronto DV teātŗa izrāde Ir Akmeņi raud, G. Vērenieka režijā.

J. Leitens aprūpes ziņojumā minēja 14. jūnija ziedojumu akcijā saņemtos 1,849.- dol. un Ziemsvētku 2,880.20 dol. Par ziedojumu Bērzainei saņemta pateicība.

Kases pārskatu sniedza Čaks un biedrzinis Biļinskis ziņoja, ka nodaļā pašlaik 106 dalībnieki, no tiem 24 vanadzes.

Par Dzintariem ziņoja priekšnieks. Tie pirmo gadu saimniekojuši bez piemaksas. Atzīmēja Mālderę Dzintariem dāvināto krāsni un ledus skapi, aicināja čaklāk piedalīties talkās, pieminēja iekārtoto šautuvi, ko turpmāk vēlas izlietāt arī lietuviešu Šauļu organizācija, un ar pateicību vēl pieminēja darbiniekus — J. Gributu, P. Gergi, A. Skaidro un A. Ērgli.

Revīzijas kommisijas priekšnieks A. Zariņš ziņoja par izdarītām vanadžu un nodaļas kases revīzijām. Ieteica pārskatus pieņemt un izteikt pateicību darbiniekiem.

Valdē pārvēlamos Skrastiņu, Hunu un Mālderi, tāpat revīzijas kommisijā Zariņu, Krievu un Laimīti ievēlēja no jauna.

Budžetu līdzsvaroja 1986. gadam 12,560.- dol. apmērā. Nodaļas priekšnieks ziņoja, ka šinī gadā paredzēti ziedojumi Patiesības fondam, Gaismas akcijai, Zviedrijas nacionālam fondam, Bērzainei, Rotai u.c. Pilnsapulce ziedojuma lielumu uzticēja valdes izlemšanā.

Pilnsapulces norise liecināja par raženu darba gaitu. Katrā ziņā nacionāli — politiskā laukā nodaļa iet citu organizāciju priekšgalā. Lai degsme, neatlaidība, pašaizliedzība un savstarpēja cieņa apvītu nodaļas turpmākās darba gaitas!

D.V.

Dieva mierā aizgājis mūsu mīļais vīrs, tēvs un opaps

Pēteris Kalniņš

dzimis 1909. gada 22. martā Tūjas pag., Valmieras apr.,
miris 1986. gada 17. februārī Toronto.

Tālu prom no dzimtās zemes
Ilgu mūžu staigājot,
Lai Tev gaŗa ceļa galā,
Svešā zeme mieru dod.

Dziļās sērās
sieva Elvīra,
dēls Edvīns, mazbērni Arnis un Zinta,
meita Inta ar vīru un māsa Latvijā

Dieva mierā aizgājis mans mīļais

Māris Ārijs Kupše

dzimis 1959. gada 31. oktobrī Toronto,
miris 1986. gada 22. februārī Toronto.

Mīlestība ir mužīga.

Dziļas seras
māte Lonija

MONTREALA

● Pensionāru apvienības kārtējā sanāksmē 20. februārī piedalījās 28 dalībnieki. Pēdējā laikā mirušos biedrus — Eduardu Markuli (dzim. 1908. g. 7. maijā) un Jūliju Saliņu (dzim. 1893. g. 27. februārī pieminēja ar klusuma brīdi. Biedrzine Varslavāne nolasīja prāv. St. Gaidelis,S.J. rakstu par pensionariem. To problēmas ir tik vispārinātas, atskaitot atsevišķo patvērumu zemju īpatnības, ka rakstā pieminētais saistīja klausītāju vislielāko interesi. Sarīkojumu daļas vadītāja Dr. A. Tiltiņa nolasīja no dzimtenes sūtīto vēstuli par Kr. Barona 150 dzimšanas gadu svinībām Rīgā. Daumants Vītols nolasīja Julijas Eckert-MacLean pateicības vēstuli par dāvināto grāmatu „Latvia". Saimnieču sarupetais azaids ka parasti — slavināms.

D.V.

Murray E. Newbigging
BĒRU MĀJA
● Izjusti personīgi pakalpojumi
● Pastāvīga kapella
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd., pie Eglinton Ave.
Auto novietošana. Tel. 489-8811, 489-8002

Ērgļu ligzdas medus
30 Dewson St.
Toronto, Ont.
Telefons 534-0563
S. Vasarājs
EAGLESNEST

IERĪKO, LABO UN MAINA
plumbing, ceļas, gāzes un elektr. apkures, silta ūdens tankus, skursteņu oderes (liners), tīra krāsnis un ūdens tankus.
ROLAND KULLIK
(416) 275—1280.

RATAS OPTIC
Igauņu uzņēmums.
219 Danforth Ave,
Toronto, Ont. M4K 1N2
465-6251
Atvērts pirmd. - piekt. 10—18
sestdienās 10—15
- Gatavojam pēc acu ārsta parakstu brilles un visāda veida kontaktu lēcas.
- Rāmji liela izvēle.
- Izkārtojam acu pārbaudes.
- Latviešiem 10% atlaide, ieskaitot brilles uz Latviju.

Sazinaities ar mūsu biroju par
PAZEMINĀTAS CENAS UN BRĪVDIENU LIDOJUMIEM UZ DIENVIDIEM

Tampa/St. Petersburg
Lidojums turp un atpakaļ..... sākot ar $198
Lidojums turp un atpakaļ, ar viesnīcu (1 nedēļai)..... sākot ar $399
Ft. Lauderdale
Lidojums turp un atpakaļ..... sākot ar $259
Lidojums turp un atpakaļ, iesk. viesnīcu (1 nedēļai)..... sākot ar $479
California
Lidojums turp un atpakaļ..... sākot ar $298
Caribbean
Lidojums turp un atpakaļ, ar viesnīcu (1 nedēļai)..... sākot ar $399
Mexico
Lidojums turp un atpakaļ, ar viesnīcu (1 nedēļai)..... sākot ar $469

SAMAZINĀTAS ABU VIRZIENU LIDOJUMU CENAS NO TORONTO UZ:
UZ EIROPU
London/Manchester..... sākot ar $418
Amsterdam..... sākot ar $498
Frankfurt/Düsseldorf..... sākot ar $568
UZ AUSTRĀLIJU
Sydney/Melbourne..... sākot ar $1729

Sīkāka informācija un rezervācijas:
ATLAS TRAVEL SERVICE
103 RONCESVALLES AVE., TORONTO, ONTARIO, M6R 2K9
TEL.: (416) 531-3519
RUNĀJAM LATVISKI!

Atbalsts bērnu nometnei

Gadskārtējās Saulaines vakariņās par labu Saulainei 27. februārŗa vakarā, Sv. Jāņa draudzes baznīcas sabiedriskā zālē pulcēja ap 150 labvēļu. Vakaru ievadot Saulaines pārvaldes pr-ks Aigars Brencis pateicās vakara apmeklētājiem par atbalstu. Archibīskaps Arnolds Lūsis tencināja Saulaines devumu jauniešu audzināšanai latviskā vidē, nododot aploksnes (J. Mieriņš 500 dol., Ev. lut. draudzes Toronto 500 dol, A. Lūsis 200 dol.). Galda lūgšanu sacīja draudzes gans māc. Fr. Kristbergs. Vakara programmā bija bērnu un jauniešu mūzikālie priekšnesumi — Inga un Gints Brencis (klavieresduets), Jānis Melbārdis, Tedijs Murata (klavieres), Larisa Hausmane (vijole), Vija Murata (klavieres). Lielus aplausus izpelnījās programmas noslēguma sniegumā Pēteris Semenovs — vijole. Programmas vad. Edv. Pētersons norādīja, ka mums aug jauni mākslinieki. Viņi arī saņēma ziedu veltes, un aplausus programmas sastādītāji Inese Dobele ar Gunti Tanni. Hugo Miķelsons lasīja Valdas Moras dzejoļus Slepenais ceļojums un viņas, traģiskos apstākļos dzimtenē mūžībā aizgājušai dzejniecei veltīto Vēja Vanagu.

Bija arī mantu loterija. Draudzes dāmas bija rūpējušās par garšīgu vakara cienastu. To gatavojušas Skaidrīte Paudere, Elvīra Felkere, Biruta Ādamsone, Mirdza Trankele, Ziedone Skuja, Rasma Suchova, Ērika Reinberga, Ingeborga Vēvere, M. Paudere u. c. Par ciemiņu apkalpošanu gādāja Saulaines nometnes vecākie nometņotāji ar vadītājiem.

O.K.

Elza Alka-Gaigala

Veltījums

evaņģelistei Ainai Avotiņai ordinācijas dienā

Nu skaistais brīdis pienācis,
Kur sirds Tev svētlaimībā staro.
Pats Dievs šo dienu Tev dāvājis.
— Lai Viņa godu, žēlastību — lielo mīlestību,
Tu izmisušās sirdīs lietu —
Kas Viņu nepazīst un nepielūdz...
Ak Kungs!
Cik daudz, cik daudz vēl tādu —
Kam patīkamāks platais ceļš,
— Ne svētā gaisma, grūtais dzīves ceļš
— Uz Golgātu un ciešanām kas ved...
Pēc Viņa ilgojies — Viņam sekoji,
Tu visu mūžu...
— Viņš piešķīris Tev lielo, skaisto dienu!
Tu Viņam kalpot, Viņu slavēt soltjies.
Viņš savā žēlastībā, savu vārdu gaismā —
Tev spēku dos, un vadīs Tevi Savā plāvumā.
Jo druvas baltas ir —
Un plāvēju tik maz...
Lai notiek Viņa prāts!
Svēts Viņa vārds!

KANADAS ZIŅAS

MONTREALA

● Tikko nodibinājusies jauna dievtuŗu vienība Austra, kas Montrealā darbosies kā Toronto Burtnieku draudzes atzarojums. Vienību vadīs Agrumu Pēteris.

Jaunās vienības Meteņa rīts sākās 16. februārī ar vizināšanos ragaviņās no kalna un turpinājās ar daudzinājumu Sabiedriskā Centrā.

Dižrunu par Meteni teica dižvadonis Alenes Jānis, aizrādīdams, ka senam latvietim jaunais gads un arī pavasaris sākās ar Meteni un nākošā diena bija Pelnu diena, kad kāds no dzimtas locekļiem devās sev jaunu mājvietu raudzīt, līdumu līst un jaunu māju cirst, ņemot līdz pelnos ierušinātas ogles uguns iekuršanai.

Dievu daudzināja Memeņu Arvīds no Toronto. Par katoļu un stabules mūziku rūpējās Vītolu Andrejs un Daina. Dzeju un dainas teica Gaiļu Lienīte un Ināra, kā arī Vītiņu Roberts.

Netrūka arī Meteņa cienasta — cūkas galva, zirņi, sklandu rauši, plāceņi, pīrāgi, augu tēja ar medu un citi gardumi.

Daudzinājumu vadīja vīkšējs Agrumu Pēteris.

● Nodibinājusies Latviešu Daiļamatnieku vienība, lai rosinātu un izkoptu daiļamatniecību montrealiešu sabiedrībā. Sabiedriskais Centrs plāno iekārtot telpu daiļamatnieku vajadzībām, apmācībām un darbnīcai. Vienības amatpersonu izraudzīšana paredzēta aprīļa sākumā.

● Montrealas Pensionāru apvienība zaudējusi mūža biedru Jūliju Saliņu, kas šī mēneša beigās būtu kļuvis 93 gadus vecs un mita Kristus Dārzā. Aigājējam piederīgo brīvā pasaulē nav. Viņa pelnu urnu vēlāk apglabās Raudonā, ap 50 km no Montrealas, kur jau atdusas viņa meita.

Otrs mūžībā aizsauktais bija ilggadējais loceklis Eduards Markulis, dzimis 1908. gadā. Viņu izvadīja no katoļu baznīcas Montrealas austrumu daļā. Aizgājējs atstāj dzīvesbiedri.

A.P.

VANKUVERA

● Daugavas Vanagu Britu Kolumbijas nodaļa 8. februāra sapulcē, līdzšinējā valde apņēmusies darboties arī turpmāk — priekšs. E. Pelēna, vietn. K. Pelēns, kasieris V. Kajaks, biedrzinis P. Rožlapa un sekretārs J. Ruško. Nodaļas revīzijas komisijā darbosies A.K. Dīcmanis, Ed. Feldmanis un K. Indāns.

Nodaļas vanadžu kopu šogad vadīs Lūcija Kajaks.

Pilnsapulce apstiprināja nodaļas budžetu, kuŗā 3000 dol. paredzēti aprūpes darbam.

● Vankuveras latviešu dziesmu svētku biedrības biedru gada sapulci atklāja un vadīja A. Pūpols.

Kasieris A. Griķis ziņoja, ka dziesmu svētku rēķini vēl nav noslēgti, jo skaņu lenšu pavairošana var izmaksāt apm. 1000 dol. Lentes pārdos, un cerams, ka izdevumus atmaksās. Līdz šim dziesmu svētkos ieņemti 123,000 dol., izdots 113,800.00 dol.

A. Pūpols norādīja, ka vēl nav samaksāts honorārs lugas autora un dziesmu svētku teātŗa izrādei.

No dziesmu svētku atlikuma pilnsapulce nolēma piešķirt 4,000 dolaru lielu pabalstu 1. Rietumkrasta dziesmu dienu rīkotājiem brīvdabas estrādes būvei Rietumkrasta Latviešu Kultūras centrā. Atvēlēja arī 3000 dol. nākošo Rietumu krasta dziesmu svētku rīkošanai. DV Britu Kolumbijas nodaļai piešķīra 500. dol. lielu pabalstu elektroniskā sintezātora iegādei, kas būs pieejams visu vietējo latviešu organizāciju lietāšanai.

Dziesmu svētku biedrības valdē ievēlēja priekšn. K. Pelēnu, par priekšn. vietnieku J. Ruško, sekretāru A. Pūpolu, kasieri A. Vēveri un biedrzini T. Blosmani.

● Vankuveras latviešu ev.-lut. draudze 15. februārī svinēja 35 gadu pastāvēšanas atceri. Pateicības dievkalpojumu Kistilano luterāņu baznīcā Vankuverā vadīja prāvests R. Āboliņš.

Pēc dievkalpojuma baznīcas zālē piemiņas brīdi vadīja draudzes priekšnieks V. Strauts. Pārskatu par draudzes dzīvi 35 gados sniedza draudzes pirmais priekšnieks prof. E. Leimanis. Draudzes dāmas visus klātesošos pacienāja ar azaidu. Draudzi jubilejā sveica DV nodaļas valdes priekšs. E. Pelēns un VLB priekšnieks A. Pūpols.

1957. g. 13. janvārī astoņpadsmit trimdas latvieši, kas sev par apmešanās vietu bija izraudzījuši Vankuveru, Britu Kolumbijā nodibināja latviešu draudzi un par draudzes priekšnieku ievēlēja prof. E. Leimani. Draudzes pirmais mācītājs bija Kornelijs Avotiņš.

Pašlaik draudzes mācītāja postenis ir vakants, bet draudzi apkalpo prāvests R. Āboliņš no Sietlas. Draudzes priekšnieks V. Strauts, priekšnieka palīgs A. Vēveris, sekretāre - Z. Leimanis un draudzes kasieris K.A. Dīcmanis. Ļoti aktīvu draudzes dāmu komiteju vada Antra Leimanis. Pašlaik draudze apvieno 160 latviešus.

J.R.

Viņš bija ievainots mūsu pārkāpumu dēļ un mūsu grēku dēļ satriekts. Mūsu sods bija uzlikts Viņam mums par atpestīšanu, ar Viņa brūcēm mēs esam dziedināti. (Jes.53:5).

Bezmaksas kristīgu literetūru un kasetes ar garīgu dziesmu ierakstiem jūs varat saņemt, rakstot māc. J. Šmitam, 30 McDairmid Rd., Scarboro, Ont. M1S 1Z6.

AMBER PRINTERS & PUBLISHERS
125 BROADVIEW AVENUE
TORONTO, ONTARIO
466-1514 465-7902

BAZNĪCU ZIŅAS

SV. JĀŅA DRAUDZE

Draudzes kanceleja atvērta otrdienās, trešdienās un ceturtdienās no pl. 10 līdz 17, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave. Mācītāja F.T. Kristberga runas stundas otrdienās no pl. 10—13, trešdienās no pl. 18—21, ceturtdienās no pl. 10—13. Māc. F.T. Kristberga adrese: 12 Worthington Cresc., Toronto, Ont. M6S 3P6, tālr. mājā 769-6950.

9. martā pl. 11 dievkalpojums ar spredīķi bērniem. Dziedās Ženija Vītola.

16. martā pl. 11 dievkalpojums.

SV. ANDREJA DRAUDZE

Māc. J. Cālītis, Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jārvis St. krustojumā, Toronto, Ont. Tālr. mājā 482-8403, 8 Rolland Rd., Toronto, Ont. M4G 1V5. Māc. J. Cālīša runas stundu laiks kancelejā: trešdienās un ceturtdienās no pl. 10—12 un no 18—19. Citā laikā, iepriekš sazinoties.

9. martā pl. 11 draudzes 37. gada svētku dievkalpojums, draudzes padomes un darbinieku ievešana. Dievgalds. Pēc dievkalpojuma — Garīga satura literāra un mūzikāla pēcpusdiena.

16. martā pl. 15 dievkalpojums, pēc tam draudzes pēcpusdiena ar māc. J. Cālīša ref.: Negausis un žūpa. Ziedojumi par labu Kristus Dārzam.

22. martā draudzes koŗa gadskārtējais koncerts.

23. martā pl. 11 Pūpolu svētdienas dievkalpojums, dievgalds.

27. martā pl. 19.30 Zaļās Ceturtdienas dievkalpojums, dievgalds.

28. martā pl. 11 Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Koris.

30. aprīlī pl. 6 rītā Kristus Augšāmcelšanās svētki, koris. Pēc dievkalpojuma draudzes kopīgas brokastis; pl. 9 rītā dievkalpojums angļu valodā.

AUSTRUMU DRAUDZE

Māc. A. Celms: 47 Lord Roberts Drive, Scarborough, Ont. M1K 3W1, tālrunis 267-3507. Toronto Austrumu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā 361 Danforth Ave.

9. martā pl. 13.00 Ciešanu laika dievkalpojums.

16. martā pl. 13.00 Ciešanu laika dievkalpojums.

BAPTISTU DRAUDZE

Māc. J. Šmits, 30 McDairmid Rd., Scarborough, Ont. M1S 1Z6, tālr. 299-3780. Toronto latviešu baptistu draudzes sanāksmes Walmer Rd. baptistu dr. dievnamā.

Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 16.

Gaismas telefons ticības stiprināšanai 299-8545 darbojas nepārtraukti 24 stundas dienā. Vēsts latviešu valodā tiek ieskaņota divreiz nedēļā.

Bībeles studijas — lūgšanu sanāksmes katru trešdienu pl. 19.

KATOĻU DRAUDZE

Prāvests Dr. B. Kokins, 33 Christie Str., Toronto, Ontario, M6G 3B1. Dievkalpojumi notiek katra mēneša otrā svētdienā pl. 13.00 Lietuviešu baznīcā, 1021 College St., Toronto.

BRAMPTONAS DRAUDZE

Bramptonas latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojumi notiek Grace United Church dievnamā: 156 Main Street, North Brampton, Ont. Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto, Ont. M4B 3C6, tālr. 757-2739.

HAMILTONAS DRAUDZE

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze — 18 Victoria Ave. South. Māc. K. Kuškēvics, 55 East 44th St., Hamilton, Ont. L8T 3G6, tālrunis 385-9838. Māc. K. Kuškēvica runas stundas baznīcas telpās ceturtdienās no pl. 19—21. Tālr. 527-5810. Ieeja birojā no baznīcas aizmugures.

MONTREALAS LATVIEŠU DRAUDZES

Dievkalpojumi notiek Jāņa (igauņu) ev. lut. baznīcā 4345 Marcil Ave. Mācītājs Gunārs Hūns, 8262 Place Chanceaux, Montreal, Que. H1K 1M7, tel. 352-1204. Mācītājs runājams katrā laikā, bet ieteicams iepriekš sazināties pa tālruni.

Dievkalpojumi, ja nav citādi norādīts, notiek katru svētdienu pl.13.30 baznīcā.

9. martā pl. 13.30 dievkalpojums.

16. martā pl. 13.30 dievkalpojums.

23. martā pl. 13.30 Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

28. martā pl. 13.30 Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

30. martā pl. 6 no rīta Lieldienu svētdienas dievkalpojums (būs tikai rīta dievkalpojums).

OTAVAS DRAUDZE

Māc. E. Lange, 364 Pleasant pk. Rd., tel. 733-3906. Otavas latviešu ev. lut. draudze 83 Main ielā (ne vairs Sv. Pēteŗa baznīcā).

8. martā pl. 18 Garīgs koncerts baznīcā.

9. martā pl. 11 dievkalpojums baznīcā.

16. martā pl. 11 dievkalpojums baznīcā.

23. martā pl. 11 Pūpolu svētdienas dievkalpojums baznīcā.

27. martā pl. 19.30 Zaļās Ceturtdienas dievkalpojums ar dievgaldu baznīcā.

28. martā pl. 11 Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu baznīcā.

30. martā pl. 11 Kristus Augšāmcelšanās svētku dievkalpojums baznīcā. Piedalās skolēni un jaunieši. Dziesmu lapiņas.

LATVIEŠU MISIJAS RADIO RAIDĪJUMS
„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"
nepārtraukti
31 gadu gājumā
katru svētdienas rītu no
pl. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM
no Niagaras WHLD raidītāja.
Vadītājs A. Laksmanis
106 Dorset Rd., Scarboro,
Ont., tālr. 261-4218
Latviešu misijas

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS

Global TV 6. un 22. stac.
100 Huntley St., Toronto,
no pirmd. — piektd. pl. 10.30 no rīta,
svētd. Bafalo TV 29. stac. pl. 21; 700 Club — Bafalo TV 29. stac. no pirmd. — piektd. pl. 10 no rīta, svētdienās pl. 22.
TV stac. 47 no pirmd. — piektd. pl. 9 no rīta.

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM.
PIEPRASIET TELEFONISKI
SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM — $5.00

125 Broadview Ave.
Tel. 465-5225
Svētdienās iepriekš sazināties pa tel. 465-5225.

Daugavas Vanagu klubs
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM
Pirmdienās no pl. 14.00 līdz 22.00.
Otrdienās no pl. 14.00 līdz 22.00.
Trešdienās no pl. 14.00 līdz 22.00.
Ceturtdienās no pl. 14.00 līdz 23.00.
Piektdienās no pl. 12.00 līdz 24.00.
Sestdienās no pl. 14.00 līdz 20.00.

KALUPE
JEWELLERY LTD.
Zeltkaļi
ALDONA KORMS un
TĀLIS KIVLENIEKS B.Sc. G.J.
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ — Tālr. (416) 595-1125
College Park, 444 Yonge St., Toronto, Ont. M5B 2H4

Fotografisks uzņēmums ar atzītu kvalitāti.
(416) 863-1166
BENJAMIN FILM LABORATORIES LTD.
287 Richmond St. E., Tor., Ont. M5A 1P2
We believe every picture counts

Lielākais latviešu veikals Toronto
BROADVIEW DELICATESSEN
141 Danforth Ave, tel. (416) 465-9905
Piedāvā:
- lielā izvēlē eiropiešu gaumē gatavotus gaļas izstrādājumus,
- žāvētus tītarus, zivis,
- pašu ceptu rupjmaizi, pīrāgus, ķimeņmaizītes, smalkmaizītes, jubileju kliņģerus u.c. gardumus.
- klāj viesību galdus.

Īpašnieki Ausma un Jānis Miķelsoni

OPTICAL STUDIO
R. Schmid, Optician
VĀCU OPTIĶIS —
Speciālizējies kontaktlenžu nozarē
Lielā izvēlē eiropiešu aceņu rāmji.
1586 Bloor St. W., Toronto.
Tel. 535-6252.

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
487-0491
PIEGĀDE LIELTORONTO ROBEŽĀS
Crest Florists
567 Mt. Pleasant Rd.,
Toronto, Ont. M4S 2M5
Pinu, pinu ziedu viju
Pīpenes un smilgas miju
Mētru sauju, rožu sauju...
MAIJA ASARIS

Vecākais latviešu puķu veikals

Venus
ZIEDI KATRAM GADĪJUMAM
Pasūtinājumus pieņem arī no ārzemēm un uz ārzemēm.
231 RONCESVALLES AVE., TORONTO, ONT. M6R 2L6
Tel. darbā 534-4645, pēc darba 533-4037.
A. PUTNIŅŠ

R. S. KANE Ltd.
APBEDĪŠANAS BIROJS
6150 Yonge Street
(Goulding Ave stūrī, dienvidos no Steeles)
Willowdale, Ont.
221 — 1159

DOWNTOWN WOOLS, ARTS & CRAFTS
Īpašn. Elza Avots
137 Yonge St. — Shopping Mall,
(Ieeja arī no 74 Victoria St. Arcade Bldg.)
Lielā izvēlē dažādu rokdarbu materiāli.
Padomi rokdarbu jautājumos.
Tel.: 368-5011

Alcan Building Products Authorized Dealer
Māju īpašnieki!
ietaupait ar ALCAN SIDING
Sazinaities ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem gatavo un ierīko
Thermo Windows
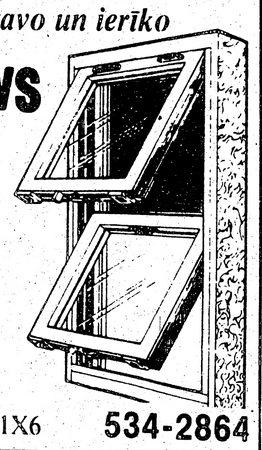
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGUS
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES

CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
Īpašnieks Artūrs Mīme
2229 Dundas St. W., Toronto, M6R 1X6
534-2864

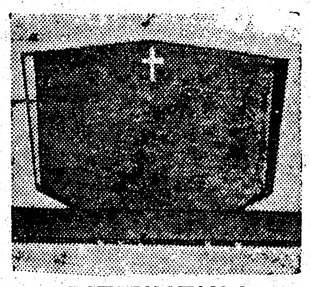
PIEMINEKĻI
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets
Īgauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2044 Yonge St., Toronto
M4S 1Z9
Starp Eglinton un Davisville

Ingrida A. Matckars
B.A., M.A., L.L.B.
ADVOKĀTE pie
DYSON & KACABA Barristers & Solicitors
100 Richmond Str. W., Suite 400, Toronto, Ont. M5H 3K6
Tel. (416) 361-1777

Latviešu nams Toronto
IZĪRĒ LABI VĒSINĀTAS TELPAS
SARĪKOJUMIEM UN VIESĪBĀM
Pēc vēlēšanās nama dāmu komiteja rīko
GODĪBU GALDUS
491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5
Tel. 922-2931

Ātri, glīti un lēti
iespiežam
dažādus ielūgumus
Tel. 466-1514

LATVIJA AMERIKĀ
Atjaunojiet abonementu un dāviniet to saviem draugiem, lai nodrošinātu informāciju par notikumiem pasaulē.
Lūdzu sūtiet LATVIJU AMERIKĀ uz
☐ vienu gadu — Kanadā $46.00, ASV $46.00
☐ 6 mēnešiem " $24.00, " $24.00
☐ 3 mēnešiem " $14.00, " $14.00
Mr., Mrs., Miss .....
Adrese .....
Jauns abonents ☐ pagarinājums ☐
Čeki rakstāmi uz Latvija Amerikā vārda un sūtāmi 125 Broadview Ave, Toronto, Ont. M4M 2E9.

Jaunas vēsmas Izraēlas kibucos

Tukšas ēdamzāles un bērnu nami

Pirms diviem gadiem no Rietumvācijas Izraēlā ieceļojušais Lazlo Trankovits Ziemeļvācijas laikrakstā „Holsteinschen Courier" 25. janvāra numurā raksta par Izraēlas komūnu kibucu pašreizējo stāvokli un jaunajām vēsmām, kas tanīs ieplūdušas.

Izraēlas kibuci izraisījuši sapņus par vienlīdzību visā pasaulē. Sabiedrība bez privātīpašuma un pilnīga vienlīdzība ir paša Kārļa Marksa vīzija, kuŗai sekot līdz šim bija izdevies tikai kibuciem. Arī kristieši ir mēģinājuši dibināt lielas kopējās saimniecības ar vienādu audzināšanu, izglītību, vienlīdzību bez sava īpašuma un mantas, kur viss pieder kopībai. Nekur tomēr tik labi līdz šim nav izdevies pie tā tikt kā kibucos Izraēlā.

Cionismam kibucisms savā ziņā ir gandrīz vai dzīvības un pastāvēšanas elements. „Lielajā klajumā kibuciešu kustība un vērtība visai sabiedrībai ir gaismas tornis," nesen vēl norādīja Izraēlas valsts prezidents Chaims Hercogs.

Patiesībā kibucos ir daudz kas mainījies, un šo maiņu Hercogs savā runā nodēvēja par smagu atpakaļ kritienu, jo kibuciešu kustība Izraēlas sabiedrībā vairs nav nākotnes ideāls. Arī pašas kopsaimniecības kibuci pārdzīvo zināmu krizi. Laika gars apdraud kibuciešu ideālus, arī saimnieciskā iejupeja samazina sākotnējo kibucu turību.

Kopsaimniecības ēdamzāles vislabāk var novērtēt kibucu pašreizējo stāvokli, saka Vilfrīds Šēnbergs, kas pirms četriem gadiem pārcēlās uz Izraēlu no Braunšveigas Vācijā. Viņš dzīvo Jotveta kibucā, Negevas tuksneša dienvidos. Daudzos kibucos kopējās ēdamzāles stāv tukšas. Cilvēki ēdienu no kopējās virtuves nes uz māju un ēd kopā ar ģimeni. Vakaros un brīvdienās nosēd pie televīzijas un kopā sapulcējas tikai svētkos. Šādi ziņojumi izskanēja kibuciešu kustības kongresā pagājušajā gadā.

Minētais Jotveta kibucs vēl gan savā ziņā ir parauga saimniecība. Tur satikšanās vieta vēl vienmēr ir kantīne un dzīves kopības punkts. Saimniecību apņem palmas un auglīgi dārzi, un 600 iedzīvotājiem izbūvēts peldbaseins, tenisa laukums un brīvdabas skatuve. Iekārtots arī nacionālais parks ar retiem Bībelē minētiem zvēriem. Saimniecības ieņēmuma avots 500 govis. To pienu pārstrādā pašu pienotavā.

Jotvetā neviens vēl nestrīdas par privātīpašumu. Katrs strādātājs gadā saņem 100 dolaru kabatas naudas, visu pārējo saņem veikalos, kur samaksā no kopējās kases, „katrām pēc savas vajadzības."

Izraēlā ir 260 kopējās saimniecības jeb kibuci ar pāri par 100.000 biedriem. Tie sastāda tikai nepilnus trīs procentus no visu iedīvotāju skaita. Visos dzīve tomēr nav vienāda. Stipri atšķiras vecticībnieku, sociālistu noslieces un bezticības saimniecības.

Pēdējā laikā pašu kibucnieku vidū notiek asas pārrunas par kopības un komūnas jautājumiem. Daži prasa privātīpašuma un mantojuma tiesības.

Daži pieprasa vairāk privātās noteikšanas, sevišķi bērnu audzināšanā un to skološanā. Pa lielākai daļai kibucieši atkāpjas no saviem principiem un piešauj izņēmumus. Daži vēlīnie ieceļotāji, arī Šēnbergs no Vācijas, sociālo dzīves veidu bija iedomājušies daudz savādāku nekā tā ir kibucos īstenībā.

Arī kibuciešu dzīvi tagad ietekmē radio, televīzija, telefons. Šie modernie sazināšanās līdzekļi apdraud kopību. Daudzās kopsaimniecībās vakaros kopējās virtuves slēgtas, jo vakariņas gatavo un ēd mājās. Tāpat daudzi kibuci cilvēkiem iestājoties garantē līdzatvesto mantu atdošanu izstājoties. Senāk pavisam neiedomājamas iespējas.

Kibucos bērni vairumā neaug vairs tikai bērnu namos, bet vismaz vakaros, pēc zināmu stundu pavadīšanas bērnu dārzos un skolā, viņi atgriežas mājā pie vecākiem. Tikai kreisi un komūnistiski noskaņotajos kibucos stingri pieturas pie bērnu šķiršanas no vecākiem un audzināšanas bērnu namos.

Vēl vienmēr kibuciešus Izraēlā uzskata par žīdu valsts izlasi. Izraēlisms, čaklums, cīņas gars, turēšanās kopā ir kibuciešu zīmogs kopš Izraēlas dibināšanas. Kibucieši visu laiku bija vadošos amatos politikā un armijā.

Menachema Begina laikā līdz ar Likuda partiju radās pret kibuciešiem zināmi aizspriedumi, kaut pats Begins bija kibucietis. Begins izmantoja uzskatu un dzīves dažādību starp orienta žīdiem šepardeniem, kuŗi ir mazākumā, un ieceļotājiem — eiropiešiem aškezāniem. Tas atstājis pēdas sadzīvē kibucos, kur apmetušies vairumā Eiropas žīdi aškenāzi. Minētajā Jotveta kibucā orienta žīdu ir tikai 10 procen

Daudzi kibuci nonākuši financiālās grūtībās. 1984. gadā naksāšanas grūtības skāra 30 kibucus, bet 1985. gadā kibucu rūpniecības apvienībā jau 80 dažādus rūpnieciskus uzņēmumus. Kibuci tagad vairs nav tikai lauksaimniecības uzņēmumi, kaut vēl arvien 40 proc. lauksaimniecības ražojumu valstij dod kibuci.

Lielākos ienākumus kibuciem tomēr dod rūpniecība. Kibuci dod 5,8 proc. rūpniecības ražojumu un 60 proc. no visiem kopsaimniecību uzņēmumiem, jo tie ražo preces par apmēram miljardu dolaru gadā. Labi izveidota ķīmiskā un metallrūpniecība.

Kaut bez kibuciem Izraēlas politiskā un saimnieciskā dzīve nav iedomājama, privātajā saimniecībā pret kibuciešiem ir zināmi iebildumi. Jaunajiem speciālistiem un arī citiem, kas nākot no kibuciem, trūkstot privātās uzņēmības, kāda nepieciešama brīvajā saimniecībā.

Bez šī Trankovita raksta mūsu interese par Izraēlu un kibuciem rodas aiz tā iemesla, ka kibucus un Izraēlu tagadējā stāvoklī palīdzēja izveidot bijušie Latvijas pilsoņi. Vecākā gada gājuma trimdinieki atcerēsies žīdu lauksaimniecības skolu Katlakalnā pie Rīgas, kur pirmās zināšanas lauksaimniecībā ieguva tie žīdu jaunieši, kas vēlējās izceļot uz savu senču zemi Palestīnu. Tur tie iesaistījās darbā kopsaimniecībās — kibucos. Izraēlas karā pret arabiem izcēlās un kļuva slaveni arī divi ģenerāļi, kuŗi abi savā laikā bija Latvijas armijā nokalpojuši obligāto karadienestu.

Pēteris Bauzis

Ja jūs braucat kā **eņģelis**

Mums ir **debešķīgas** apdrošināšanas maksas!
Pārliecinaities!
759-0266 un 759-2771

Beaverbrook
Insurance & Real Estate Ltd.
1682A Victoria Park Avenue
Scarborough, Ont. M1R 1P7

Skats Vermontā 46x36

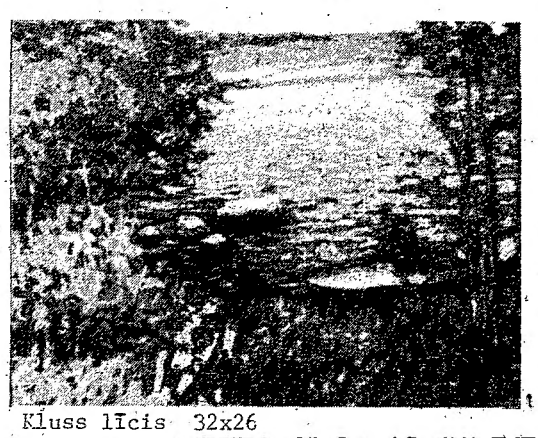

Kluss līcis 32x26

Sēnes 22x18

Puķes 22x28

Puķes un citroni 24x30

Ceriņi 24x30

APMEKLĒJIET × ZVANIET × RAKSTIET

Ja vēlaties, izsūtīsim krāsu fotografijas (tās gan jums jāsūta atpakaļ).

ERIKS MELLUPS
Eļļas gleznas
RETA IZDEVĪBA
Maz redzētas, mākslas kritiķu atzītas kā izcilas gleznas...
Māksla
2583 MORRIS AVENUE
UNION, N. J. 07083 U.S.A.
TEL. (201) 964-9161
IZMĒRI COLĀS

SAVIENOTĀS VALSTIS

ŅUJORKA

● Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes pilnsapulcē 16. februārī Jonkeros par delegātiem uz ALA kongresu no 2.—4. maijam Vašingtonā ievēlēja Uldi Gravu ar 98 balsīm, Ivaru Bērziņu ar 94, Kārli E. Zamuru ar 87, Juri Upmani ar 81, Asju Lejiņu ar 79 balsīm. Draudzes ALA delegāciju vada draudzes priekšnieks V. Zālīte, kas šo uzdevumu veic pēc draudzes noteikumiem. Draudze pēdējā mēnesī ieguvusi 25 jaunus ALA mūža biedrus

● Pēc Ņujorkas latviešu organizāciju padomes priekšsēža U. Klausa sniegtām ziņām, aizvadītās Latvijas neatkarības dienas atceres svinības šogad bijušas vājāk apmeklētas, jo kāda daļa Ņujorkas latviešu to atzīmējuši citā vietā. Akts nav devis peļņu, bet nav arī radījis zaudējumus. Svētku balle notika nedēļu pēc akta, un arī bijusi vājāk apmeklēta, bet arī te nav bijis jāpiemaksā. Organizāciju padomē sastāv 22 Ņujorkas organizācijas ar 29 delegātiem. Padome ziedojusi 500 dolārus Brīvības kuģa braucienam.

● Latviešu baznīcas virsvaldes atzinības rakstus no Ņujorkas latviešu draudzes 16. februārī saņēma Alfreds Eilands, Elita Gobiņa, Tālivaldis Grīnbergs, Georgs Ivanovs, Indriķis Kaņeps, Herberts Lediņš, Pēteris Māliņš, Juris Padegs, Mirdza Pastore un Jānis Zariņš.

● Nākamajā vasarā Ņujorkas draudze iecerējusi vairākus uzlabojumus savā lauku īpašumā. Paredzēts uzpost bērnu nometni, remontēt dažas ēkas, būvēt balkonu, kur varētu atpūsties apmeklētāji, iegādāties jaunu inventāru, gultas un matračus, uzlabot mazo bērnu peldētavu, salabot dažu mītņu jumtus un iekārtot jaunu tiltu pār upīti.

● Ņujorkas draudzes Uzticības fondā 1985. gadā ar draudzes locekļu iemaksām atvērti trīs speciāli konti ar 16,228 dolāriem. Līdz ar to fonda apsaimniekošanā ir 11 speciāli konti, no tiem trīs ir testamentāri novēlējumi un 8 draudzes locekļu iemaksas. Ienākumi 1985. gadā bijuši 20,125 dolāri, bet kopā ar iepriekšējā gada atlikumu 52,885 dolāri. Izdots pagājušajā gadā 5227 dolāri, atlikums uz šī gada 1. janvāri 47,658 dolāri. Fondu pārvalda draudzes priekšnieks G. Ivanovs, pārstāvot arī Palīdzības fondu.

Vk

ČIKAGA

● Čikagas Daugavas Vanagu apvienību arī turpmāk vadīs Arvīds Bārda, bet par vanadžu priekšnieci, I. Grigolatei vairs nekandidējot ievēlēja Skaidrīti Pāveli. Apvienības gada sapulce notika 9. februārī Latviešu nama Vanagu mītnē piedalījās 59 biedri. Sapulci atklāja priekšnieks A. Bārda. Ar klusuma brīdi godināja pagājušā gadā un šā gada janvārī mūžībā aizvadītos biedrus P. Dārdzanu, P. Hincenbergu, G. Pudānu, R. Nikuru, F. Jaudzemu, E. Gulbi un L. Ritmani. Par sapulces vadītāju ievēlēja J. Utināņu. Pēc nozaru vadītāju un kasiera pārskatiem bija redzams, ka apvienības darbs bijis ļoti sekmīgs. DV ASV goda tiesas priekšsēdis maj. V. Baumanis izteica pateicību Čikagas DV apvienībai, kuŗa kā vienīgā iepriekšējā gadā reagējusi uz apvainojumiem, kas vērsti pret kaŗavīriem un mūsu tautu. Ārkārtas sapulcē pieņemot lēmumu atbrīvot neaizkaramo līdzekļu izlietošanai, kaŗavīru — bijušo cīnītāju un tautas goda aizstāvēšanai. Sapulces vad. J. Utināna jautājumam, kādēļ apvienība nav piedalījusies ČLOA stipendiju fondā paskaidrojumus sniedza S. Priedulāja, ka apvienība vienmēr ir atbalstījusi stipendiju pieprasītājus Gaŗezera vidusskolas Minsteres ģimnāzijas 2x2 nometnes u.c. apmeklēšanai. To darīsim arī uz priekšu, paši lai zinātu kam piešķirt. Māc. A. Liepkalns uzsvēra, ka labāk būtu kopēji vienā vietā saplūstošos līdzekļus izlietot un sadalīt. Debātēs vēl piedalījās I. Priedulājs, J. Pogenbergs, A. Elgults, I. Grigolate u.c. Balsojot nolēma, ka apvienība turpmāk atbalstīs stipendiju fondu iemaksājot nelielu summu. Bez lielām debātēm pieņēma visus pārskatus un 1986. budžetu.

Par Apvienības priekšnieku atkal ievēlēja A. Bārdu. Valdē: I. Priedulāju, A. Zaubi, B. Delveri, P. Dišleri, J. Veitmani, M. Myranu, E. Erdmani, I. Grigolati, I. Švānfeldu, M. Merianovu. Revīzijas komisijā: A. Rozentālu, V. Kupreiču un J. Priedīti. Būtu vēlams sagādāt līdzekļus, lai jaunieši varētu kuplā skaitā piedalīties delegātu sanāksmē, kā arī globālās dienās Vācijā.

● Vanadžu kopas sapulcē piedalījās 21 vanadzes un arī apv. priekšnieks A. Bārda. Sapulci vadīja H. Legzdiņa. Pēc priekšnieces I. Grigolates un kasieres E. Iesalnieces ziņojumiem liecināja, ka vanadžu darbs aizvadītajā gadā bijis ļoti sekmīgs, kā līdzekļu sagādē, tā arī sarīkojumu ziņā. Vanadzes jau daudz gadus ar vakariņām, kas ar maz izņēmumiem notiek vai katru mēnesi piektdienu vakaros guvušas lielu piekrišanu. Jo vienmēr ir arī kādi priekšnesumi, referāti, vai slidīšu izrāde, tamdēļ labi apmeklēti. Vanadzes arī vienmēr piedalijušās Apvienības sarīkojumu izkārtošanā un izdaiļošanā un arī līdzekļu sagādē. Par kopas priekšnieci, iepriekšējai pr-cei I. Grigolatei vairs nekandidējot ievēlēja Skaidrīti Pāveli. Valdē: M. Vītolu, M. Meiranovu, R. Valdmani, A. Rudzīti, V. Meiranovu, L. Zaubi, I. Stokesi.

A.Z.

DETROITA

● Detroitas Sv. Pāvila latviešu federālās kredītsabiedrības gada sapulci ievadīja māc. Valters Līventāls ar lūgšanu.

Savā ziņojumā priekšsēdis A. Brože norādīja, ka ASV mērogā kredītsabiedrību kapitāls un noguldījumi auguši par apm. 20%, aizdevumi par apm. 15%. Ir audzis arī kredītsabiedrību biedru skaits, gan netik strauji kā to kapitāls.

Tautsaimnieki parego lēnāku progresu 1986. gadā. Inflācijai nepārsniedzot 4.5%, interešu likmes droši vien tuvākā nākotnē arī paliks līdzšinējās.

ASV kongress nepieņēma prezidenta Rēgena priekšlikumu aplikt ar nodokļiem arī kreditsabiedrības līdzīgi bankām. Ja kongresa komitejas propozīcija kļūs par likumu, tad kreditsabiedrības būs atbrīvotas no nodokļiem.

Aizvadītais 1985. gads mūsu kreditsabiedrībai ir bijis sekmigs. Kapitāls ir pieaudzis par apm. 11%, un tagad tas jau pārsniedz 1.5 miljonu dolāru. Biedru noguldījumi pieauguši par apm. 12%. Izstāvošie aizdevumi ir palielinājušies par apm. 14%, pārsniedzot 1 miljonu dolāru kopsummā. Federālās kreditsabiedrību administrācijas revidentu vērtējums par Sv. Pāvila kreditsabiedrības darbību 1985. gadā bija labvēlīgs.

Kreditsabiedrības valde par savu mērķi un uzdevumu uzskata iespēju robežās kalpot kreditsabiedrības biedriem.

Pag. gadā biedriem dividendēs izmaksāts 67% no peļņas, izdevumi sastāda 28% no peļņas.

Valde nolēmusi šinī gadā pārcelt kasiera biroju uz Sv. Pāvila draudzes sabiedr. telpām. Līdz šim birojs atradās kasiera mājās. Jaunās biroja telpas ir gandrīz jau iekārtotas. Pie tām daudz piestrādājis Rūdolfs Junkulis ar palīgiem.

Par sekmīgi aizvadīto gadu lielākā pateicība pienākas kreditsabiedrības kasierim Arvīdam Rēvaldam. Ar savu lietpratību viņš raudzījies lai kreditsabiedrības līdzekļi būtu noguldīti drošos un ienesīgos pasākumos. Pateicoties viņa neatlaidībai, laikā neatmaksāto aizdevumu pag. gadam noslēdzoties nav neviena. Par darbu paldies arī kasiera palīdzei Benitai Kawkai.

Kasieris Arvīds Rēvalds visiem sapulces dalībniekiem izsniedzis izsmeļošu finansu pārskatu.

Aizdevumu komitejas ziņojumu nolasa komitejas sekretārs Rūdolfs Junkulis. Notikušas 54 sēdes, piešķirti 84 aizdevumi, 37 ar nodrošinājumu, 2 — bez nodrošinājuma, 35 kreditu aizdevumi. Kopā piešķirts 502,021.98. $4,800,000 piešķirts aizdevumos kopš kreditsabiedrības dibināšanas, lielākais aizdevums bijis $25,000.00 apmērā, vidējais aizdevumu caurmērs iet uz augšu.

Statutos paredzētā kārtībā bija pārvēlams viens aizdevumu komitejas loceklis — Uldis Mednis, viņu ievēlēja no jauna.

Noslēgumā kreditsabiedrības priekšsēdis Andrejs Brože uzaicināja visus, kas vēl nav kreditsabiedrības biedri par tādiem kļut, noguldīt naudu un aizņemties pašu latviešu kreditsabiedrībā.

● Detroitas latviešu katoļu kopa bija rīkojusi savu gadskārtējo aizgavēņa pankūku pēcpusdienu 9. februārī Sv. Pāvila ev. lut. draudzes sabiedriskās telpās. Kā kopas priekšniece Eiženija Aldone izteicās, tas istenībā ir vienīgais kopas līdzekļu vākšanas sarīkojums šai nelielai Detroitas un apkārtnes latviešu katoļu saimei.

Šī gada sarīkojums varēja būt labāk apmeklēts, bet tie kas bija atnākuši ēda pankūkas ar dažādām mērcēm, klausījās latviešu skaņu plašu mūziku un visai atsaucīgi piedalījās loterijas izlozē ar daudziem laimestiem. Kā rīkotāji tā arī apmeklētāji var būt apmierināti ar šo tradicionālo sarīkojumu, kas noritēja īsti draudzīgā sirsnībā.

AD

Milvoku DV sekmīgais darba cēliens

Milvoku DV gada sapulcē Latviešu namā piedalījās 43 apvienības biedri. Sapulci ar īsu uzrunu atklāja apvienības priekšnieks V. Zālītis. Ar klusuma brīdi pieminēja mūžībā aizgājušos : Mildu Krauzi, Imantu Burģeli, Jāni Rumpēteri, Raimundu Pavasaru, Emmu Kalniņu, Alfonu Žirbu un Mariju Kalnu.

Apvienības valdes 1985. g. pārskatu sniedza priekšnieks V. Zālītis. Uz jauno gadu biedru skaits 263 (135 vanagi, 128 vanadzes). Biedru skaits pieaudzis par 7 biedriem.

Notikušas 9 valdes sēdes, sasaukta viena biedru sapulce. Izdoti 10 apkārtraksti 610 metienā. DV apkārtrakstā ievietoti arī citu Milvoku organizāciju un draudžu ziņojumi. Apkārtraksta izdošanu galvenokārt sedz tautiešu ziedojumi. Apvienība izkārtojusi 7 sarīkojumus ar 1360 apmeklētājiem. Kopā ar citām organizācijām sarīkots 45 gadu protesta sarīkojums.

Ar DV zelta nozīmi apbalvots A. Krauklis, ar DV CV atzinības rakstiem T. Austere un L. Gulbe. DV ASV goda rakstus saņēmuši A. Bērziņš, O. Indriksone un I. Kalnīte. Ziemsvētku ziedojumi akcijā savākti 4730 dol., kas nosūtīti DV ASV zemes valdei. 1985. g. apvienība jaunatnes izglītības sekmēšanai, tautisko pasākumu veicināšanai un nacionālo organizāciju darbībai ziedojusi kopā 3643 dol.

Apvienībai ir vecākais DV vīru koris 22 dziedātāju sastāvā. Pr-ks Āris Peniķis, diriģents Ernests Brusubārdis III. Koris dzied ap-bas u.c. org. sarīkojumos. Vanadžu sekstets ar 7 dalībniecēm. Vadītāja M. Valtere, diriģ. E. Brusubārdis III. Tautas deju kopa. Vad. I. Rudzīte un I. Kalve. Kopā 32 dalībnieki un bērni, kopā 38 dal. S. Krūmiņas. vadībā. Dejo DV un amerikāņu sabiedrībai. Šaušanas kopa A. Kraukļa vadībā piedalījusies 6 sacīkstēs Gaŗezerā, pirmās latviešu olimpiadas un DV ASV meistarsacīkstēs. Izcīnītas 12 pirmās, 6 otrās un 3 trešās vietas.

Apvienībai bibliotēka ar 1600 sējumiem J. Bruniņa un V. Berga vadībā. Apvienības aizbildniecībā darbojas Gaujas skautu vienība U. Muižnieka vadībā ar 6 mazskautiem, 5 skautiem un 5 dižskautiem. Kopā 12 vadītāji. Sakarnieki ar ASV skautiem Ē. Krūmiņš. Tālavas gaidu vienība M. Tupeses vadībā. Vienībā 3 guntiņas, 8 gaidas, 10 lielgaidas un 8 vadītājas. Notikušas 22 nodarbības un 3 sarīkojumi kopā ar skautiem. Vienības piedalījušās Jersikas nom.

Vanadžu darbības pārskatu sniedza priekšn. M. Cukura. Kopā 128 vanadzes. Vanadzes kārtojušas saimniecisko pusi apv. sarīkojumos. Kopa pati rīkojusi 7 sarīkojumus: eglītes vakaru, I. Pelces ceļojuma stāstu, ilustrētu ar slīdītēm, kopas gada svētkus ar aktrises E. Mintikas uzvedumu „Sen to Rīgu daudzināja", vasaras izbraukumu un mantu izlozi, Kuraž Kriša sar., rudens balli ar jauniešu V. Foldi un I. Kalnītes dziesmām un I. Pelces Balkānu ceļojuma stāstījumu ar slīdītēm. 3 nedēļu nogalēs vanadzes bij. Pabsta brūzī kopā ar citu nāciju dalībniecēm rīkoja latviski rīkotu eglīti, saistītu ar tautisku izstrādājumu un cepumu pārdošanu. Ar stipendijām atbalstītas 4 jaunietes Gaŗezera vidusskolā. Patiešības fondam nosūtīts 1200 dol., Minsteres ģimnazijas internātam 500 dol. — Latviešu kaŗavīriem ASV bruņotos spēkos nosūtīti sainīši.

Apvienības lepnums ir vecākais un ar zelta nozīmi apbalvotais DV vīru koris, kas darbību seksteta sastāvā uzsāka reizē ar apv. dibināšanu 1951. g. decembrī. 1985. g. koris jau sesto gadu koncertēja Gaŗezerā un Milvokos kopā ar Kalamazū vīru kori, dziedājis Čikagā komponista Jāņa Kalniņa dzimšanas dienas atcerē, tāpat Milvoku 18. novembŗa aktā un apv. gada svētkos.

Vanadžu dubultkvartets p. g. rīkojis 25 gadu darbības koncertu un dziedājis apv. gada svētkos.

Pie vecākām pašdarbības vienībām pieder arī tautās deju kopa, kas 1986. g. maijā atzīmēs 30 gadu darbību.

1986. g. budžets sastādīts 12300 dol ienākumos un izdevumos, aprūpes līdzekļi 3400 dol. Sapulce sastādīto budžetu atzina par reālu un vienprātīgi to pieņēma.

Priekšnieka amatam ar aklamāciju izraudzīja Viktoru Zālīti. Tāpat valdes amatos ar aklamāciju izraudzīja līdzšinējos: Āri Peniķi, Arturu Mundeciemu, Raimundu Prūsi, J. Vilciņu, Pauli Rudzīti, Arnoldu Kraukli, V. Jaunkalnieti, Ingrīdu Kittu un Jāni Bēdeli. Revīzijas komisijā ievēlēja līdzšinējos: Edgaru Čakānu, Jani Grundsbergu un Edgaru Peniķi.

E.P.

Austrumu draudze aiziet no sinodes

Toronto Austrumu draudzes gada sapulcē 16. februārī, kuŗu vadīja V. Tikiņš ar sekretāru R. Pētersonu, bija jāizlemj draudzes padomes ierosinājums izstāties no Misuri sinodes, pie kuŗas šī draudze piederējusi jau trīsdesmit gadu, sākuma laikā baudot tās atbalstu un financiālu palīdzību. Jautājums izraisija dzīvas pārrunas, brīžiem visai emocionālas, apskatot to gan no uzticības viedokļa, gan svēto rakstu izpratnes un latviešu Baznīcas interesēm. Debatēs piedalījās tagadējais draudzes mācītājs A. Celms un iepriekšējais ilggadējais draudzes mācītājs A. Briedis, R. Pētersons, V. Dreifelds, F. Dzērvīte, E. Ziplāns, A. Kārklis, Arv. Bērziņš u.c.

No 569 dvēseļu lielās draudzes sapulcē bija ieradusies viena desmitā daļa — 56 locekļi. Aizklāti balsojot, par izstāšanos no sinodes nobalsoja 33, pret — 22, vienai balsij atturoties. Pēc nobalsošanas izskanēja doma, ka līdzekļi, kas ietaupītos no Misuri sinodes, pēc pagājušā gada kases pārskata 2000 dol., būtu izlietojami dzimtenes Baznīcas atbalstam.

Draudzes locekļiem piesūtītos darbības un kases pārskatus vēl komentēja draudzes priekšnieks A. Bērziņš. Ziņojumu deva revīzijas komisijas priekšsēdis Valdis Bērziņš. Pieņēma budžeta projektu līdzsvarotu ar 51,520 dol. Rotācijas kārtībā šogad bija pārvēlami četri padomes locekļi, ievēlot atpakaļ Eriku Eisleru, Aini Freimani, Rūdolfu Pētersonu un Mildu Tikiņu. Revīzijas komisija bija ievēlēta pērngad uz diviem gadiem, un tanī darbojas Valdis Bērziņš, Jānis Vanags un Hugo Miķelsons.

Mācītājs A. Celms aicināja ieinteresētos draudzes locekļus pieteikties uz plānotām 500 jaunām latviešu kapu vietām Jorkas kapsētā, lai paplašinātu latviešu kapu nodalījumu. Tas jādara nekavējoties, lai aizņemtu šo jauno sektoru. Pieteikšanās pie draudzes mācītāja A. Celma vai draudzes priekšnieka Arv. Bērziņa. Tālavas austrumu krasts skaitās lauksaimniecībai izmantojama zeme, ko nedrīkst apbūvēt. Līdz šim vietējā pašvaldība tam nepiegrieza lielu vērību un latvieši varēja brīvi rīkoties. Sakarā ar plānoto autorūpniecības izveidošanu tuvējā Alistonas pilsētā, apstākļi tagad mainījušies, paredzot, ka zemes cenas varētu strauji celties un vietējie farmeŗi savas saimniecības sadalīt apbūves gabalos. Lai latvieši arī Tālavas austrumu krastā varētu būvēt savas vasaras mājas, tagad jāiegūst pārzonēšana.

Pirms draudzes sapulces veco ļaužu mītnes Kristus Dārzs valdes priekšsēdis Dr. J Lūsis un administrātore M. Zariņa sniedza paskaidrojumu un mudināja vecākos ļaudis izšķirties par pārcelšanos uz Kristus Dārzu, lai tur būtu tikai latvieši, jo vēl visas vietas nav aizņemtas. Viņi arī aicināja pieteikties izpalīgus, kas varētu palīdzēt nespējīgākiem mītnes iemītniekiem īsināt laiku un citādi pakalpot. Kristus Dārzam nepieciešami arī materiāli līdzekļi, draudžu un visas sabiedrības atbalsts. **V.S.**

Toronto ziņas

● Savā mājā 17. februārī miris 1909. gada 22. martā dzimušais Pēteris Kalniņš. Viņu 20. februārī no Rosara-Morisona bēŗu mājas uz Jorkas latviešu kapiem izvadīja māc. J. Cālītis. Bēŗu namā dziedāja Sv. Andreja draudzes koris. Aizgājējs atstāj sievu Emmu, dēlu Edvinu un meitu Intu, znotu Teodoru Briedi un divus mazbērnus — Arni un Zintu.

● Skarbobo Centenary slimnīcā 18. februārī miris 1923. gadā 14. maijā dzimušais Richards Oliņš. Viņu uz Mt. Pleasant krematoriju 20. februārī izvadīja māc. J. Cālītis. Nelaikis atstāj sievu Eleonoru, dēlus Hariju un Richardu ar ģimenēm un vienu mazbērnu.

Pārdodams rakstu krājums 3 sējumos

LATVIJAS ZEME, DABA UN TAUTA

Prof. N. Maltas un privātdoc. P. Galenieka.

VALTERA UN RAPAS IZDEVUMS
RĪGĀ 1937.G.

Zvanīt 416-469-4003.

Kamerkoncerts

Festival String Trio

Artura Jansona vadībā

svētdien, 16. martā pl. 15.30

Dundas publiskās bibliotēkas Carnegie galerijā, 10 King St. West, Dundas (pie Hamiltonas)

Programmā — Bēthovena Stīgu Trio nr. 3
Vītola Stīgu kvartets op. 27
Mocarta Divertisments K 563

Ieeja $6, pensionāriem un studentiem $5.

ŠIS KONCERTS NOTIEK AR ONTARIO ARTS COUNCIL ATBALSTU.

Zemgales krelles (sudrabā)

Tuvāka informācija:
Mr. V. Grants
Dalslandsg. 3, 11658 Stockholm, Sweden.

Studenti un jaunie uzņēmēji

Ja jūs atbilstat priekšnoteikumiem, jūs varat dabūt bezprocentu aizdevumu, kas palīdzēs sākt jaunu uzņēmumu. Lūgumraksta veidlapas saņemamas jūsu vidusskolā, kolledžā vai darba izvietošanas centrā universitātē.

Vai zvaniet bez maksas
1—800—387—0777

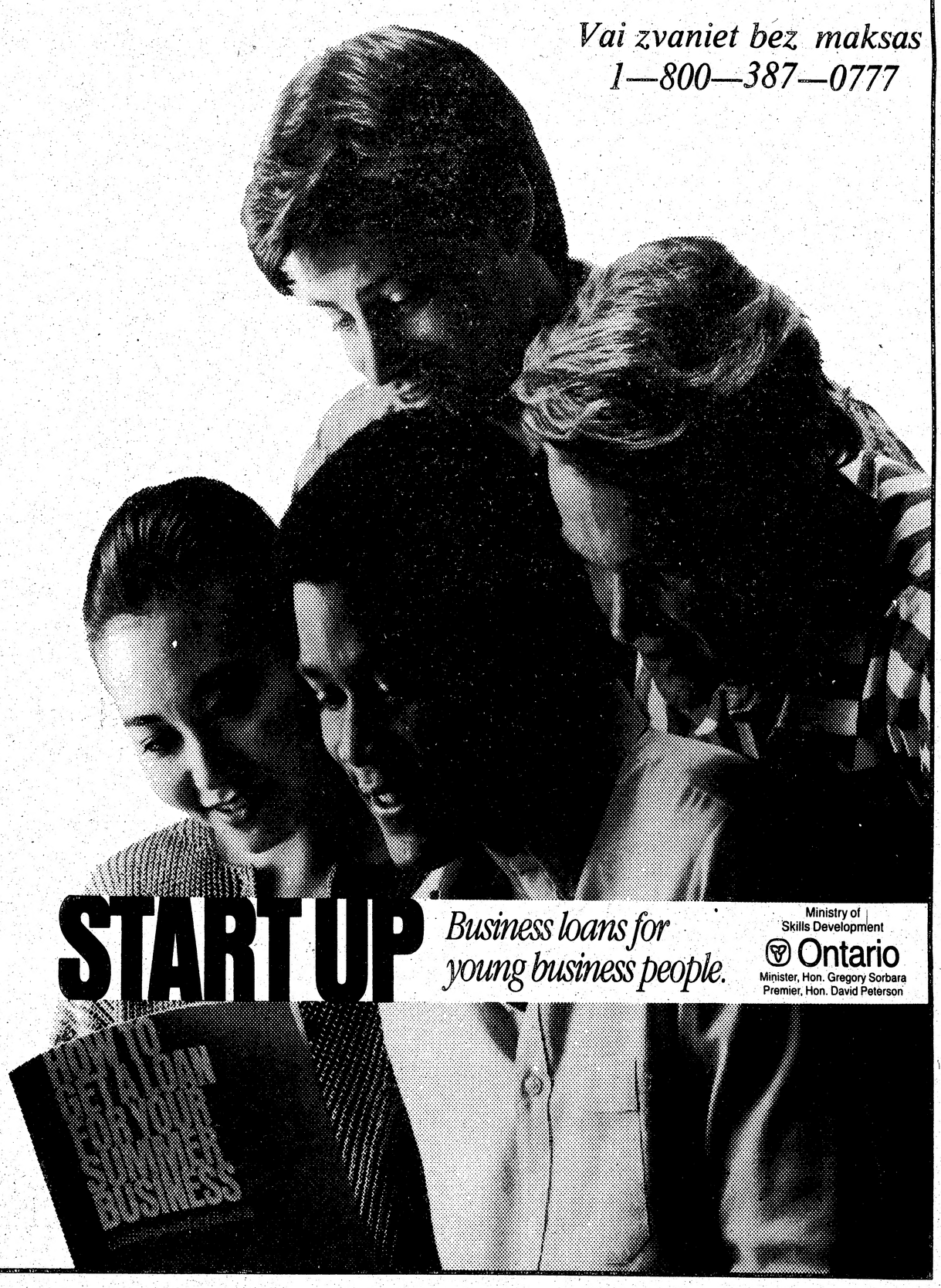

START UP

Business loans for young business people.

Ministry of Skills Development
Ontario
Minister, Hon. Gregory Sorbara
Premier, Hon. David Peterson

Stabila saimniecība

Akc. sab. Latviešu nams Toronto, kas ir samaksāts latviešu privāts īpašums un kur vienīgie noteicēji ir paši latvieši, arī aizvadītā gadā labi saimniekojis. Kā saimniecības pārskats rāda, ieņemts 74,769 dol., par 7,000 dolaru vairāk kā iepriekšējā gadā (67,719 dol.). Izdevumi bijuši 70,349 dol., uzrādot 4,421 dol. peļņu (1984. gadā 2,720 dol.). Inventāra amortācijai pagājušā gadā norakstīts 1,160 dol. Ieņēmumi un izdevumi turējušies ļoti tuvu budžeta skaitļiem, ieņēmumos tos nedaudz pārsniedot, bet izdevumiem samazinoties.

Šie visai pietiekīgie skaitļi rāda, ka Nams saimniekojis ļoti stabili, nedomājot par peļņu, bet kalpojis mūsu kultūrālām un sabiedriskām vajadzībām, nebaudīdams labdarības organizācijas statusu un maksādams nodokļus. Tā aizvadītā gadā samaksāts tuvu pie 18,000 dolaru, paredzot, ka tas nākošā gadā pieaugs līdz divdesmit tūkstošiem, kas jau uzņemti jaunajā Nama budžetā (19,500 dol.).

Kā saimniecības pārskats rāda, Latviešu nama telpas pārskata gadā izmantotas 306 reizes, pie kam trešā daļa par brīvu — 98 reizes: sēdēm un sapulcēm 52 reizes, latviešu ģimnazijai 34, Latvisko zināšanu semināram 8 un sestdienas skolai, kuŗai lielo skolēnu skaita dēļ mācības telpas ir ārpus Nama dotas 4 reizes skolas sarīkojumiem. Par maksimālo cenu telpas izīrētas 63, pazemināto maksu 92 reizes, Toronto latviešu biedrībai 28 un korporācijām (Tālavijai un Selonijai) 25 reizes. Sveštautiešiem par pilnu maksu izīrētas telpas 72 reizes. Bez tam uz visu gadu izīrētas 33 vietas auto novietošanas laukumā, ieņemot gadā apm. 8,000 dolaru. Pēc darba laika, sestdienās un svētdienās laukumu var izmantot paši Latviešu nama apmeklētāji, bet tad tur aizvien novietotas daudzas nepiederīgas mašīnas, kaut gan uzraksts brīdina. Neviens to neievēro, bet Latviešu nama vadība vēl nav atradusi atrisinājuma.

Galvenais ienākums Namam bijis no sarīkojumiem izīrētām telpām, pāri par 34,000 dolaru un biroju īrēm, turpat 22,000 dolaru. No izdevumiem lielāko summu uzrāda nekustamā īpašuma nodoklis, gandrīz 18,000 dolaru. Remonti pagājušā gadā bijuši taupīgi, jo daudz darba veikts jau iepriekšējos gados. Remontiem 1985. gadā izdoti mazliet pāri par 1,500 dol., apmierinot tikai pašas nepieciešamās vajadzības. Par apkuri, elektrību, ūdeni un gāzi virtuves vajadzībām izdots pāri par 20,000 dolaru (gadu iepriekš 13,000 dol.), pie kam par elektrību vien samaksāts turpat 7,000 dol. Ja ņemam vērā, ka daudzos gadījumos, turpat 100 reizes, telpas izdotas par brīvu, kad tāpat lietota elektrība, nama pretimnākšana tautiešiem gust vēl izcilāku nozīmi, piemaksājot no citiem līdzekļiem.

Nama bilance uz šī gada sakumu bija 335,095 dol., pie kam nams ar zemi un blakus gruntsgabals, kūr iekārtota auto novietne, ieskaitīti aktīvā par pirkuma vērtību, pari par 300,000 dolaru. Nama kapitāls ir 242,830 dol., ieskaitot 2000 pārdotās akcijas par 200,000 dolariem.

Peļņa no iepriekšejiem gadiem kopā ar pagājuša gada peļņu sasniedz pāri par 88,000 dolaru. Ricības kapitāls ir apm. 4,500 dol. Jaunā saimniecības gada budžets ir 79,000 dol., par 5,000 dol. lielāks neka iepriekšejā gadā.

Nama akcionāru sapulce 22. marta pl. 13 pašu nama ar ziņojumiem, debatem, valdes un revizijas komisijas locekļu velešanam, jauna budžeta apstiprināšanu uń parrunam par turpmāko darbību. V.S.

RM

ROSAR-MORRISON
FUNERAL HOME LTD

Thomas L. Morrison — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Tel. 924-1408

RŪPIGA UN SMALKJUTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

Grāmatas dāvanām

Laiks, telpa, laudis IV daļa..... 40.00
Z. Aistars — Ievainots zelts, stāsti..... $13.50
I. Viksna — Nevienš mus nedzird..... $12.00
L. Pērļupe — Priekšpilsētas noslēpums..... $ 6.60
N. Kalniņš — Anitas stāsti..... $ 5.60
J. Širmanis — Pīkstīte..... $10.00
K. Ķezbers — Kurzemes Hercoga Dālderis..... $ 6.60
V. Jaņelsiņa — Nozagtais eņģelis..... $17.50
Eg. Grīslis — Lūgsim Dievu, meditācijas..... $17.50
L. Bērziņa — Viena nedēļa Ernas dzivē, rom..... $15.00
Latviešu karavīrs pēc Otrā pasaules kara, nr.9..... $30.00
E. Grīslis — Mēs dzīvojam cerībā..... $18.00
A. Šilde — Valstsvīri un Demokrati..... $21.00
1905. gada revolūcijas cīņu un sodu dienās..... $9.00
Garīgs apskats II..... $15.00
M. Kalniete — Logā kāpj varavīksne..... $12.00
88 Latviešu Tautas dejas un Apdares..... $27.50
Mūzikālie pavadījumi 88 dejām..... $12.00
E. Aistars — Sāksim vēlreiz, rom..... $16.00
L. Gulbe — Varbūt — es esmu mežs, dzejas..... $12.00
P. Apkalns — Dievam, Tēvzemei, Brīvībai..... $ 7.50
O. Akmentiņš — Lielais kurzemnieks Amerikā... $15.00
K. Sidars — Aiz ezera balti bērzi, rom..... $16.00
O. Liepiņš — Tālos atspulgos, atm..... $24.00
J. Daģis — Kārlis Ulmanis III..... $42.00
Rūgtais Apinis — 58..... $ 5.00
O. Perro — Vēstures veidotāji..... $20.00
Dainu izlase — Trīs Skuju Koki un Bērzs..... $12.00
Latviešu karavīru dziesmas ar notīm..... $12.50
Latvija — sienas kartes..... $12.50
Latvijas un Padomju Krievijas miera līgums..... $ 7.00
T.L.B. — Paaudzes paaudzēm, rakstu krājums... $15.00
I. Gubiņa — Kaza kāpa debesīs, ceļ. piez..... $13.00
V. Hazners — Varmacības Torņi - II..... $49.00
T. Krūka — Rīgas Ieviņa — Jaunatnes romāns... $12.00
Priekulieši — Atceres..... $42.00

Piedāvā dāvanām: gleznas, rotas, keramiku, ādas un koka izstradajumus, ka ari citas mantas.

DV Gramantuca, 491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5, talr. 921-7121. Pasta sutijumiem 10% piemaksa.
Pirmdienās..... no pl. 12.00 lidz pl. 17.00
Otrdienas ..... no pl. 12.00 lidz pl. 19.00
No treš. lidz piektd.,iesk..no pl.12.00 lidz pl. 18.00
Sestdienās — no pl. 9.00 lidz pl. 13.00.
DV GRAMATNICAS NODAĻA-SALONS,4 Credit Union Drive, Toronto, Ont.M4A 2N8, talr.757-1482.
Darba laiks:no otrdienas lidz piektdienai no pl.15.00-20.00
Sestdienās — no pl. 10.00 lidz pl. 15.00.

ZIEDI UN DĀVANAS

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
(Pie „Chester" pazemja pieturas)
466-1951 vai 466-1502

ZIEDI KATRA VEIDA — KATRAI VAJADZIBAI
VISUR BRIVAJA PASAULE
LATVIEŠU DAIĻAMATNIEKU DARBI
ADA, KOKA — KERAMIKA, AUDUMI
DZINTARA IZSTRADAJUMI
ZELTKAĻA A. GUGANA ROTAS

Inta Tauriņš

GRUPU LIDOJUMI UZ RĪGU 1986.g.

APMEŠANAS RIGAS JAUNAJA VIESNICA „LATVIJA"
ASV pasažieŗi visam grupām var pievienoties Nujorka.
VISS IESKAITĪTS — VIA HELSINKI UN TALLINA
Visam grupam 16 dienas Riga.

Riga—Groups 1986:

1) May 9 — May 28, Can.$2200.-(US$1700.-)
2) May 23 — Jun. 11, Can.$2200.-(US$1700.-)
3) Jun. 13 — Jul. 2, Can.$2500.-(US$1950.-)
4) Jun. 27 — Jul. 16, Can.$2500.-(US$1950.-)
5) Jul. 4 — Jul. 23, Can.$2500. (US $1950.-)
6) Jul. 18 — Aug. 6, Can.$2500.-(US$1950.-)
7) Aug. 8 — Aug.27, Can.$2500.-(US$1950.-)
8) Aug.22 — Sep. 10, Can.$2400.-(US$1850.-)
9) Sep. 5 — Sep. 24, Can.$2400.-(US$1850.-)

Pec pieprasijuma varam izkartot ilgāku uzturešanos vel kada cita Rietumeiropas pilseta.

Individuali izkārtojams saisināts uzturešanās laiks Rīga.

Ja domājat aicināt radus ciemos šeit, vai velaties viesu vizu, lai apciemojuma laikā Latvijā dzivotu pie radiem, tagad ir īstais laiks sākt vajadzīgo dokumentu sagādi.

Visās tūrēs ieskaitīts:
lidojums turp un atpakaļ, visi nodokļi, visur pirmās šķiras viesnīcas, visi transferi, ekskursijas visās vietas, maltītes u.c.

Sīkāka informācija un rezervācijas:

ATLAS TRAVEL SERVICE

103 RONCESVALLES AVE., TORONTO, ONTARIO, M6R 2K9

TEL.: (416) 531-3519

RUNĀJAM LATVISKI!

Dāmu un kungu DRĒBNIEKI
šuj apģērbus pec mēra un gaumes
Runā vāciski

Old Mill Tailors

Rudi H. Schneider
7 Riverview Gardens — 769-9535
PIE 31.DOR, VIENU BLOKU RIETUMOS NO JANE

GUNARS
CONSTRUCTION

izdara visāda veida pārbūvju un piebūvju darbus, ieskaitot plumbing un elektrību.
Lūdz zvanīt **889-5076.**

AMBER PRINTERS & PUBLISHERS
125 BROADVIEW AVENUE
TORONTO, ONTARIO
466-1514 465-7902

MAPLE LEAF TRAVEL

LIDOJUMU MAKSAS UZ:

Londonu,	sākot ar 449.00
Amsterdamu,	sākot ar 498.00
Floridu,	sākot ar 169.00
Mexico,	sākot ar 399.00
Jamaica,	sākot ar 269.00
Barbados,	sākot ar 399.00

Ar hoteli vairāk.

Mums ir tūres un lidojumi visur.
Lūdzu zvanait Inesei Grodnis
653-4351

655 St. Clair Ave W.

Labi panākumi šāvējiem

Toronto mednieku un makšķernieku kluba biedru gada sapulcē pulcējās 68 biedri. To vadīja P. Ratnieks. Biedri bija jau iepriekš ar apkārtrakstu informēti par kluba aizvadītā gada darbību. Priekšn. Jānis Atmats, ievadot sapulci, aicināja ar klusuma brīdi godināt aizvadītā darbības gada mūžībā aizsauktos kluba biedrus Kārli Blumbergu. Arturu Mackaru, Jānis Leimani un Alfredu Kristapsonu. Sapulce pateicās Viktoram Petrovam par 120 apbalvojumu naglām (ap $360.- vērtībā. Bij. kluba biedre Mārtiņa Holcmaņa atraitne savā testamentā novēlējusi klubam $2000.-.

Sekr. O. Zvirgzdgrauds informēja, ka kluba 190 biedri aktīvi bijuši kluba mazkalibra, pistoļu un māla baložu šāvēji. Gaŗezerā kluba pistoļu šāvēju komanda izcīnījusi 3. vietu, bet ar mazkalibra šauteni P. Grauds, un V. Krauklis māla baložu šaušanā izcīnījuši pirmās vietas. Baltiešu sacīkstēs latviešu komanda ieguvusi 1. vietu. 1985. g. Bērzainē izšauti 23.050 māla baloži. Veiksmīgākais mednieks J. Miķelsons par nošautā aļņa lielajiem ragiem saņēma priekšn. Dr. P. Bārdiņa ceļojošo balvu. Alni nošāvis arī Fr. Noveiko. Makšķernieku sekc. vad. J. Birznieks informēja, ka notikušas 4 makšķerēšanas sacīkstes.

Bērzaines pārzinis D. Mārsons bija iepriecināts, ka pag. vasarā Bērzainē krāšņi ziedējušas tulpes; tur liels nopelns Bērzaines saimnieka palīgam J. Birzniekam. Pēdējā laikā apmeklētāju skaits Bērzainē sāk vairoties, starp tiem arī jaunāki cilvēki un bērni. Te savs nopelns kesvikiešiem. Gleznotāja Egona Ērvalda vadībā redzam darbojamies ,,jaunus gleznotājus''. Kasieris A. Rūdolfs savā ziņojumā norādīja, ka pag. gada ieņēmumi uzrāda $9,065.-, no kuŗiem lielāko summu uzrāda biedru maksas ($3,140.-). Izdevumi $6,895.-. Budžets līdzsvarots uz 8,645.- dol., to pieņēma bez iebildumiem. J. Atmats uzsvēra, ka kluba vadība cenšas atcerēties mūžībā aizsauktos biedrus ar ziediem un sēru sludinājumiem. Tāpat cenšamies uzturēt labu sadarbību trīs klubu starpā. Kopēja sēde iecerēta 15. martā Sv. Katrīnes.

Vienojās nākamās asaru žibulēšanas sacīkstes rīkot 8. martā plkst. 7 pie Roches Point. J. Birznieks pasniedza ceļojošo kausu aizvadītā gada kluba veiksmīgākam makšķerniekam A. Užulim. J. Atmats ar zelta naglām apveltīja 4 gadu izcilākos mednieku — J. Miķelsonu (4 aļņi, 2 brieži, 1 lācis), A. Kristapsonu (alnis un briedis), H. Leitis (2 aļņi), G. Paegli (2 aļņi), O. Lapensonu (1 alnis, 2 brieži un lācis), I. Krieviņu (2 brieži), K. Lapensonu (1 briedis), A. Smanu (4 brieži), A. Bredovski (1 alnis), A. Ozoliņu (1 alnis un briedis), A. Brenci (1 briedis), P. Graudu (briedis), V. Kraukli (alnis), E. Raudu (alnis), M. Groskaupmanis (2 aļņi), T. Dreimanis (briedi), K. Krieviņu (1 briedis).

Lai arī turpmāk būtu atbiecīgas naglas godalgošanai, A. Ozoliņa ierosmē sapulces dalībnieki saziedoja 248.- dol. K. Deklavs vēlējās, lai šīs vasaras dziesmu svētku lsikā kluba draugi pulcētos kādā brīvākā laikā Bērzainē, kā tas jau kādreiz noticis. J. Atmats ieskatīja, ka ierosinājums saistīts ar dažādām problēmām, kādēļ tas tuvāk apsveŗams kluba valdei. J. Birznieks ar J. Melderi ierosināja padomāt par īpašu izbraukumu uz Bērzaini pavasaŗa pusē.

Pēc nominaciojas komisijas ierosinājuma ar aklamāciju priekšnieka amatā ievēlēja līdzšinējo Jāni Atmatu, viņa vietnieku un Bērzaines saimnieku D. Marsonu, sekr. O. Zvirgzdgraudu, kasieri A. Rūdolfu ar vietnieku I. Eglīti, sporta vad. A. Brenci. Revīzijas komisijā A. Bredovski, A. Kristapsonu, A. Vjaksi. Goda tiesā un niminācijas komisijā A. Smanu, J. Tapertu, O. Lepši, sarīkojumu komitejā V. Jostiņu (vad.), J. Birznieku, Hilda un R. Auptmaņus, šaušanas sekcijā A. Brenci (vad.) ar palīgiem. Šāvēju drošības pārzinis O. Zvirgzgrauds ar palīgu A. Ozoliņu. Makšķernieku sekv. vad. un Bērzaines saimnieka palīgs J. Birznieks.

O.K.

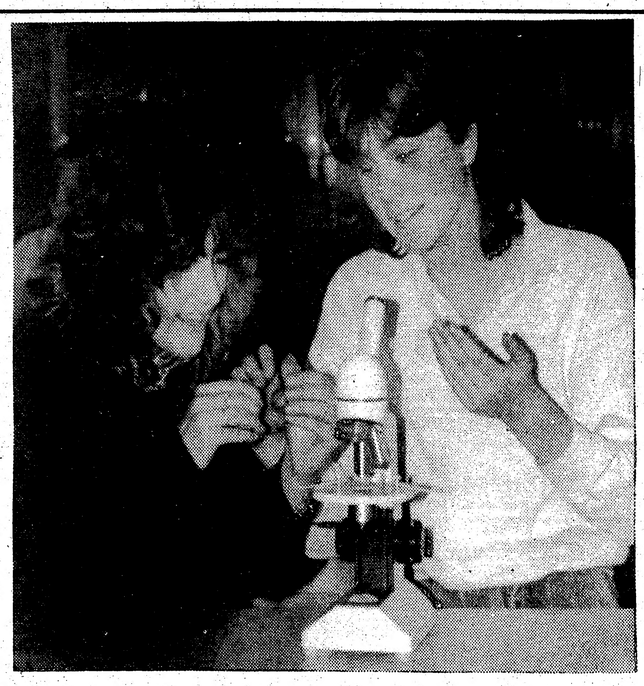

Skolēniem,

kas vēlas 1986/87. mācību gadā mācīties

Minsteres latviešu ģimnazijā,

pieteikšanās līdz 30. aprīlim.

Direktrise I. Grava,
Wienburgstr. 52-54, 4400 Münster/Westf., West Germany
tel. 49-251-293475

DAUDZKULTŪRA UN SAIMNIECISKIE DARĪJUMI

„Mums jāatrod ceļi, kas nodrošinātu visiem kanadiešiem pilnu vietu saimnieciskā dzīvē, jo sociāls pamatprincips ir ne tikai vienādas iespējas; tā ir arī nepieciešamība mūsu saimnieciskai labklājībai.''

Otto Jelinek
Standing Committee on Multiculturalism, November 26, 1985

Daudzkultūru ministrs Hon. Otto Jelineks 11. un 12. aprīlī sasauks Metro Convention Centrā Daudzkultūru un saimniecisko darījumu konferenci.

Konferences saturā ietelp:

- Daudzkultūra un Kanadas saimniecības izveidošanās nākotnē — politika un izredzes.
- Daudzkultūra un starptautiskā tirdzniecība: izdevības un iespējas.
- Daudzkultūra un pašu māju uzņēmumu iespējas: tūrisms un viesmīlība, sazināšanās un augsta technoloģija, mazo uzņēmumu attīstība. ieguldījumu iespējas.
- Panākumu liecības: izmantojot daudzkultūru tirgu un avotus.
- Tīkla izveidošana: paplašināt sakarus, lai reklāmētu jūsu produktus un pakalpojumus.

Šinī konferencē pulcēsies valdības, uzņēmēju un profesionālo organizāciju pārstāvji ar specifisku informāciju, kas attiecas uz pārrunājamām programmām un pakalpojumiem.

Konferences slēgšanas banketā runu teiks ministru prezidents Braiens Mulroney.

Daudzkultūru un saimniecisko darījumu konferencē jūs kļūsit par daļu no Kanadas saimnieciskās atjaunošanas vienības.

Tuvākai informācijai par konferenci lūdz sazināties ar:

Multiculturalism and Business Conference
c/o Minister of State, Multiculturalism
Ottawa, Ontario K1A 0M5

Atbalstījušas lielākā daļa tirdzniecības un rūpniecības organizācijas un etniski kultūrālās saimnieciskās un profesionālās sabiedrības.

MULTICULTURALISM CANADA

KANADA

Minister of State
Multiculturalism
Hon. Otto Jelinek

Le ministre d'État au
Multiculturalisme
L'honorable Otto Jelinek

LŪGUMS

kārtot laikraksta Latvija Amerikā 1986. g. abonementa maksas, kas redzamas maksāšanas zīmē katrā laikr. numurā.

Izdaru krāsošanas darbus

Nocenošana par brīvu

Zvanīt no pl. 10—23, tālr. 924—7095.

The Globe and Mail
CANADA'S NATIONAL NEWSPAPER
THE GLOBE AND MAIL, TUESDAY, MARCH 4, 1986

SOVIET VILLAINS OMITTED

A flaw in Canada's search to uncover war criminals

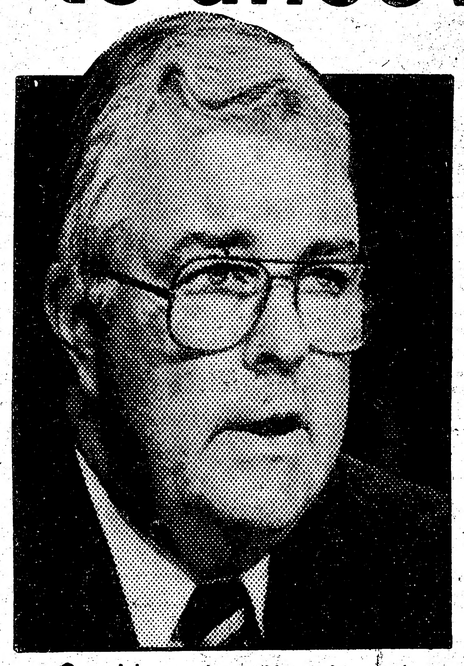

Crosbie: put matters to rest.

BY RON VASTOKAS and LUBOMYR LUCIUK
Mr. Luciuk is a post-doctoral fellow at the University of Toronto. Mr. Vastokas teaches anthropology at Trent University.

IN 1979, Joe Clark, who was then Prime Minister, set up a task force on alleged war criminals in Canada. One conclusion of the task force report, prepared by Martin Low, was that "even-handedness would require that any policy to deal with 'war criminals' should apply to any person regardless of where or when the wrongdoing took place."

Inexplicably, the present Government ignored this recommendation when it set up the Commission of Inquiry on War Criminals in February, 1985, limiting its mandate to the investigation of war criminals related to the atrocities of Nazi Germany. To Canadians of East European background, the decision to investigate only alleged Nazis is perceived as selective, even arbitrary.

In their view, the Soviet Union is as guilty of genocide as Germany, with which it signed a non-aggression pact in 1939. In the Baltic area, executions, massacres and deportations began during the first Soviet occupation in 1941 and continued when the Soviet army returned in 1944.

In Lithuania, some 600,000 men, women and children, a quarter of the population, were shipped out of the country in sealed freight cars and, in the words of Soviet dissident author Alexander Solzhenitsyn, "tipped like dung into the frost-bound soil." A similar fate met half a million Estonians and Latvians and, in proportionately greater numbers, the people of Ukraine.

The Soviet secret police, the NKVD, masterminded these mass arrests and executions, set up the concentration camps and even pioneered the use of gas chambers, at Vorkuta in 1938. The NKVD was responsible for the massacres at such places as Katyn, Vinnytsia and Lvov, where a total of some 30,000 Poles and Ukrainians were executed.

Together with SMERSH killer battalions, the NKVD also liquidated many of the more than two million people forcibly repatriated to the Soviet Union in 1945 by the United States, Britain and Canada.

None of the men responsible for these atrocities has ever been brought to justice.

Despite these facts, the Ukrainian Canadian Committee and other East European organizations publicly expressed their support for the decision to establish the Deschenes Commission, believing that the Government would bring all war criminals, regardless of background, to trial in Canadian courts. Unfortunately, this position was not given much attention by the Canadian media.

The way the mandate has been interpreted has not allowed the introduction of evidence on Soviet war crimes, although there are lists of alleged Soviet war criminals available and some of them may well be living in Canada.

Since the Soviet Union and Nazi Germany were allies from August, 1939, to June, 1941, when many of the atrocities were committed, these lists should be investigated. The contention of Soviet spokesmen that only Nazi Germany can be held accountable for crimes of genocide, or that evidence of Soviet crimes against humanity is "fabricated by Fascist reactionary emigrés," is nothing more than disinformation.

Meanwhile, little thought or consideration seems to have been given to the concerns of the East European community by those who set up the inquiry, despite the fact that Mr. Low's report said, "most, if not all, the persons against whom accusations (of complicity in Nazi war crimes) have been made came originally from Eastern Europe." There were no consultations with any of the East European communities before the commission was set up.

The question of how many Nazi war criminals might be in Canada appears to have been significant in creating the inquiry. Justice Minister John Crosbie, at a press conference announcing the commission, remarked that "they say there are 3,000 (war criminals) in Canada and we say, no, as far as we know there's no more than 30 or 40. Many groups do not believe the federal estimates . . . so by having this commission . . . this should put the matter to rest."

Regardless of numbers, many East European community leaders would agree with Professor Irwin Cotler, counsel for the Canadian Jewish Congess, that "if there is one Nazi living in Canada, that is too many," since many of their people also perished in the Nazi concentration camps. The position of David Matas, counsel for the B'nai B'rith, that "all war criminals . . . should be brought to justice" is even more acceptable, since all Canadians would agree that one Soviet war criminal living in Canada is also one too many.

However, the selective mandate of the commission, its focus on Eastern Europeans, particularly Ukrainians, the unsubstantiated allegations about thousands of war criminals to be found in these communities, and the decision to seek Soviet evidence of Nazi war crimes, have engendered a perception among many Canadians that the entire process is little more than a witch-hunt. A bitter controversy has also been fanned in the Jewish, Baltic and Ukrainian ethnic press.

A full-page advertisement in The Globe and Mail last Sept. 28, based on the Martin Low Report and asking, "Why Discriminate?" evoked a harsh reply in a Canadian Jewish News editorial. It charged that Canadians of East European origin and descent were "harboring" and "protecting persons in their midst who are accused of murder." A November issue of Ukrainian Echo contained a countercharge which read, in part: "You know and we know that a number of Jews worked willingly with the Soviets . . . when will we see your community admit to this?"

The tragic irony of all this is that the leading participants in the debate, Canadian communities of East European and Jewish origin, have both suffered repression and genocide. All came to this country to build new lives. Yet suggestions that an accord be reached between these groups have been frustrated by the anger generated by media coverage, which has revived old charges.

For example, according to Rabbi W. Gunther Plaut, one particularly sore point in Ukrianian-Jewish relations is "the accusation by many Jews that a Ukrainian SS division took part in vicious butcheries of Jews" in the Second World War. This claim has been made before. In 1950, the Canadian Jewish Congress said it possessed "actual documentary proofs" of the Galicia Division's involvement in war crimes. The Ukrainian Canadian Committee asked that these documents be produced. They were not.

The controversy surfaced again last year and all the familiar innuendos were repeated. At least this issue has been resolved, for as Yves Fortier, counsel for the Commission on War Criminals, noted on Oct. 3: "I am pleased to put on the record . . . that if the only allegation against a resident of Canada is that he was a member of the Galicia Division, that is not an individual that we consider should be made the subject of an investigation."

If the mandate had not been so selective and if careful attention had been paid to the complexities of this issue by the media, then the controversy that now envelops this inquiry might have been avoided or diminished. Again, Mr. Low's report presciently said that "there is . . . a serious problem of perception and definition which would have to be resolved in the development of any policy to deal with 'war criminals' in Canada."

It is hoped that once the inquiry has completed its investigation, some four months hence, the matter should "be put to rest," as Mr. Crosbie said.

Šis raksts pārņemts no visā Kanadā izplatītā laikraksta Globe and Mail 1986. gada 4. marta numura.

Lūgums ar šajā rakstā minētajiem objektīvajiem faktiem iepazīstināt jūsu angliski runājošos draugus un paziņas.

Tāpat raksts noderēs jūsu bērnu informēšanai par Mulronija valdības nodibinātās tiesneša Dešena komisijas aktivitātēm. Raksts palīdzēs ar atvairīt netaisnos apvainojumus un visu latviešu nomelnošanas mēģinājumus.

Izlasiet šo rakstu jūsu darba vietās, skolās, universitātēs, baznīcās un biedrībās.

Paldies!

Cik tālu...

(Turpinājums no 1. lp.)

Zīmīgi, ka pat Brežņeva nolikšanu viņš atstāja sava rokaspuiša ziņā. Viņš runāja gan par pasaules mieru un atbrīvošanos, bet neaizmirsa pieminēt arī imperiālistu uzbrukumu briesmu bumbuli. Nav šaubu, ka Kremļa propagandas aparāts turpinās iežūžināt Rietumu pasauli atbruņošanās un miera lamatās, ka Ženēvas sarunu izjukšanas gadījumā vienīgais vainīgais būs Rēgens.

Čekista Čebrikova runa par darba disciplīnu un valsts īpašumu izšķērdētāju vajāšanu jau ir reāli draudi visiem Padomju pilsoņiem. Alkoholisma apkarošanas akcija jau tagad nolemta neveiksmei un tādēļ lielīšanās, ka žūpības apkarošanā Somija varēšot apskaust Padomju savienību, ir tikai tukši vārdi.

Ko arī partijas kongress savā beigu manifestā neteiktu, pret to nepacelsies neviena balss. Visa vara tāpat atradīsies mazās saujiņas vai pat viena vīra rokās, kas turpinās valdīt ar teroru, solījumiem un drusku atmešanu pacietīgiem pilsonu miljoniem.

* * *

Noslēgumā lūdzam lasītājus nekritizēt laikrakstu par vienu otru nepamanītu technisku vai cita veida kļūmi. Nelāgā ienca mums pāris nedēļām nolaupījusi divas darbinieces, un redaktors arī šad tad vaimanā par chirurga atstātām dziļām brūcēm. Ceram, ka mūsu likstas drīz beigsies un varēsim atkal atgriezties parastās sliedēs.

Aleksandrs Ķegumnieks.

Toronto ziņas

● Uz Globālā televīzijas raidītāja ekrana 28. februāŗa dienas ziņās redzējām tēlnieku Pēteri Jansonu demonstrējot savas keramikas skulptūras un pastāstot par savu mākslu. Dienu vēlāk plašāku rakstu, sakarā ar viņa darbu izstādi Toronto no 6. marta līdz 2. aprīlim, bija ievietojis laikraksts The Toronto Star, parādot arī kādu no viņa abstraktajām skulptūrām līdz ar mākslinieka attēlu. Izstāde atklāta 6. martā modernās mākslas galerijā A Show of Hands, 1947 Avenue Road. Galerija atvērta no pl. 10 līdz 17, no pirmdienas līdz sestdienai. Pēterim Jansonam Prinča Edwarda salā pieder galerija un tur viņš vada arī keramikas studiju, strādājot ar diviem palīgiem. Šogad īstenojies arī viņa mērķis izstādīties trīs lielās Kanadas pilsētās — Otavā, Toronto un Kalgarijā. Pēteris Jansons sācis strādāt ar mālu jau 13 gadu vecumā savas mātes Velgas Jansones studijā, studējis keramiku Šeridana kolledžā un četrus gadus vadījis savu studiju Toronto, bet 1977. gada vasarā pārcēlis studiju uz Prinča Edwarda salu, kur vēlāk nodibinājis Dunes Studio galeriju.